

Ewaluacja założeń podmiotowego systemu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

Fundusze Europejskie

RAPORT KOŃCOWY

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie

Spis treści

Spis treści	2
Wykaz skrótów.....	4
Streszczenie.....	6
Executive Summary.....	14
Wprowadzenie	22
<u>Informacje wstępne.....</u>	<u>22</u>
<u>Cel badania.....</u>	<u>22</u>
<u>Problematyka badania</u>	<u>23</u>
Opis zastosowanej metodyki oraz źródeł informacji wykorzystywanych w badaniu	25
<u>Analiza danych zastanych</u>	<u>25</u>
<u>Analiza porównawcza</u>	<u>25</u>
<u>Analiza usług rozwojowych w BUR</u>	<u>26</u>
<u>Wywiady pogłębione</u>	<u>30</u>
<u>Zogniskowany wywiad grupowy</u>	<u>33</u>
<u>Źródła informacji wykorzystywane w badaniu</u>	<u>33</u>
Opis wyników badania	36
<u>Charakterystyka ewaluowanego wsparcia</u>	<u>37</u>
Działanie 5.15 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców – PSF	37
Działanie 6.6 Kształcenie osób dorosłych – EFS+	38
Działanie 10.17 Kształcenie osób dorosłych – FST	39
<u>Analiza usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17</u>	<u>41</u>
<u>Ocena spójności zakresu wsparcia założonego w FESL w zakresie kształcenia osób dorosłych.....</u>	<u>69</u>

Ocena wewnętrznej spójności wsparcia w ramach PSF w FESL 2021-2027.....	69
Identyfikacja i ocena innych rodzajów wsparcia w zakresie kształcenia osób dorosłych.....	74
<u>Ocena trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych.....</u>	85
Adekwatność przyjętych rozwiązań PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych	85
Zagrożenia i ryzyka dla realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych w kontekście doświadczeń z wdrażania PSF w latach 2014-2020	100
<u>Rekomendacje dotyczące wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/ kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje oraz osób pracujących w systemie ochrony zdrowia w ramach działań FESL: 6.6 oraz 10.17</u>	107
Czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na wdrażanie ewaluowanej interwencji	107
Zalecenia dotyczące działań w zakresie zapewnienia adekwatności oferty usług rozwojowych dla nowych grup odbiorców oraz wzbudzenia ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL.....	112
Wnioski i rekomendacje	116
Spisy obiektów	142
<u>Spis tabel</u>	<u>142</u>
<u>Spis wykresów</u>	<u>142</u>
Aneksy.....	143

Wykaz skrótów

SKRÓT	ROZWIĘCIE SKRÓTU
BOK	Biuro Obsługi Klienta
BUR	Baza Usług Rozwojowych
COVID-19	Coronavirus Disease 2019 (Choroba zakaźna wywołana wirusem SARS-CoV-2)
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FERS 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
FESL 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
FEŚ 2021-2027	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027
FST	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
IKR	Indywidualne Konto Rozwojowe
IOB	Instytucja Otoczenia Biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
ISO	International Organization for Standardization (Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna)
IS	Inteligentna Specjalizacja
IZ	Instytucja Zarządzająca
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KFS	Krajowy Fundusz Szkoleniowy
KM	Komitet Monitorujący
KOD	Kształcenie Osób Dorosłych
KPO	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
KS	Komitet Sterujący
LSI	Lokalny System Informatyczny
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
MZ	Ministerstwo Zdrowia
OHP	Ochotniczy Hufiec Pracy

SKRÓT	ROZWIĘCIE SKRÓTU
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PISF	Polska Izba Firm Szkoleniowych
PIT	Personal Income Tax (Podatek dochodowy od osób fizycznych)
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PRT	Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030
PSF	Podmiotowy System Finansowania
PSZ	Publiczne Służby Zatrudnienia
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RIS	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030
RPO WSL 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
SEO	Search Engine Optimization (Optymalizacja wyszukiwarek internetowych)
SMK	System Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych
SUS	Standard Usług Szkoleniowo-Rozwojowych
SZOP	Szczegółowy Opis Priorytetów
TGLS	The Global Language System
UE	Unia Europejska
VAT	Value Added Tax (Podatek od wartości dodanej)
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZRK	Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji
ZSK	Zintegrowany System Kwalifikacji
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Streszczenie

Charakterystyka ewaluowanego wsparcia

Podmiotowy System Finansowania (PSF) w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 wdrażany jest poprzez trzy działania w ramach których wybierani są operatorzy odpowiedzialni za dystrybucję wsparcia do jego odbiorców ostatecznych.

Działanie 5.15 (Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców – PSF) obejmuje wojewódzkie wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie usług rozwojowych poprzez rozwój umiejętności / kompetencji / kwalifikacji ich pracowników, w ramach PSF, w oparciu o Bazę Usług Rozwojowych (BUR). Ten element interwencji w relatywnie największym stopniu odzwierciedla wsparcie, które w formule PSF było oferowane w woj. śląskim w poprzedniej perspektywie finansowej, gdzie możliwość skorzystania z usług rozwojowych w ramach tego typu pomocy była oferowana przedsiębiorstwom i ich pracownikom.

Działanie 6.6 (Kształcenie osób dorosłych – EFS+) to wojewódzkie wsparcie realizowane w ramach dwóch głównych typów wsparcia: **(1)** Działania w zakresie kompleksowego wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje, umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jak również ich weryfikacja (walidacja, certyfikacja); **(2)** Wsparcie osób pracujących w systemie ochrony zdrowia (kadry medyczne, okołomedyczne, niemedyce), w tym w zawodach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć nowe kwalifikacje.

Z kolei **Działanie 10.17 (Kształcenie osób dorosłych – FST)** to interwencja w zakresie kompleksowego wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje, umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych, ponadto niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji (RIS, PRT) oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jak również ich weryfikacja (walidacja, certyfikacja). Ze względu na fakt, iż Działanie 10.17 bazuje na współfinansowaniu ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji obszar jego wdrażania obejmuje 7 podregionów województwa śląskiego, kwalifikujących się do wsparcia: bielski, bytomski, gliwicki, katowicki, rybnicki, sosnowiecki i tyski (wyłączony ze wsparcia jest więc podregion częstochowski).

Analiza usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17

Analiza dotyczyła usług dostępnych w BUR na dzień 13.06.2024 (usługi stacjonarne i mieszane (łącznie formę stacjonarną i zdalną) realizowane na terenie województwa śląskiego oraz wszystkie usługi realizowane w formie zdalnej). Jeśli chodzi o dostępność poszczególnych kategorii usług, to przedstawia się ona następująco:

- **Usługi służące nabyciu umiejętności zawodowych** – Dane BUR nie wskazują na występowanie istotnych problemów z dostępnością usług służących nabyciu umiejętności zawodowych, lecz należy wziąć pod uwagę, iż rozpatrujemy tu zbiór usług rozwojowych jako całość (6690 usług) i w tej sytuacji nie możemy wykluczyć, iż w ofercie usług dostępnej w województwie śląskim brakuje jakichś kategorii usług, którymi są zainteresowani odbiorcy. Średnia cena usług rozwojowych w ramach tej kategorii wyniosła 3 691 zł za jedną usługę.
- **Usługi służące nabyciu umiejętności cyfrowych** – W analizowanym zbiorze danych mamy do czynienia z 964 usługami rozwojowymi z tej kategorii. Jeśli chodzi o ceny usług służących nabyciu umiejętności cyfrowych można zauważyć, iż w tej grupie częściej występują szkolenia o wyższych cenach w porównaniu do ogółu usług rozwojowych, natomiast jeśli chodzi o średnią cenę usług w tym obszarze, to wyniosła ona 4 458 zł i była o nieco ponad 700 zł wyższa od średniej ceny ogółu usług rozwojowych.
- **Usługi służące nabyciu umiejętności podstawowych** – W analizowanym zbiorze usług znalazło się 1837 usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych, z czego większość 1377 ofert dotyczyło nauki języków obcych, a pozostałe 460 odnosiło się do umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii. Szkolenia językowe (średnia cena 4 553 zł) są wyraźnie droższe niż te związane z nabywaniem umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii (średnia cena 3380 zł).
- **Usługi służące nabyciu kwalifikacji zawartych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji** – Tylko 36 spośród 6690 analizowanych usług przyczyniało się do nabycia kwalifikacji zawartych w ZRK, a więc dostępność tego rodzaju usług jest dla odbiorców z woj. śląskiego bardzo mała. Usługi służące nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK nie były szczególnie kosztowne. Większość – 64% z nich kosztuje od 1001 zł do 4000 zł, a średnia cena usługi wynosi 3 757 zł i jest nieco niższa niż średnia cena dla ogółu usług rozwojowych.
- **Usługi rozwojowe służące nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki** – Dostępność usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy

w sektorze zielonej gospodarki należy ocenić jako niewielką. W analizowanym momencie czasowym usług rozwojowych tego typu było zaledwie 99. Koszt blisko połowy analizowanych usług zamyka się w przedziale do 1000 zł, a średnia cena wyniosła 2 827 zł, przy czym najtańsza usługa kosztowała 664 zł, a najdroższa 10 763 zł.

- **Usługi rozwojowe służące nabyciu umiejętności przekrojowych** – Spośród 6690 usług rozwojowych dostępnych w BUR w analizowanym momencie czasowym 1353 służyło nabyciu umiejętności przekrojowych, co wskazuje na dość wysoką dostępność tego rodzaju usług. Średnia cena usługi rozwojowej wyniosła blisko 4000 zł, przy czym najtańsza usługa kosztowała 234 zł, a najdroższa 28 500 zł.
- **Usługi rozwojowe w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w Regionalnej Strategii Innowacji** – Spośród 6690 dostępnych w momencie pomiaru 1324 służyły rozwojowi w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS, co świadczy o zadowalającej dostępności w ujęciu ogólnym. Dostępność usług powiązanych z poszczególnymi specjalizacjami jest jednak zróżnicowana i aż 72% usług było powiązanych z inteligentną specjalizacją Technologie informacyjne i komunikacyjne, a w przypadku pozostałych specjalizacji liczba dostępnych usług jest zdecydowanie mniejsza. Średnia cena usługi wyniosła 4009 zł, przy czym usługa najtańsza kosztowała 234 zł, a najdroższa 20 787 zł.
- **Usługi rozwojowe w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w Programie Rozwoju Technologii** – 1622 usługi rozwojowe zakwalifikowano zostały jako służące rozwojowi w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w PRT. Średnia cena usługi rozwojowej wyniosła 3853 zł, przy czym usługa najtańsza kosztowała 234 zł, a najdroższa 20 787 zł.
- **Usługi rozwojowe z zakresu ochrony zdrowia** – W analizowanym zbiorze danych mamy do czynienia z 644 usługami rozwojowymi z tej kategorii. Jednak znikoma ich część jest kierowana do najważniejszych grup pracowników ochrony zdrowia, takich jak: lekarze, pielęgniarki czy położne. Większość usług tego typu dotyczy psychologii, rozwoju osobistego oraz medycyny estetycznej, dlatego dostępność usług rozwojowych z zakresu ochrony zdrowia ocenić należy jako niewielką.

Wśród analizowanych usług zdecydowanie dominują usługi zdalne (5470 ofert) wobec tylko 1220 ofert stacjonarnych i mieszanych realizowanych na terenie woj. śląskiego. Jeśli chodzi o tę drugą kategorię, to zauważyć należy, że niekorzystnie na dostępność usług może wpływać duża koncentracja wśród usług stacjonarnych tych usług, które świadczone są w subregionie centralnym. Niekorzystny wpływ tego

czynnika na dostępność jest jednak niwelowany przez wspomnianą dominację usług świadczonych w formule zdalnej.

Jeśli o chodzi o kwestię jakości, to (przynajmniej w oparciu o dane dostępne w BUR) nie możemy mówić o występowaniu problemów w odniesieniu do którejkolwiek z wyróżnionych kategorii usług – poziom oceny podmiotów oferujących poszczególne usługi jest wysoki (średnia ocena nie niższa niż 4,6 na 5-punktowej skali).

Wyznacznikiem jakości jest również nabywanie przez uczestników kwalifikacji oraz kompetencji, ponieważ wiąże się to ze spełnieniem szeregu warunków rzutujących pozytywnie na jakość usługi, takich jak choćby sposób walidacji i certyfikacji efektów kształcenia. W przypadku zdecydowanej większości usług mamy do czynienia z nabywaniem kompetencji, w wyraźnie mniejszym stopniu reprezentowane są usługi skutkujące nabyciem kwalifikacji.

W badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 oraz beneficjentów podkreślono, że w poprzedniej perspektywie finansowej nie występowały istotne problemy z dostępnością usług rozwojowych w BUR, co uzasadnia przekonanie, że w okresie 2021-2027 sytuacja powinna się kształtować w analogiczny sposób. Nie można jednak abstrahować od faktu, że w FESL 2021-2027 występuje większe kierunkowanie wsparcia oraz że mamy do czynienia z zupełnie nową grupą docelową, tj. osobami dorosłymi, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje oraz osobami pracującymi w systemie ochrony zdrowia. W rezultacie, dopiero po początkowym okresie wdrażania możliwe będzie stwierdzenie, czy interwencja w formule PSF w jej obecnym kształcie generuje jakieś problemy w zakresie dostępności usług rozwojowych adekwatnych z punktu widzenia celów interwencji i potrzeb ostatecznych odbiorców.

Ocena spójności zakresu wsparcia założonego w FESL w zakresie kształcenia osób dorosłych

Zgodnie z zapisami SZOP FESL 2021-2027 wsparcie z zakresu PSF jest wdrażane w ramach trzech działań: 5.15, 6.6 i 10.17. Sytuacja wdrażania danego rodzaju wsparcia w trzech obszarach interwencji rodzi ryzyko powielania się zakresu przedmiotowego i podmiotowego, co może prowadzić do występowania zjawiska konkurencji pomiędzy wdrażanymi działaniami niekorzystnie wpływającego na ich wdrażanie. Kluczową różnicą pomiędzy Działaniem 5.15 a Działaniem 6.6 i 10.17 jest adresowanie wsparcia w ramach tego pierwszego Działania do przedsiębiorstw i ich pracowników, a w ramach dwóch kolejnych działań – do osób, które chcą podnieść swoje kwalifikacje z własnej inicjatywy. Taki podział interwencji sprawia, że mamy do czynienia z interwencją o kompleksowym zakresie i istotną zmianą w stosunku do wsparcia z PSF realizowanego w latach 2014-2020 (kiedy z tego rodzaju pomocy mogli korzystać w woj. śląskim tylko przedsiębiorcy i ich pracownicy). Trzeba mieć jednak przy tym świadomość, że – np. wobec relatywnie mniejszej kwoty alokacji w

Działaniu 5.15 oraz większej złożoności formalno-proceduralnej procesu korzystania ze wsparcia w tym Działaniu – może występować zjawisko korzystania z pomocy dostępnej w działaniach: 6.6 i 10.17 przez pracowników nieformalnie „delegowanych” przez swoich pracodawców.

Analizując spójność zakresu wsparcia należy także zwrócić uwagę na fakt, że mamy w ramach ewaluowanej interwencji do czynienia z wyodrębnieniem w Działaniu 10.17 interwencji o zakresie przedmiotowym i terytorialnym innym niż interwencja o bardzo zbliżonym charakterze wdrażana w Działaniu 6.6. Nie powinno to jednak generować negatywnych konsekwencji dla wdrażania interwencji, a – uwzględniając różnice pomiędzy oboma rodzajami pomocy – uzasadnia to uznanie dostępnego wsparcia jako różnorodnego i uwzględniającego zróżnicowane potrzeby grup docelowych, ale także priorytety rozwojowe zdefiniowane na poziomie wspólnotowym, krajowym lub regionalnym.

Dokonano także identyfikacji i oceny innych rodzajów wsparcia w zakresie kształcenia osób dorosłych. Z przeprowadzonej analizy wynika, że kluczowe znaczenie ma w tym przypadku wsparcie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Wydaje się jednak, iż wsparcie z KFS może tylko w dość ograniczonym stopniu oddziaływać negatywnie na wdrażanie PSF, ponieważ może być postrzegane jako korzystniejsze tylko dla wybranych grup odbiorców i w wybranych okolicznościach np. dla pracowników mikroprzedsiębiorstw, którzy wybrali usługi szkoleniowe, które w wysokim stopniu wpisują się w priorytety wydatkowania MRPiPS, co zwiększa prawdopodobieństwo uzyskania dofinansowania. W pewnym stopniu także wsparcie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 może być traktowane jako alternatywne wobec PSF. W wielu Działaniach wdrażanych w ramach tego Programu przewidziane zostało wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji, lecz w większości przypadków ma ono charakter towarzyszący i jest ograniczone do zawężonych grup docelowych lub zawężonej tematyki. Trudno więc tutaj mówić o tym, by wsparcie to można było traktować jako tożsame z formułą pomocy w ramach PSF.

Jeśli chodzi o oddziaływanie na wdrażanie PSF w Działaniu 6.6, to należy zasygnalizować problem w odniesieniu do typu 2 projektów, a więc wsparcia osób pracujących w systemie ochrony zdrowia, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć nowe kwalifikacje. W ramach systemu ochrony zdrowia istnieją zróżnicowane możliwości i źródła kształcenia¹. I choć liczba ofert dostępnych w analizowanych źródłach nie jest bardzo duża, to mogą być one

¹ Chodzi tutaj przede wszystkim o szkolenia oferowane przez powołane w tym celu instytucje państwowe takie jak Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, czy skierowane do przedstawicieli innych zawodów medycznych Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego oferty podnoszenia kwalifikacji oferowane przez organizacje zrzeszające pracowników zawodów medycznych oraz w ramach prowadzonego przez Ministerstwo Zdrowia systemu (System Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych).

atrakcyjne dla odbiorców, nie tylko ze względu na to, że są w większości bezpłatne, ale przede wszystkim ze względu na fakt, iż ich tematyka jest bezpośrednio związana z ochroną zdrowia w odróżnieniu od obecnej oferty możliwej do sfinansowania w ramach PSF, gdzie tego rodzaju szkoleń jest niewiele. W rezultacie, skuteczne wdrażanie interwencji poprzez ten typ projektów może być utrudnione.

Ocena trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych

Dokument: „Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” określa najważniejsze założenia dotyczące wsparcia realizowanego w FESL 2021-2027 w formule PSF w ramach działań: 6.6 i 10.17, a więc interwencji kierowanej do osób zainteresowanych rozwijaniem kompetencji z własnej inicjatywy. Zestawiając zapisy tego dokumentu z regulacjami zawartymi w dokumencie: „Opis systemu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania usług rozwojowych w województwie śląskim” (który odnosił się do wdrażania interwencji w formule PSF w RPO WSL 2014-2020) zauważyć należy, że – co do zasady – utrzymano dotychczasowy sposób dystrybucji wsparcia. Przyjęte rozwiązania PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych ocenić należy pozytywnie. Szczególnie podkreślić należy w tym kontekście takie elementy jak: zapewnienie szerokiej dostępności wsparcia (brak istotnych wykluczeń podmiotowych); zapewnienie fakultatywnego wsparcia dodatkowego; atrakcyjność finansowa rozumiana jako poziom dofinansowania usługi rozwojowej; niestosowanie modelu refundacyjnego w przypadku szkoleń i wymaganie od uczestników zaangażowania środków finansowych wyłącznie w kwocie odpowiadającej wielkości wkładu własnego; zapewnienie ciągłej obsługi osób zainteresowanych skorzystaniem ze wsparcia nie tylko poprzez funkcjonowanie Biur Obsługi Klienta, ale także zapewnienie świadczenia przez nie usług w formie mobilnej. Niemniej jednak, zidentyfikowane zostały także pewne elementy przyjętych rozwiązań, w przypadku których celowe jest wdrożenie określonych działań korygujących (zdefiniowano w je w treści rekomendacji pobadawczych).

Analiza założeń projektowych zawartych w treści wniosków o dofinansowanie potwierdziła pozytywne oddziaływanie regulacji zawartych w założeniach PSF. Jednocześnie jednak, zidentyfikowano działania o charakterze ponadstandardowym, które ocenić należy pozytywnie, szczególnie dotyczące sfery informacyjno-promocyjnej, takie jak np.: stosowanie teleinformatycznych narzędzi komunikacji z odbiorcami wsparcia umożliwiających komunikację dwukierunkową w czasie rzeczywistym; współpraca w zakresie promocji z organizacjami lokalnymi oraz lokalnymi liderami; wykorzystanie nowoczesnych form reklamy internetowej; umożliwienie udziału w doradztwie w formule on-line; branżowe kierowanie działań informacyjno-promocyjnych. W ramach projektów mamy jednak także do czynienia z działaniami, które mogą niekorzystnie oddziaływać na wdrażanie interwencji, chociażby: stosowanie dodatkowych preferencji w rekrutacji uczestników;

zróżnicowane wymagania odnośnie sposobu potwierdzania spełnienia kryteriów; brak wskazania sposobu monitorowania usług świadczonych w formule zdalnej.

Spośród najważniejszych zagrożeń i ryzyk zidentyfikowanych na bazie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania PSF w woj. śląskim i innych regionach (dolnośląskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie) należy przede wszystkim wskazać na:

- opóźnienie rozpoczęcia realizacji dofinansowanych projektów względem ich pierwotnych założeń;
- sygnalizowane przez operatorów duże obciążenie wymaganiami związanymi z koniecznością zapewnienia wsparcia dodatkowego o charakterze doradczym;
- niejednoznaczność definicyjna terminu: „zielone kompetencje”;
- niejednoznaczność definicyjna terminu: „branża okołogórnicza”;
- ryzyko nakładania się interwencji pomiędzy wszystkimi działaniami w FESL 2021-2027, które realizowane są w formule PSF;
- nieadekwatność niektórych grup preferowanych w ramach PSF (np. osoby w kryzysie bezdomności, osoby należące do mniejszości) wobec założeń i specyfiki tego wsparcia;
- ryzyko skupienia się firm szkoleniowych na zapewnieniu podaży usług rozwojowych dostosowanych do potrzeb sektora przedsiębiorstw i kierowanie swojej oferty głównie do firm, a nie odbiorców indywidualnych;
- utrudniona „sterowalność” systemem wsparcia przy dużej liczbie operatorów.

Rekomendacje dotyczące wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/ kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje oraz osób pracujących w systemie ochrony zdrowia w ramach działań FESL: 6.6 oraz 10.17

Na podstawie całości przeprowadzonych analiz sformułowano następujące rekomendacje dotyczące ewaluowanej interwencji (ze szczególnym uwzględnieniem dopasowania wsparcia dla nowych grup odbiorców oraz działań zorientowanych na wzbudzenie ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL):

- Utrzymanie wsparcia dodatkowego w zakresie analizy potrzeb rozwojowych uczestnika projektu przy jednoczesnym wprowadzeniu rozwiązań zmniejszających skalę obciążenia dla operatorów.
- Optymalizacja elektronizacji procesu aplikowania o wsparcie przy jednoczesnym wdrożeniu rozwiązań zorientowanych na zmiętygowanie ryzyka ograniczenia dostępności wsparcia wskutek wymogu elektronizacji.
- Wprowadzenie określonych zmian w treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” (np. prowadzenie

zapisów uwzględniających specyfikę realizacji usług rozwojowych w formule zdalnej.

- Uproszczenie – w ramach ewentualnych przyszłych naborów dotyczących interwencji w formule PSF – procesu oceny poprzez rezygnację ze szczegółowej weryfikacji warunków, do spełnienia których Operator jest zobowiązany w oparciu o zapisy „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”.
- Optymalizacja działań informacyjno-promocyjnych kierowanych do nowych grup docelowych (np. poprzez standaryzację zakresu i treści informacji zamieszczanych w witrynach internetowych operatorów; podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących wsparcia w ramach PSF kierowanego do nowych grup docelowych na poziomie ponadprojektowym; posługiwanie się w działaniach informacyjno-promocyjnych adresowanych do potencjalnych odbiorców wsparcia językiem korzyści i akcentowanie w tych działaniach elementów specyficznych dla oferowanego wsparcia).
- Optymalizacja BUR pod kątem zwiększenia jej użyteczności dla usługodawców, usługobiorców i operatorów (np. uzupełnienie katalogu kategorii / podkategorii usług rozwojowych w BUR o kategorie istotne z punktu widzenia kierunkowania wsparcia w ramach PSF; wprowadzenie narzędzi z zakresu data mining i sztucznej inteligencji do procedur kontrolnych dotyczących jakości usług oferowanych w BUR).

Executive Summary

Characteristics of the reviewed support

This Subjective Funding System (PSF, Podmiotowy System Finansowania) in the framework of the European Funds for Śląskie 2021-2027 Programme (FESL, Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027) shall be implemented through three measures where operators responsible for the distribution of support to its final recipients are selected.

Measure 5.15 (Development Services for Entrepreneurs – PSF) involves provincial support for entrepreneurs in the field of development services through the development of skills/competencies/qualifications of their employees, as part of the PSF, based on the Database of Development Services (BUR, Baza Usług Rozwojowych). To a relatively large extent, this intervention component reflects the support that was offered in the PSF formula in the Śląskie Province during the previous financial perspective, where the possibility of benefiting from development services under this type of assistance was offered to enterprises and their employees.

Measure 6.6 (Adult Education – ESF+) represents provincial support implemented under two key areas of support: **(1)** Comprehensive support activities for adults who, on their own initiative, envisage improving their skills / competences or modifying / acquiring new qualifications, enabling them to develop towards professional, digital skills, necessary for employment in the green economy sector, basic and cross-cutting skills and qualifications functioning in the Integrated Qualification System, as well as their verification (validation, certification); **(2)** Strengthening of those working in the health care system (medical, peri-medical, non-medical personnel), including in professions relevant to the functioning of the system, who, on their own initiative, intend to improve their skills/competences or acquire new ones.

Meanwhile, **Measure 10.17 (Adult Education - FST)** constitutes an intervention regarding comprehensive support for adults who, on their own initiative, envisage improving their skills / competences or modifying / acquiring new ones, enabling development towards professional, digital skills, necessary for undertaking work in the green economy sector, basic and transversal skills, moreover necessary in terms of regional / local specialisations (RIS, PRT; Regionalna Strategia Innowacji, Program Rozwoju Technologii) and qualifications within the Integrated Qualification System, as well as their verification (validation, certification). Although Measure 10.17 benefits from co-financing from the Fair Transition Fund, the area of implementation covers seven sub-regions of the Śląskie Province, eligible for support: Bielski, Bytomski, Gliwicki, Katowicki, Rybnicki, Sosnowiecki and Tyski (the Częstochowa sub-region is therefore excluded).

Evaluation of development services included in the BUR enabling advancement towards skills / competences described in FESL Measures 6.6 and 10.17

The analysis focused on the services available in the BUR as of 13.06.2024 (stationary and mixed services (combining stationary and remote formats) provided in the Śląskie Province and all services provided in a remote format). As for availability of the different categories of services, the situation is as follows:

- **Services for the acquisition of professional skills** – The BUR data does not indicate that there are significant deficiencies in the availability of services for the acquisition of vocational skills, however, it should be taken into account that the set of development services is considered here as a whole (6,690 services) and therefore it cannot be ruled out that the offer of services available in the Śląskie Province excludes some categories of services that the recipients are interested in. This category's average price for development services was PLN 3,691 per service.
- **Services for the acquisition of digital skills** – The dataset analysed has 964 development services in this category. Considering the prices of services for the acquisition of digital skills, it is noticeable that training courses with higher prices are more frequent in this group compared to the overall development services, whereas in terms of the average price of services in this area, it amounted to PLN 4,458 and was slightly more than PLN 700 higher than the average price of the overall development services.
- **Services for the acquisition of basic skills** – The set of services analysed included 1,837 development services for the acquisition of basic skills, with the majority of 1,377 offers focused on language learning and the remaining 460 relating to skills in science, technology and engineering. Language courses (average price PLN 4,553) are clearly more expensive than those related to the acquisition of skills in science, technology and engineering (average price PLN 3,380).
- **Services for the acquisition of qualifications included in the Integrated Qualifications Register (ZRK, Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji)** – Merely 36 of the 6,690 services analysed contributed to the acquisition of qualifications included in the ZRK, and therefore the availability of this type of service is considerably low for recipients from the Śląskie Province. The services aimed at acquiring the qualifications contained in the ZRK were not particularly expensive. While the majority - 64% - cost between PLN 1,001 and PLN 4,000, the average price of the service amounts to PLN 3,757, which is slightly lower than the average price for development services in general.
- **Development services for acquisition of skills indispensable for employment in the green economy sector** – The availability of development

services to acquire the skills essential for employment in the green economy should be assessed as low. During the time period analysed, there were only 99 development services of this type. Nearly half of the analysed services cost up to PLN 1,000 and the average price was PLN 2,827, with the cheapest service at PLN 664 and the most expensive at PLN 10,763.

- **Development services for the acquisition of transversal skills** – From the 6,690 development services available in the BUR at the analysed time period, 1,353 were for the acquisition of transversal skills, indicating a fairly high availability of this type of service. The average price of a development service reached nearly PLN 4,000, with the cheapest one valued at PLN 234 and the most expensive at PLN 28,500.
- **Development services in the directions indispensable for smart specialisations included in the Regional Innovation Strategy** – Among the 6,690 services available upon measurement, 1,324 were for development in directions essential to the smart specialisations included in the RIS, indicating satisfactory accessibility overall. Nevertheless, the availability of services associated with individual specialisations varies, and as many as 72% of services were related to the smart specialisation Information and Communication Technologies, while for the other specialisations the number of available services is considerably lower. The average price of the service reached PLN 4,009, whereby the cheapest one cost PLN 234 and the most expensive PLN 20,787.
- **Development services in the directions indispensable for smart specialisations included in the Technology Development Programme** – A total of 1,622 development services were identified as contributing to development in the directions essential from the perspective of the smart specialisations included in the PRT. The average price of a development service was PLN 3,853, with the cheapest one at PLN 234 and the most expensive at PLN 20,787.
- **Development services in the field of healthcare** – In the analyzed data set, 644 development services from this category was identified. However, only a small part of them is addressed to the key groups of healthcare workers, such as doctors, nurses or midwives. Most of these services concern psychology, personal development and aesthetic medicine, which is why the availability of development services in the field of healthcare should be assessed as low.

Among the services analysed, remote ones dominate by far (5,470 offers), compared to only 1,220 stationary and mixed offerings implemented in the Śląskie Province. For the latter category, it should be noted that the availability of services may be adversely affected by the significant concentration among onsite services of those services provided in the central sub-region. The disadvantageous impact of this

factor on accessibility is, nonetheless, offset by the aforementioned dominance of remote services.

Regarding the issue of quality, (according to the data available in the BUR at least) it is impossible to conclude that there are difficulties in relation to any of the distinguished categories of services - the level of assessment of entities offering particular services remains high (average score of no less than 4.6 on a 5-point scale). The acquisition of qualifications and competences by participants constitutes a marker of quality, as it involves the fulfilment of a number of conditions positively influencing the quality of the service, such as, for example, the method of validation and certification of learning outcomes. The vast majority of services relate to the acquisition of competences; services resulting in the acquisition of qualifications are significantly less represented.

The qualitative survey of representatives of FESL 2021-2027 Managing Authority and Intermediate Body and beneficiaries highlighted that in the previous financial perspective there were no significant accessibility problems with development services in BUR, which justifies the belief that in the 2021-2027 period the situation should be analogous. However, it should not be disregarded that in FESL 2021-2027 there is a greater targeting of support and that a completely new target group is involved, i.e. adults who intend to improve their skills/competences or modify/acquire new qualifications on their own initiative as well as individuals working in the health system. Consequently, only after the initial period of implementation will it be possible to determine whether the intervention in the PSF formula in its current form generates any difficulties in terms of the availability of development services adequate to the objectives of the intervention and the final recipients requirements.

Evaluation of the coherence of the scope of support assumed in the FESL for adult learning

As stipulated in the SZOP FESL 2021-2027 (Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027), the PSF support is implemented under three Measures: 5.15, 6.6 and 10.17. Implementation of a given type of support in three areas of intervention runs the risk of overlapping in terms of subject and scope, which may lead to competition between the implemented measures adversely affecting their application. One key difference between Measure 5.15 and Measures 6.6 and 10.17 is that support under the former Measure is addressed to enterprises and their employees, while under the latter two Measures it is targeted at individuals who wish to improve their qualifications on their own initiative. With such division of interventions, there is an intervention with a comprehensive scope and a significant amendment in relation to the PSF support implemented in 2014-2020 (when only entrepreneurs and their employees could benefit from this type of assistance in the Śląskie Province). Nevertheless, it is necessary to be aware that - e.g. in view of the relatively smaller amount of allocation

in Measure 5.15 and the greater formal and procedural complexity of the process of using the support under this Measure - there may be the phenomenon of benefiting from the support available under Measures: 6.6 and 10.17 by employees informally “delegated” by their employers.

Examining the coherence of the scope of support, attention should also be drawn to the fact that within the framework of the evaluated intervention there is a separate intervention under Measure 10.17 with a different subject and territorial scope than the intervention of a substantially similar nature implemented under Measure 6.6. However, this should not generate negative consequences for the implementation of interventions and, bearing in mind the differences between the two types of aid, it justifies considering the available support as diverse and respecting the different needs of the target groups, but also the development priorities defined at Community, national or regional level.

Further adult learning support was also identified and evaluated. According to the analysis, support from the National Training Fund is crucial in this case. Nonetheless, it seems that National Training Fund support may only have a relatively limited negative impact on the implementation of the PSF, since it may be perceived as more beneficial only for selected groups of recipients and in selected circumstances, e.g. for employees of micro-enterprises who have chosen training services that are highly aligned with the spending priorities of the Ministry of Labour and Social Policy, thus increasing the probability of obtaining funding. To some extent, support under the European Funds for Social Development 2021-2027 Programme may also be treated as an alternative to the PSF. Many of the measures implemented under this Programme provide support for improving qualifications, but in most cases it is of an accompanying nature and is limited to narrowed target groups or narrowed topics. It is therefore difficult to say that this support can be treated as identical to the PSF support formula.

Considering the impact on the implementation of the PSF in Measure 6.6, it is important to signal a potential difficulty with regard to type 2 projects, i.e. support for individuals working in the health care system who, on their own initiative, intend to improve their skills/competences or acquire new qualifications. There are diverse learning opportunities and sources within the health care system². While the number of offers available from the sources analysed is not particularly large, they can be attractive to recipients, not only because they are mostly cost-free, but above all because their topics are directly related to health care, unlike the current offer that

² These include, above all, training courses offered by the state institutions created for this purpose, such as the Centre for Postgraduate Education for Nurses and Midwives, or the Medical Centre for Postgraduate Education's qualification enhancement offers addressed to other medical professions, provided by the medical professions' organisations and through the system run by the Ministry of Health (System for Monitoring the Education of Medical Employees).

can be funded under the PSF, where such training is scarce. Consequently, effective implementation of interventions through this type of project may be hampered.

Evaluation of the relevance of the model adopted in the FESL for financing development services aimed at new target groups

The document: "Implementation Principles for Adult Learning Projects in FESL 2021-2027" outlines some key assumptions for the support implemented in FESL 2021-2027 under the PSF formula within the framework of Measures: 6.6 and 10.17, i.e. interventions targeted at individuals interested in developing competences on their own initiative. When juxtaposing the provisions of this document with the regulations contained in the document: "Description of the System of Implementation of the Subjective System of Financing Development Services in the Śląskie Province" (which referred to the implementation of interventions in the PSF formula in the Regional Operational Programme for the Śląskie Province 2014-2020), it should be observed that - in principle - the current mode of distribution of support was maintained. The adopted PSF solutions for co-financing development services towards new target groups should be assessed positively. Particular emphasis should be given in this context to components such as: ensuring wide availability of support (no significant subject exclusions); providing optional additional support; financial attractiveness, interpreted as the level of co-financing of the development service; not applying the reimbursement model for training and requiring participants to commit funds only up to the amount of their own contribution; providing a continuous service to those interested in receiving support, not only through the operation of Customer Service Offices, but also ensuring that they provide mobile services. Nonetheless, some aspects of the adopted solutions have also been identified, where it is advisable to implement certain corrective measures (they are defined in the post-study recommendations).

Examination of the project assumptions contained in the content of the funding applications confirmed the positive impact of the regulations contained in the PSF assumptions. Simultaneously, however, above-standard activities have been identified which should be evaluated positively, especially those concerning the information and promotion field, such as: use of ICT communication tools with recipients of support allowing two-way communication in real time; cooperation on promotion with local organisations and local leaders; use of modern forms of Internet advertising; enabling participation in online counselling; sector-specific targeting of information and promotion activities. However, there are also activities within projects that may adversely affect the implementation of interventions, for example: application of additional preferences in the recruitment of participants; diversified requirements concerning the method of confirming that the criteria are met; failure to indicate how remote services will be monitored.

The most important threats and risks identified from the previous experience of PSF implementation in the Śląskie Province and other regions (Dolnośląskie, Świętokrzyskie, Warmińsko-Mazurskie, Wielkopolskie) include the following:

- delaying commencement of funded projects against their original intentions;
- significant burden signalled by operators in terms of the requirements to provide additional support of an advisory nature;
- definitional ambiguity of the term: “green competence”;
- definitional ambiguity of the term: “mining-related industry”;
- risk of overlap of interventions between all measures in FESL 2021-2027 that are implemented under the PSF formula;
- inappropriateness of some of the groups favoured under the PSF (e.g. individuals in crisis of homelessness, persons belonging to minorities) towards the assumptions and specificities of this support;
- risk of concentration of training companies on providing a tailor-made supply of development services to the business sector and targeting their offer mainly to enterprises rather than to individual recipients;
- hampered “controllability” of the support system with a large number of operators.

Recommendations to support adults who, on their own initiative, envisage upgrading their skills/competences or modifying/acquiring new qualifications and persons working in the health system under the FESL Measures: 6.6 and 10.17

According to the whole of the analyses conducted, the following recommendations were formulated for the evaluated intervention (with a particular focus on the tailoring of support for new groups of recipients and activities oriented towards stimulating their interest in applying for FESL support):

- Maintain additional support regarding the analysis of the development requirements of the project participant while introducing solutions to reduce the scale of the burden on operators.
- Optimising the electronicisation of the support application process along with the implementation of solutions oriented towards mitigating the risk of reduced availability of support due to the requirement for electronicisation.
- Introduction of certain amendments to the content of the “Implementation Principles for Adult Learning Projects in FESL 2021-2027”. (e.g. maintenance of records considering the specificity of the implementation of development services in the remote formula).
- Simplification - within the framework of possible future calls for the PSF interventions - of the evaluation process through abandoning the detailed

verification of the conditions that the Operator is obliged to fulfil based on the provisions of the “Implementation Principles for Adult Learning Projects in FESL 2021-2027”.

- Optimisation of information and promotion activities for new target groups (e.g. through the standardisation of the scope and content of information on operators’ websites; undertaking information and promotion activities concerning the PSF support targeted at new target groups at supra-project level; usage, in information and promotion activities addressed to potential support recipients, of the language of benefits and emphasising in these activities the elements specific to the support offered).
- Optimisation of the BUR to increase its usability for service providers, recipients and operators (e.g. the supplementation of the catalogue of categories / subcategories of development services in the BUR with those important with respect to the targeting of support within the PSF; the introduction of tools from the field of data mining and artificial intelligence into control procedures concerning the quality of services offered in the BUR).

Wprowadzenie

Niniejsze wprowadzenie zawiera informacje wstępne (w tym: dotyczące struktury raportu końcowego) oraz charakterystykę poszczególnych celów badania i jego problematyki.

INFORMACJE WSTĘPNE

Niniejszy raport został przygotowany w ramach realizacji badania ewaluacyjnego pt.: „Ewaluacja założeń podmiotowego systemu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027” zrealizowanego przez Pracownię Badań i Doradztwa „Re-Source” Korczyński Sarapata sp.j. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Struktura raportu jest następująca. Raport otwierają: spis treści oraz wykaz skrótów użytych w raporcie. Następnie przedstawiono streszczenie najważniejszych wyników badania przygotowane w wersji polsko- i angielskiej. Niniejsze wprowadzenie zawiera informacje dotyczące struktury raportu, celu badania oraz jego problematyki. W kolejnym rozdziale zawarto opis zastosowanej metodologii badania oraz źródeł informacji wykorzystanych w badaniu. Część kolejna to zasadniczy komponent merytoryczny raportu, w którym zawarto opis wyników badania. Podsumowaniem części merytorycznej raportu jest rozdział „Wnioski i rekomendacje” zawierający tabelę wniosków i rekomendacji. Raport zamykają spisy ilustracji zamieszczonych w raporcie oraz wykaz aneksów.

CEL BADANIA

Badanie miało na celu:

- 1) analizę usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności/kompetencji :
 - zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (działania FESL 6.6 oraz 10.17);
 - z zakresu ochrony zdrowia – kadry medyczne, okołomedyczne, niemedyczne (Działanie FESL 6.6);
 - niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji RIS i PRT (Działanie FESL 10.17);
- 2) ocenę spójności zakresu wsparcia założonego w FESL 2021-2027 w zakresie kształcenia osób dorosłych;
- 3) ocenę trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych;

- 4) wypracowanie zaleceń w zakresie wsparcia kształcenia osób dorosłych w ramach FESL 2021-2027.

PROBLEMATYKA BADANIA

Problematyka badania obejmowała następujące szczegółowe pytania / problemy badawcze:

I. Analiza usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności/kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17.

1. Czy zamieszczone usługi w BUR oferują zdobycie umiejętności / kompetencji / kwalifikacji opisanych w działaniach: 6.6 oraz 10.17?

II. Ocena spójności zakresu wsparcia założonego w FESL w zakresie kształcenia osób dorosłych.

1. W jakim zakresie opisy działań FESL: 5.15, 6.6 oraz 10.17 są ze sobą spójne oraz charakteryzują się wzajemną komplementarnością? Czy istnieje zjawisko konkurencji pomiędzy tymi działaniami w Programie?
2. W jakim zakresie opisy działań FESL: 6.6 oraz 10.17 są ze sobą spójne oraz charakteryzują się komplementarnością z innymi programami wspierającymi kształcenie osób dorosłych w województwie śląskim m.in. z Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027? Czy istnieją interwencje / działania finansowane z innych źródeł (poza FESL), które wpływają negatywnie/ pozytywnie na wdrażanie interwencji w ramach FESL m.in. FERS?

III. Ocena trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych.

1. Czy rozwiązania podmiotowego systemu finansowania w perspektywie 2014-2020 w zakresie dofinansowania usług rozwojowych będą adekwatne wobec nowych grup docelowych?
2. Na podstawie doświadczeń z wdrażania działań 8.2, 11.3 oraz 11.4 RPO WSL 2014-2020, jakie można zidentyfikować słabe punkty, zagrożenia, ryzyka niepowodzenia oraz problemy realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych? W jaki sposób można zmniejszyć zagrożenia i zminimalizować zdiagnozowane ryzyka?
3. Czy można zidentyfikować słabe punkty, zagrożenia, ryzyka niepowodzenia oraz problemy w realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych, których zdiagnozowanie nie ogranicza się do doświadczeń z wdrażania wsparcia w RPO WSL 2014-2020? Jeśli tak, w jaki sposób można zmniejszyć te zagrożenia i zminimalizować te ryzyka?

IV. Rekomendacje dotyczące wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/ kompetencje lub zmienić/ nabyć nowe kwalifikacje oraz osób pracujących w systemie ochrony zdrowia w ramach działań FESL: 6.6 oraz 10.17.

1. Jakie działania powinny zostać podjęte, aby oferta usług rozwojowych została dopasowana dla nowych grup odbiorców oraz jakie działania powinny zostać podjęte w celu wzbudzenia ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL?
2. Co wpływa negatywnie/ pozytywnie na jakość usług rozwojowych? Czy należy uprościć obrót środków w ramach PSF (w jaki sposób)? Czy należy wprowadzić maksymalną wysokość wsparcia dla 1 uczestnika projektu (tak, jak to miało miejsce w poprzedniej perspektywie)? Jeśli tak, to na jakim poziomie?

Opis zastosowanej metodyki oraz źródeł informacji wykorzystywanych w badaniu

Poniżej przedstawiono szczegółowy opis zastosowanej metodologii oraz źródeł informacji wykorzystanych w badaniu.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

W ramach analizy danych zastanych zastosowany został dobór celowy, polegający na włączeniu w zakres analiz wszystkich danych, które mogą się okazać przydatne z perspektywy celu badania. Analiza danych zastanych objęła swoim zakresem przede wszystkim następujące kategorie danych:

- rozporządzenia, wytyczne, ustawy,
- dokumenty programowe, strategiczne, opracowania,
- dane dotyczące projektów realizowanych w RPO WSL 2014-2020 oraz projektów złożonych / wybranych do dofinansowania w ramach FESL 2021-2027.

Szczegółowy wykaz źródeł informacji wykorzystanych w ramach przedmiotowej ewaluacji przedstawiono w podrozdziale „Źródła informacji wykorzystywane w badaniu”.

ANALIZA PORÓWNAWCZA

Analiza porównawcza zapisów objęła wszystkie regionalne oraz krajowe programy Funduszy Europejskich, jak również dostępne ich uszczegółowienia i dokumentacje konkursowe, dotyczące działań, w których zaplanowano wsparcie osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje oraz osób pracujących w systemie ochrony zdrowia w ramach PSF. Działania tego typu przewidziano w programie krajowym Fundusze Europejskie na rzecz Rozwoju Społecznego 2021-2027 oraz następujących programach regionalnych:

- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Kujawsko-Pomorskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Mazowieckiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,

- Fundusze Europejskie dla Podkarpackiego na 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Pomorskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Warmińsko-Mazurskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

ANALIZA USŁUG ROZWOJOWYCH W BUR

Analiza usług rozwojowych w BUR objęła swoim zakresem usługi dostępne stacjonarnie na terenie województwa śląskiego oraz usługi oferowane w formule zdalnej (a także usługi świadczone w formie mieszanej, czyli łączące formułę stacjonarną i zdalną). W analizie uwzględniono usługi dostępne dla ostatecznych odbiorców wsparcia z działań: 6.6 i 10.17 według stanu na dzień 13 czerwca 2024 r.

Pierwszy etap analizy polegał na klasyfikacji usług dostępnych w BUR i ich przypisaniu do kategorii umiejętności wskazanych w opisach działań 6.6 i 10.17. W przypadku złożonych kategorii umiejętności dokonano ich operacjonalizacji i stworzono podkategorie usług. Na etapie prac przygotowawczych dokonano zestawienia kategorii i podkategorii umiejętności wynikających z opisów działań oraz kategorii usług rozwojowych według klasyfikacji obecnej w BUR. W konsekwencji kategorie i podkategorie umiejętności podzielone zostały na 3 grupy:

- Grupa A – kategorie i podkategorie umiejętności, które posiadają swoje odzwierciedlenie w kategoriach BUR, które w sposób względnie całościowy wyczerpują zakres znaczeniowy danej kategorii umiejętności (oznaczone kolorem zielonym ■);
- Grupa B - kategorie i podkategorie umiejętności, które nie posiadają dokładnego odzwierciedlenia w kategoriach BUR, zwykle ze względu na fakt, iż kategorie BUR są bardziej ogólne (oznaczone kolorem żółtym ■);
- Grupa C – podkategorie umiejętności, które zazwyczaj nie są przedmiotem kształcenia ustawicznego dorosłych osób pracujących i z tego względu nie posiadają dedykowanych tym umiejętnościom usług rozwojowych, ponieważ są rozwijane np. na innych etapach edukacji – wyłączone z analizy (oznaczone kolorem czerwonym ■).

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki operacjonalizacji i klasyfikacji poszczególnych kategorii umiejętności / obszarów kształcenia wynikających z opisów działań i problematyki badania.

Tabela 1. Operacjonalizacja i klasyfikacja kategorii umiejętności / obszarów kształcenia

Kategoria	Podkategoria	Grupa
Umiejętności zawodowe		A
Umiejętności cyfrowe		A
Umiejętności niezbędne do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki / IS zielona gospodarka	Gospodarowanie zasobami	B
	Odnawialne źródła energii	B
	Efektywność energetyczna i materiałowa	B
	Czyste technologie i czystsza produkcja	B
	Ochrona bioróżnorodności	B
	Społeczna odpowiedzialność biznesu	B
	Zrównoważony model konsumpcji i produkcji	B
Umiejętności podstawowe	Rozumienia i tworzenia informacji	C
	Wielojęzyczności	A
	Matematyczne	C
	W zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii	A
Umiejętności przekrojowe	Cyfrowe	A
	Osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się	B
	Obywatelskie	C
	W zakresie przedsiębiorczości	B
	W zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej	C
	W zakresie myślenia krytycznego i kompleksowego rozwiązywania problemów	C
	W zakresie pracy zespołowej	B
	Zdolność adaptacji do nowych warunków	B
	Przywódcze	B
	Związane z wielokulturowością	B
	Związane z kreatywnością i innowacyjnością	B
Kwalifikacje funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.		A
Umiejętności niezbędne dla IS Energetyka		A
Umiejętności niezbędne dla IS Medycyna		A
Umiejętności niezbędne dla IS Technologie		A

Kategoria	Podkategoria	Grupa
informacyjne i komunikacyjne		
Umiejętności niezbędne dla IS Przemysły kreatywne	Reklama	B
	Architektura	B
	Sztuka	A
	Rzemiosło	B
	Projektowanie	B
	Moda	B
	Film	B
	Muzyka	B
	Sztuki rozrywkowe	B
	Publikacje	B
	Gry	B
	Telewizja	B
	Radio	B
Umiejętności niezbędne dla IS Przemysły mobilności	Optymalizacja mobilności towarów i osób	B
	Zmniejszanie kosztów albo oddziaływania mobilności na środowisko	B
	Technologie dla przemysłu motoryzacyjnego i lotniczego	B
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla medycyny		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla energetyki		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla ochrony środowiska		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie informacyjne i telekomunikacyjne		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Produkcja i przetwarzanie materiałów		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Logistyka i transport		A
Umiejętności niezbędne dla PRT Przemysł maszynowy i motoryzacyjny		B
Umiejętności niezbędne dla PRT Nanomateriały i nanotechnologie		B

Kategoria	Podkategoria	Grupa
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie lotnicze i przemysł kosmiczny		B
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla przemysłu surowcowego		B
Usługi rozwojowe dopasowane do potrzeb grupy docelowej reprezentowanej przez strukturę pracujących według Sekcji PKD	A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	B
	B. Górnictwo i wydobywanie	B
	C. Przetwórstwo przemysłowe	A
	D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	A
	E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	B
	F. Budownictwo	A
	G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	A
	H. Transport i gospodarka magazynowa	A
	I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	A
	J. Informacja i komunikacja	A
	K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	A
	L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	A
	M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	A
	N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	B
	O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	A
	P. Edukacja	A
	Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	A
	R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	B
	S. Pozostała działalność usługowa	B

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SZOP FESL 2021-2027; MEN (2018) Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna); Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 – Inteligentne Śląskie; Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020; Schemat klasyfikacji PKD

W przypadku grupy A klasyfikacja ofert usług rozwojowych polegała na zaliczeniu wszystkich ofert znajdujących się w przyporządkowanych kategoriach BUR, natomiast w przypadku grupy B polegała ona na przeszukiwaniu nazw i charakterystyk usług rozwojowych na podstawie opracowanej dla każdej kategorii / podkategorii listy słów kluczowych. W tworzeniu list słów kluczowych wykorzystane zostało podejście dynamiczne, tzn. listy słów kluczowych były rozszerzane o użyteczne pojęcia odnajdywane w opisach już zakwalifikowanych usług rozwojowych. W konsekwencji do danej kategorii / kategorii podkategorii kwalifikowano usługi rozwojowe, w których nazwach lub opisach odnalezione zostały wspomniane słowa kluczowe.

Po przypisaniu usług dla każdej kategorii analizowane one były w dwóch wymiarach:

- Dostępności – liczba dostępnych usług, cena usług.
- Jakości – ocena usługodawcy na skali 1-5, posiadane certyfikaty / zarządzanie jakością.

WYWIADY POGŁĘBIONE

Wywiady pogłębione realizowane były w formule zdalnej, poprzez rozmowy telefoniczne bądź za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Objęły one 4 grupy respondentów:

- pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
- pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach,
- beneficjentów RPO WSL 2014-2020 i FESL 2021-2027 pełniących funkcję operatorów w ramach PSF,
- przedstawicieli IZ innych programów regionalnych.

Pracownicy UMWSL i WUP w Katowicach

Z niniejszą kategorią respondentów przeprowadzonych zostało 6 wywiadów pogłębionych. W ramach wywiadów pogłębionych zastosowany został dobór celowy polegający na zapraszaniu do wywiadów osób posiadających szeroką wiedzę i doświadczenie zawodowe związane z programowaniem (w tym z opracowywaniem założeń PSF w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 i 2021-2027) i koordynacją / nadzorem nad wdrażaniem PSF oraz osób zaangażowanych w proces wyboru operatorów PSF w ramach FESL 2021-2027.

Wywiadami IDI objęci zostali pracownicy z następujących jednostek organizacyjnych:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego:

- Departament Rozwoju i Transformacji Regionu – Referat koordynacji EFS i zasad horyzontalnych – 1 wywiad,

- Departament Rozwoju i Transformacji Regionu – Referat nadzoru i kontroli systemu – 1 wywiad,
- Departament Rozwoju i Transformacji Regionu – Referat transformacji regionu – 1 wywiad w formie diady.

2. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach:

- Wydział Zarządzania i Planowania Funduszami Europejskimi - Zespół ds. Programowania i Monitorowania – 1 wywiad
- Wydział Kontroli Projektów Funduszy Europejskich – 1 wywiad,
- Wydział Obsługi Projektów Funduszy Europejskich – 1 wywiad.

Beneficjenci – operatorzy PSF

W ramach wywiadów z beneficjentami zastosowany został dobór zupełny i w konsekwencji badaniem zostali objęci wszyscy beneficjenci RPO WSL 2014-2020 i FESL 2021-2027 pełniący funkcję operatorów w ramach PSF. Przyjęto jednak, iż w praktyce dobór będzie miał charakter quasi-zupełny, oznacza to, iż mimo dołożenia przez Wykonawcę wszelkich starań dotarcia do wszystkich beneficjentów, w przypadku części z nich mogło się to okazać niemożliwe ze względu na czynniki niezależne od Wykonawcy, takie jak długotrwała choroba, wyjazdy zagraniczne, delegacje, czy kategoryczne odmowy wzięcia udziału. Jednak Wykonawca zagwarantował realizację wywiadów z 50% beneficjentów RPO WSL 2014-2020 i FESL 2021-2027.

Ostatecznie, w przypadku beneficjentów RPO WSL 2014-2020 przeprowadzono 15 wywiadów, co stanowi 100% założonej wielkości próby, którą stanowiła całkowita liczba projektów realizowanych w ramach PSF w woj. śląskim w poprzedniej perspektywie finansowej.

Z kolei w przypadku FESL 2021-2027 przeprowadzono wywiady z realizatorami 17 projektów Działania 10.17 (wobec łącznej liczby 18 projektów realizowanych w tym Działaniu). Ze względu na fakt, iż w momencie realizacji badania nie zostały wybrane projekty do dofinansowania w działaniach: 5.15 i 6.6, nie przeprowadzono wywiadów z operatorami realizującymi wsparcie w formule PSF w obszarach wyznaczonych przez zakres tych działań.

Przedstawiciele IZ innych programów regionalnych

Populację badania stanowiły – analogicznie do analizy porównawczej opartej o dane zastane – województwa, w których w ramach programów regionalnych funduszy europejskich zaplanowano wsparcie mające na celu podnoszenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji w formule PSF w stosunku do osób dorosłych biorących udział we wsparciu z własnej inicjatywy lub pracowników systemu ochrony zdrowia. Jak wykazał zwiad badawczy w większości regionów zaplanowano tego rodzaju

wsparcie w odniesieniu do osób, które chcą z własnej inicjatywy podnieść kwalifikacje.

W selekcji regionów zastosowany został dobór celowy. Do wywiadu kwalifikowane były regiony posiadające łącznie 2 cechy:

- Występowanie w założeniach PSF potencjalnie użytecznych i możliwych do zaadaptowania w FESL rozwiązań dotyczących wsparcia osób uczestniczących z własnej inicjatywy lub pracowników ochrony zdrowia (weryfikacja na podstawie wyników Analizy porównawczej zapisów wszystkich regionalnych programów Funduszy Europejskich³).
- Relatywnie duży stopień zaawansowania wdrażania PSF w regionie – Wykonawca dążył do realizacji wywiadów w regionach, gdzie są wybrani operatorzy i podejmują oni już działania związane z wdrażaniem.

Dodatkowo w selekcji województw uwzględniona została kwestia doświadczeń poszczególnych województw we wdrażaniu PSF w perspektywie finansowej 2014-2020. Wykonawca dążył do realizacji wywiadów w regionach, w których wdrażano PSF także w perspektywie finansowej 2014-2020.

Uwzględniając powyższe kryteria doboru, zrealizowano wywiady z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie PSF w ramach czterech następujących programów⁴:

- Fundusze Europejskiego dla Dolnego Śląska 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027,
- Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

W przypadku 3 programów wywiady zostały przeprowadzone z przedstawicielami odpowiedniej Instytucji Zarządzającej. Jeśli chodzi o Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, to po konsultacjach z Instytucją Zarządzającą FEŚ 2021-2027 wywiad został przeprowadzony z przedstawicielami Wojewódzkiego

³ Analizowano w tym przypadku treści z innych programów i ich uszczegółowień oraz dokumentację konkursową związaną z PSF (regulaminy wyboru i ich załączniki). Analiza prowadzona była pod kątem identyfikacji rozwiązań polegających na uczestnictwie w PSF pracowników przedsiębiorstw z własnej inicjatywy oraz uczestnictwie pracowników systemu ochrony zdrowia.

⁴ W ramach wymienionych programów wsparcie w formule PSF adekwatne wobec działań FESL 2021-2027 stanowiących przedmiot niniejszej ewaluacji wdrażane jest poprzez następujące działania: (1) Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 – Działanie 9.1 Transformacja społeczna, Typ projektów 9.1.C Podnoszenie i doskonalenie kompetencji w zakresie zielonej transformacji; Działanie 8.2 Uczenie się przez całe życie, Typ projektów 8.2.A Kształcenie osób dorosłych z wykorzystaniem BUR. (2) Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 – Działanie 10.9 Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób dorosłych w regionie. (3) Fundusze Europejskie dla Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2027 – Działanie 6.5 Edukacja przez całe życie; Działanie 7.5 Usługi rozwojowe. (4) Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 – Działanie 10.1. Rynek pracy, kształcenie i aktywne społeczeństwo wspierające transformację gospodarki.

Urzędu Pracy w Kielcach, który został wybrany w trybie niekonkurencyjnym jako Operator wsparcia w formule PSF, zarówno dla wsparcia kierowanego do przedsiębiorstw i ich pracowników, jak i interwencji adresowanej do osób, które z własnej inicjatywy chcą rozwijać swoje umiejętności / kompetencje.

ZOGNISKOWANY WYWIAD GRUPOWY

Wywiad grupowy przeprowadzony został z przedstawicielami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Posiadał on funkcję podsumowującą, w jego toku skonsultowane zostały wyniki i rekomendacje z niniejszego badania.

W ramach wywiadu grupowego zastosowany został dobór celowy polegający na zapraszaniu do udziału w wywiadzie osób posiadających szeroką wiedzę i doświadczenie w zakresie wdrażania PSF.

ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTYWANE W BADANIU

W ramach przeprowadzonego badania ewaluacyjnego wykorzystano następujące źródła informacji:

1. Rozporządzenia, wytyczne, ustawy:

- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013
- ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie rejestru podmiotów świadczących usługi rozwojowe
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.
- Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027.
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 – „Inteligentne Śląskie”
- Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

2. Dokumenty programowe, strategiczne, opracowania:

- Umowa Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
- Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
- Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
- Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
- Linia Demarkacyjna. Podział interwencji i zasad wdrażania krajowych i regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027
- Opis systemu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania Usług rozwojowych w województwie śląskim – Załącznik do Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 573/324/VI/2022 z dnia 06.04.2022 r.
- Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027 (Wersja 2) – Załącznik nr 1 do uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 453/11/VII/2024
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna)
- Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań (czerwiec 2023), PARP 2023 r.
- Ewaluacja sposobu, w jaki wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przyczyniło się do osiągnięcia celów w ramach VIII osi priorytetowej Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy, Katowice 2021 r.
- Ewaluacja dotycząca sposobu, w jaki wsparcie w ramach RPO WSL na lata 2014-2020 przyczyniło się do osiągnięcia celów w ramach Osi Priorytetowych

XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego oraz XII Infrastruktura edukacyjna, Katowice 2020 r.

- Ocena skuteczności i trafności przyjętego modelu finansowania usług rozwojowych w województwie śląskim, Katowice 2018 r.
 - Analiza koncepcji systemu popytowego wsparcia MŚP i pracowników w województwie śląskim w ramach RPO WSL 2014-2020, Katowice 2015 r.
 - Wpływ Bazy Usług Rozwojowych na jakość i dostępność usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorców i pracowników z uwzględnieniem oddziaływania Podmiotowego Systemu Finansowania, Warszawa 2017 r.
 - Wpływ bazy usług rozwojowych na jakość i rynek usług rozwojowych oraz ocena podmiotowych systemów finansowania, Warszawa 2020 r.
 - Regulamin BUR wraz załącznikami
 - Dokumentacja konkursowa z naborów służących wyłonieniu operatorów PSF (dot. naborów: FESL.05.15-IP.02-102/24; FESL.06.06-IP.02-079/23; FESL.10.17-IP.02-070/23);
 - Test zieloności usług – Karta weryfikacji usług przygotowana przez WUP w Katowicach (wersja wstępna), Katowice 2024 r.
3. **Wnioski o dofinansowanie złożonych / wybranych do dofinansowania projektów FESL 2021-2027 dotyczących wdrażania PSF** (dot. naborów: FESL.06.06-IP.02-079/23; FESL.10.17-IP.02-070/23).
 4. **Dane LSI dotyczące beneficjentów RPO WSL 2014-2020 i FESL 2021-2027 pełniących funkcję operatorów PSF.**
 5. **Dane z wniosków o płatność projektów realizowanych w działaniach: 8.2, 11.3 oraz 11.4 RPO WSL 2014-2020 dotyczące trudności w realizacji projektów.**
 6. **Dokumentacja programowa i konkursowa z regionalnych i krajowych programów funduszy europejskich, w których przewidziano wsparcie PSF skierowane do osób pracujących podnoszących / zmieniających / nabywających kwalifikacje z własnej inicjatywy i osób pracujących w systemie ochrony zdrowia.**
 7. **Dane zawarte w BUR dotyczące oferowanych usług rozwojowych i ich usługodawców.**

Opis wyników badania

W niniejszej – zasadniczej – części raportu zostały przedstawione wyniki analiz przeprowadzonych w odniesieniu do poszczególnych obszarów badawczych. Prezentacja wyników została ustrukturyzowana w sposób uwzględniający cele szczegółowe ewaluacji i obejmuje podrozdziały tematyczne odnoszące się do:

- analizy usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17;
- oceny spójności zakresu wsparcia założonego w FESL w zakresie kształcenia osób dorosłych;
- oceny trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych;
- rekomendacji dotyczących wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje oraz osób pracujących w systemie ochrony zdrowia w ramach działań FESL: 6.6 oraz 10.17.

Nim przejdziemy do zasadniczej analizy i udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze sformułowane w ramach powyższych obszarów badawczych istotne jest wskazanie na kluczową okoliczność oddziałującą na prowadzoną ewaluację. Otóż, problematyka badania zakładała ocenę założeń planowanej interwencji przed rozpoczęciem jej wdrażania w ramach FESL 2021-2027.

Tymczasem, badanie było realizowane w momencie, gdy założenia te zostały już w dużej mierze ustalone i rozpoczął się proces wdrażania. W przypadku Działania 5.15 i 6.6 zostały przeprowadzone nabory wniosków o dofinansowanie i trwała ich ocena. Z kolei w Działaniu 10.17 został przeprowadzony wybór operatorów i z wybranymi podmiotami podpisano umowy o dofinansowanie. Jednak nawet w ramach tego Działania nie została uruchomiona do momentu zakończenia analiz i opracowania raportu końcowego dystrybucja wsparcia wśród osób, które byłyby nim zainteresowane. W konsekwencji powyższego stanu rzeczy:

- możliwe i uzasadnione było zmodyfikowanie zakresu prowadzonych analiz i wykorzystywanych źródeł informacji, tak by w większym stopniu odnosić się do faktycznych założeń i warunków wsparcia, a nie planów w tym zakresie;
- ograniczona była możliwość formułowania rekomendacji pobadawczych dotyczących kluczowych założeń systemu wsparcia w ramach PSF w woj. śląskim, gdyż najważniejsze decyzje w tym zakresie zostały podjęte przed rozpoczęciem realizacji badania lub w jego trakcie;
- nie było możliwe odwołanie się do doświadczeń w zakresie wdrażania ewaluowanej interwencji, które związane byłyby z kluczowym etapem, czyli

dystrybucją wsparcia wśród jego odbiorców, gdyż faza ta – nawet w najwcześniej uruchomionym obszarze wsparcia, czyli Działaniu 10.17 – nie rozpoczęła się przed momentem zakończenia procesu badawczego.

Ostatnie ze wskazanych uwarunkowań było często wskazywane w trakcie realizowanych na potrzeby ewaluacji wywiadów jakościowych ze wszystkimi kategoriami interesariuszy (przedstawiciele IZ oraz IP FESL 2021-2027, beneficjenci Działania 10.17 FESL 2021-2027; częściowo także przedstawiciele IZ innych programów regionalnych⁵). Zwracano uwagę, że pewne kwestie (np. faktyczny poziom zainteresowania wsparciem ze strony jego odbiorców, adekwatność dostępnej oferty usług rozwojowych do potrzeb odbiorców oraz założeń interwencji, czy występowanie określonych problemów wdrożeniowych po stronie operatorów) będą możliwe do identyfikacji i oceny w okresie późniejszym, a moment realizacji niniejszej ewaluacji jest zbyt wczesny do formułowania jednoznacznych wniosków.

CHARAKTERYSTYKA EWALUOWANEGO WSPARCIA

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę wsparcia, którego dotyczy przeprowadzona ewaluacja. Opis przygotowano na podstawie zapisów SZOP FESL 2021-2027. Choć badanie dotyczy w szczególności działań: 6.6 i 10.17, to w poniższej części uwzględniono także Działanie 5.15, które uzupełnia całość interwencji przewidzianej w ramach FESL 2021-2027, która wdrażana jest w ramach formuły PSF.

Działanie 5.15 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców – PSF

Cel szczegółowy: Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.

Zakres interwencji: Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Opis Działania: Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie usług rozwojowych poprzez rozwój umiejętności / kompetencji / kwalifikacji ich pracowników, w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF), w oparciu o Bazę Usług Rozwojowych (BUR).

Sposób wyboru projektów: Konkurencyjny.

⁵ W tym przypadku było to uzależnione od momentu wdrażania interwencji w ramach danego Programu.

Typ beneficjenta – ogólny: Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne.

Typ beneficjenta – szczegółowy: Centra aktywności lokalnej, Instytucje finansowe, Instytucje otoczenia biznesu, Izby gospodarcze, MŚP, Organizacje pozarządowe, Organizacje zrzeszające pracodawców, Ośrodki kształcenia dorosłych, Partnerzy gospodarczy, Podmioty ekonomii społecznej, Związki zawodowe.

Grupa docelowa: pracownicy przedsiębiorstw, przedsiębiorstwa.

Działanie 6.6 Kształcenie osób dorosłych – EFS+

Cel szczegółowy: Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.

Zakres interwencji: Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury).

Opis Działania:

Typ projektu 1. Działania w zakresie kompleksowego wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje, umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jak również ich weryfikacja (walidacja, certyfikacja).

Wybór usługi rozwojowej poprzedzony zostanie usługą doradztwa edukacyjno-zawodowego, której celem będzie właściwe dopasowanie potrzeb uczestników do zmieniającego się rynku pracy.

Możliwe będzie także formalne potwierdzenie efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i w wyniku nieformalnego uczenia się.

Wszystkie osoby dorosłe zainteresowane podniesieniem swoich umiejętności / kompetencji / kwalifikacji mają dostęp do dodatkowego wsparcia, tj.:

- analizy potrzeb rozwojowych, w tym z wykorzystaniem modelu Bilansu Kompetencji;
- wsparcia w wyborze odpowiednich usług rozwojowych w BUR;
- identyfikacji nabytych umiejętności/kompetencji oraz wsparcia w ich walidacji i certyfikacji, w tym zachęcenie do założenia „Mojego portfolio” lub konta Europass;

- zbudowania motywacji do rozwoju tychże umiejętności / kompetencji / kwalifikacji.

Typ projektu 2. Wsparcie osób pracujących w systemie ochrony zdrowia (kadry medyczne, okołomedyczne, niemedyce), w tym w zawodach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć nowe kwalifikacje.

Wsparcie realizowane będzie poprzez:

- kształcenie podyplomowe (z wyłączeniem kształcenia specjalizacyjnego, które jest koordynowane i zarządzane przez MZ);
- ustawiczny rozwój zawodowy osób wykonujących regulowane ustawowo zawody medyczne – działania muszą być zgodne z odpowiednimi regulacjami prawnymi dotyczącymi zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia.

W przypadku typu 1 wsparcie kierowane jest w szczególności do osób z najtrudniejszych grup docelowych. Natomiast w odniesieniu do obu typów projektów określono, że: uczestnikami projektu mogą być osoby z całego obszaru województwa śląskiego; usługi rozwojowe muszą odbywać się poza miejscem pracy uczestników; nabór na usługę musi być otwarty dla wszystkich zainteresowanych; usługi rozwojowe nie mogą dotyczyć obowiązkowych szkoleń wynikających z przepisów prawa.

Sposób wyboru projektów: Konkurencyjny.

Typ beneficjenta – ogólny: Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje ochrony zdrowia, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Służby publiczne.

Typ beneficjenta – szczegółowy: Inne instytucje systemu ochrony zdrowia, Inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, Instytucje rynku pracy, Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego, MŚP, Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, Organizacje zrzeszające pracodawców, Ośrodki kształcenia dorosłych, Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego, Publiczne zakłady opieki zdrowotnej, Samorządy zawodowe, Uczelnie, Związki zawodowe.

Działanie 10.17 Kształcenie osób dorosłych – FST

Cel szczegółowy: Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.

Zakres interwencji: Wsparcie na rzecz kształcenia dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury).

Opis Działania: Działania w zakresie kompleksowego wsparcia osób dorosłych, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub zmienić / nabyć nowe kwalifikacje, umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych, ponadto niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji (RIS, PRT) oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, jak również ich weryfikacja (walidacja, certyfikacja).

Wybór usługi rozwojowej poprzedzony zostanie usługą doradztwa edukacyjno-zawodowego, której celem będzie właściwe dopasowanie potrzeb uczestników do zmieniającego się rynku pracy.

Możliwe będzie także formalne potwierdzenie efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i w wyniku nieformalnego uczenia się.

Wszystkie osoby dorosłe zainteresowane podniesieniem swoich umiejętności/kompetencji/kwalifikacji mają dostęp do dodatkowego wsparcia, tj.:

- analizy potrzeb rozwojowych, w tym z wykorzystaniem modelu Bilansu Kompetencji;
- wsparcia w wyborze odpowiednich usług rozwojowych w BUR;
- identyfikacji nabytych umiejętności / kompetencji oraz wsparcia w ich walidacji i certyfikacji, w tym zachęcenie do założenia „Mojego portfolio” lub konta Europass;
- zbudowania motywacji do rozwoju tychże umiejętności / kompetencji / kwalifikacji.

Uczestnikami projektów mogą być osoby wyłącznie z 7 podregionów górniczych województwa śląskiego, kwalifikujących się do wsparcia, tj. podregionu bielskiego, bytomskiego, gliwickiego, katowickiego, rybnickiego, sosnowieckiego i tyskiego. Usługi rozwojowe muszą odbywać się z własnej inicjatywy uczestnika, poza godzinami pracy, a wszystkie podmioty biorące udział w realizacji projektu muszą być niezależne od pracodawcy uczestnika usługi. Usługi rozwojowe muszą odbywać się poza miejscem pracy uczestników, a nabór na usługę musi być otwarty dla wszystkich zainteresowanych. Usługi rozwojowe nie mogą dotyczyć obowiązkowych szkoleń wynikających z przepisów prawa.

Sposób wyboru projektów: Konkurencyjny.

Typ beneficjenta – ogólny: Administracja publiczna, Instytucje nauki i edukacji, Instytucje wspierające biznes, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Partnerzy społeczni, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, Służby publiczne.

Typ beneficjenta – szczegółowy: Inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki, Instytucje otoczenia biznesu, Instytucje rynku pracy, Izby gospodarcze, Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Jednostki Samorządu Terytorialnego, Kościoły i związki wyznaniowe, MŚP, Organizacje pozarządowe, Organizacje zrzeszające pracodawców, Ośrodki kształcenia dorosłych, Partnerzy gospodarczy, Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego, Samorzady zawodowe, Uczelnie, Związki zawodowe.

ANALIZA USŁUG ROZWOJOWYCH ZAMIESZCZONYCH W BUR UMOŻLIWIJĄCYCH ROZWÓJ W KIERUNKU UMIEJĘTNOŚCI / KOMPETENCJI OPISANYCH W DZIAŁANIACH FESL 6.6 ORAZ 10.17

W ramach niniejszego podrozdziału przeprowadzono analizę, której wyniki pozwalają na udzielenie odpowiedzi na pytanie badawcze: „Czy zamieszczone usługi w BUR oferują zdobycie umiejętności / kompetencji / kwalifikacji opisanych w działaniach: 6.6 oraz 10.17?”.

Odpowiedź na ww. pytanie badawcze została udzielona przede wszystkim w oparciu o technikę analizy usług rozwojowych BUR. Przedmiotową analizą objęte zostały dane pochodzące z Bazy Usług Rozwojowych. Celem analizy była ocena dostępności i jakości usług rozwojowych służących rozwojowi umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych, ponadto niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji (RIS, PRT) oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK). Analizą objęto oferty usług dostępne w BUR na dzień 13.06.2024. Uwzględnione zostały usługi stacjonarne i mieszane (łącznie formę stacjonarną i zdalną) realizowane na terenie województwa śląskiego (1220 ofert) oraz wszystkie usługi realizowane w formie zdalnej (5470 ofert). Analiza polegała na kwalifikacji poszczególnych usług rozwojowych na podstawie ich zakresu merytorycznego do grup służących nabyciu poszczególnych kategorii umiejętności. Następnie scharakteryzowana została dostępność i jakość usług służących nabyciu poszczególnych umiejętności. W przypadku dostępności analizowana była liczba dostępnych usług pod względem rodzaju oraz formy, struktura terytorialna usług świadczonych w formie stacjonarnej i mieszanej oraz cena usług. W aspekcie jakości analizowano rodzaj certyfikatu lub akredytacji stanowiącej podstawę wpisu do BUR usługodawcy, udział usług skutkujących nabyciem kwalifikacji i kompetencji oraz średnią ocenę usługodawców realizujących daną usługę rozwojową (na podstawie ocen odbiorców).

Dla precyzyjnego określenia katalogu usług rozwojowych, których powinna dotyczyć analiza oferty dostępnej w BUR przeprowadzono analizę dokumentacji programowej FESL 2021-2027 (tj. opisy odnoszące się do zakresu interwencji zawarte w SZOP),

następnie doprecyzowując zawarte tam informacje o zapisy dokumentów szczegółowo charakteryzujących te rodzaje umiejętności / obszarów kształcenia, do których odnoszą się wspierane usługi rozwojowe (na podstawie następujących dokumentów: MEN (2018) Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna); Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 – Inteligentne Śląskie; Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020; Schemat klasyfikacji PKD).

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki operacjonalizacji i klasyfikacji poszczególnych kategorii umiejętności / obszarów kształcenia wynikających z opisów działań i problematyki badania.

Tabela 2. Operacjonalizacja i klasyfikacja kategorii umiejętności / obszarów kształcenia objętych analizą w ramach BUR

Kategoria	Podkategoria
Umiejętności zawodowe	
Umiejętności cyfrowe	
Umiejętności niezbędne do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki / IS zielona gospodarka	Gospodarowanie zasobami
	Odnawialne źródła energii
	Efektywność energetyczna i materiałowa
	Czyste technologie i czystsza produkcja
	Ochrona bioróżnorodności
	Spółeczna odpowiedzialność biznesu
	Zrównoważony model konsumpcji i produkcji
Umiejętności podstawowe	Rozumienia i tworzenia informacji
	Wielojęzyczności
	Matematyczne
	W zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii
Umiejętności przekrojowe	Cyfrowe
	Osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się
	Obywatelskie
	W zakresie przedsiębiorczości
	W zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej
	W zakresie myślenia krytycznego i kompleksowego rozwiązywania problemów
	W zakresie pracy zespołowej
	Zdolność adaptacji do nowych warunków
	Przywódcze
	Związane z wielokulturowością
	Związane z kreatywnością i innowacyjnością

Kategoria	Podkategoria
Kwalifikacje funkcjonujące w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.	
Umiejętności niezbędne dla IS Energetyka	
Umiejętności niezbędne dla IS Medycyna	
Umiejętności niezbędne dla IS Technologie informacyjne i komunikacyjne	
Umiejętności niezbędne dla IS Przemysły kreatywne	Reklama
	Architektura
	Sztuka
	Rzemiosło
	Projektowanie
	Moda
	Film
	Muzyka
	Sztuki rozrywkowe
	Publikacje
	Gry
	Telewizja
	Radio
Umiejętności niezbędne dla IS Przemysły mobilności	Optymalizacja mobilności towarów i osób
	Zmniejszanie kosztów albo oddziaływania mobilności na środowisko
	Technologie dla przemysłu motoryzacyjnego i lotniczego
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla medycyny	
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla energetyki	
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla ochrony środowiska	
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie informacyjne i telekomunikacyjne	
Umiejętności niezbędne dla PRT Produkcja i przetwarzanie materiałów	
Umiejętności niezbędne dla PRT Logistyka i transport	

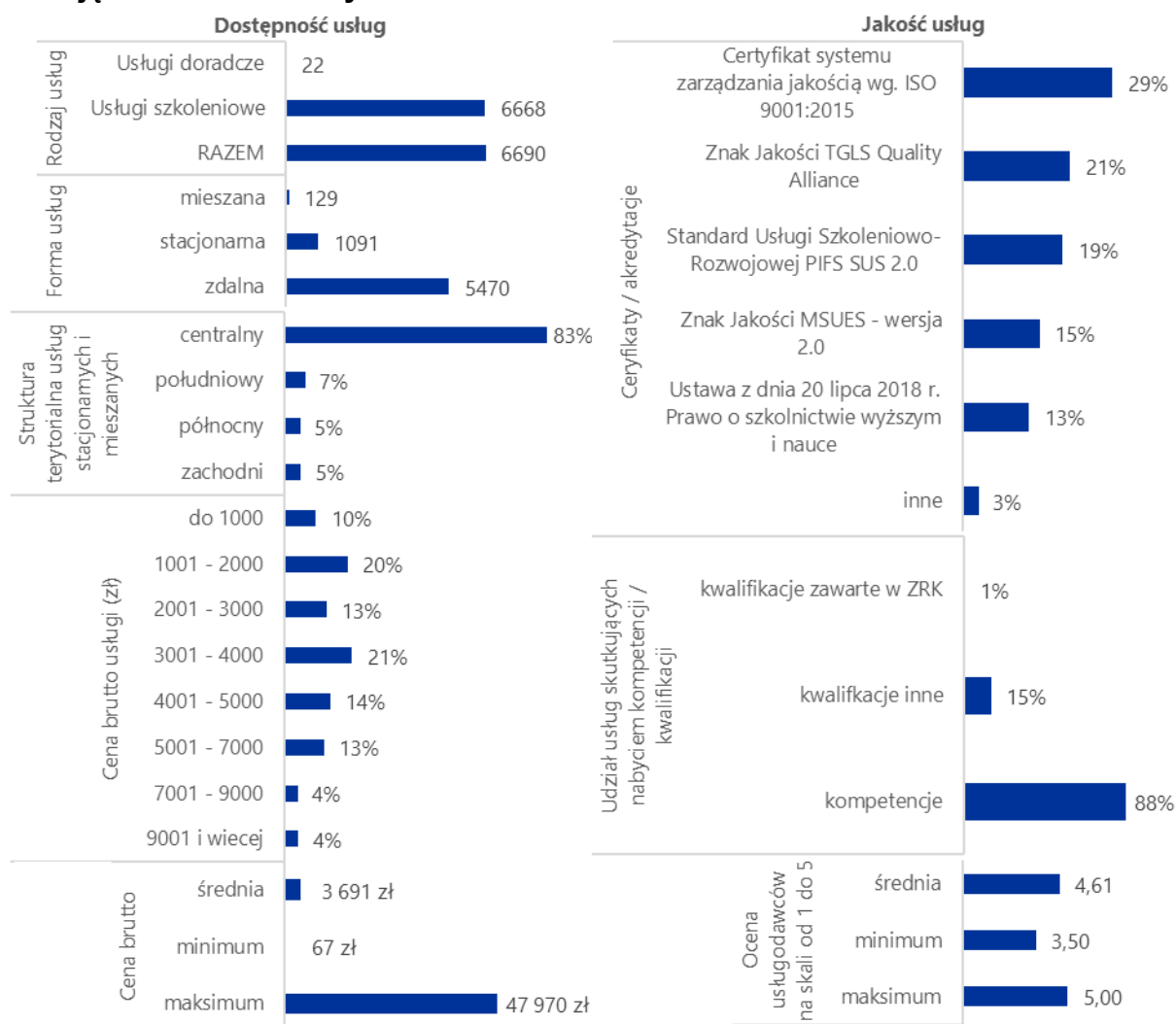
Kategoria	Podkategoria
Umiejętności niezbędne dla PRT Przemysł maszynowy i motoryzacyjny	
Umiejętności niezbędne dla PRT Nanomateriały i nanotechnologie	
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie lotnicze i przemysł kosmiczny	
Umiejętności niezbędne dla PRT Technologie dla przemysłu surowcowego	
Usługi rozwojowe dopasowane do potrzeb grupy docelowej reprezentowanej przez strukturę pracujących według Sekcji PKD	A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
	B. Górnictwo i wydobywanie
	C. Przetwórstwo przemysłowe
	D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię
	E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami
	F. Budownictwo
	G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych
	H. Transport i gospodarka magazynowa
	I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
	J. Informacja i komunikacja
	K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
	L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
	M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
	N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
	P. Edukacja
	Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
	R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
	S. Pozostała działalność usługowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie: SZOP FESL 2021-2027; MEN (2018) Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część ogólna); Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 – Inteligentne Śląskie; Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020; Schemat klasyfikacji PKD

W odniesieniu do powyższych kategorii i podkategorii umiejętności stworzono matrycę powiązania pomiędzy – pożądanymi z punktu widzenia założeń PSF – umiejętnościami, kompetencjami i kwalifikacjami a usługami rozwojowymi dostępnymi w BUR. W tym celu uwzględniono także dokumenty wyznaczające ramy funkcjonowania BUR, tj. przede wszystkim: Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Regulamin Bazy Usług Rozwojowych wraz załącznikami, Test „zieloności” usług – Karta weryfikacji usług przygotowana przez WUP w Katowicach.

Wyniki analiz usług rozwojowych służących nabyciu poszczególnych kategorii umiejętności przedstawione zostały na kolejnych wykresach. W pierwszej kolejności przedstawiono dane odnoszące się do usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności zawodowych.

Wykres 1. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności zawodowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Biorąc pod uwagę, iż umiejętności zawodowe często są definiowane jako umiejętności użyteczne przy wykonywaniu obowiązków zawodowych oraz uwzględniając różnorodność branż i stanowisk pracy uznano, iż wszystkie usługi BUR uznać należy za służące uzyskaniu umiejętności zawodowych. Dla odbiorców z województwa śląskiego dostępnych było 6690 usług służących nabyciu umiejętności zawodowych, z których znaczącą większość (6668 ofert) stanowiły usługi szkoleniowe, pozostałe 22 oferty dotyczyły usług doradczych. Większość usług dostępna była w formule zdalnej (5470 ofert), a usług w formie stacjonarnej było 5-krotnie mniej. Najbardziej oferowane były usługi w formie mieszanej, w analizowanym momencie czasowym dostępnych było 129 ofert usług w tej formie. Wśród usług w formie stacjonarnej zdecydowanie dominowały oferty z subregionu centralnego: stanowią one 83% ofert, a udziały pozostałych subregionów wynoszą 7%.

Ceny usług rozwojowych charakteryzują się dużą różnorodnością, co jest pochodną ich wewnętrznego zróżnicowania pod względem tematyki i długości. Średnia cena usługi rozwojowej wyniosła 3 691 zł, przy czym najtańsza kosztowała 67 zł, a najdroższa blisko 48 tys. zł.

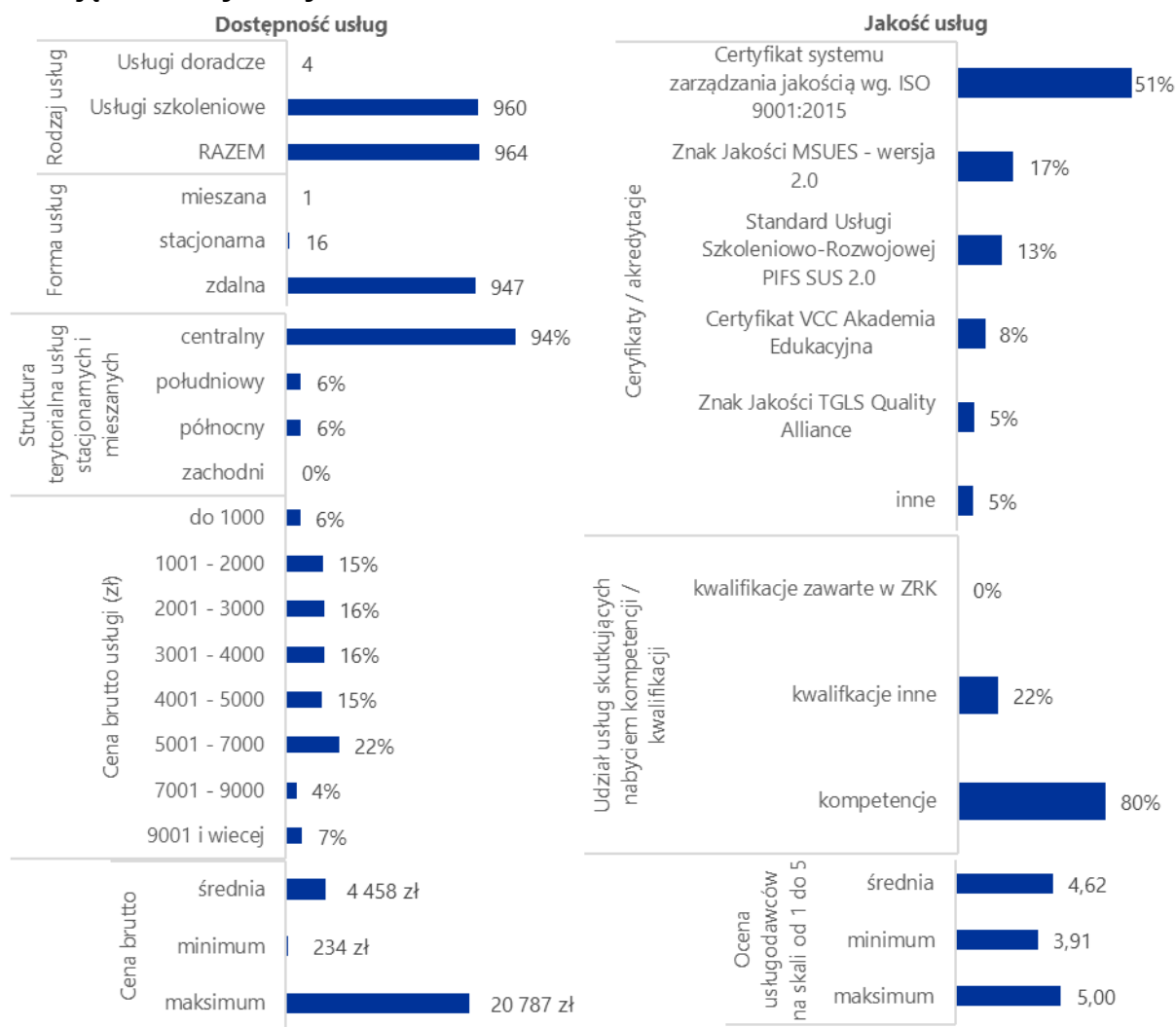
Odnosząc się do jakości analizowanych usług rozwojowych warto zauważyć, iż usługodawcy posługiwali się różnorodnymi certyfikatami i akredytacjami potwierdzającymi jakość świadczonych usług. Najwięcej z nich (29%) wnioskując o wpis do BUR powołało się na Certyfikat systemu zarządzania jakością według ISO 9001:2015, relatywnie często wskazywano również na Znak Jakości TGLS Quality Alliance (21%) oraz Standard Usługi Szkoleniowo-Rozwojowej PIFS SUS 2.0 (19%).

Wyznacznikiem jakości jest również nabywanie przez uczestników kwalifikacji oraz kompetencji, ponieważ wiąże się to ze spełnieniem szeregu warunków rzutujących pozytywnie na jakość usługi, takich jak choćby sposób walidacji i certyfikacji efektów kształcenia. Tylko 1% analizowanych usług rozwojowych służyło nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK, natomiast 15% z nich nakierowanych było na uzyskanie innych kwalifikacji. Najszerza grupa usług, stanowiąca 88% analizowanych ofert służyła nabyciu kompetencji. W tej grupie wymagania do spełnienia są najmniej wygórowane, lecz nie należy tu wyciągać wniosku, iż większość usługodawców nie zdecydowała się na zapewnienie najlepszej jakości. Należy pamiętać, iż gama kompetencji jest znacznie szersza niż zbiór kwalifikacji, stąd usługodawca decydując się na pewną tematykę szkolenia często nie ma możliwości zapewnienia uczestnikom uzyskania kwalifikacji, ponieważ nie zostały stworzone założenia kwalifikacji w danym obszarze. Na dobrą jakość świadczonych usług wskazują wysokie oceny dotychczasowych odbiorców, średnia ocena usługodawców wyniosła 4,61 na skali od 1 do 5, a żaden usługodawca nie uzyskał od odbiorców swoich usług średniej ocen niższej niż 3,50.

Dane BUR nie wskazują na występowanie istotnych problemów z dostępnością usług służących nabyciu umiejętności zawodowych, lecz należy wziąć pod uwagę, iż rozpatrujemy tu zbiór usług rozwojowych jako całość i w tej sytuacji nie możemy wykluczyć, iż w ofercie usług dostępnej w województwie śląskim brakuje jakichś kategorii usług, którymi są zainteresowani odbiorcy. Niekorzystnie na dostępność usług może wpływać duża koncentracja usług w subregionie centralnym. Może to utrudniać udział lub zniechęcać do udziału w PSF mieszkańców z obszarów województwa śląskiego oddalonych od subregionu centralnego ze względu na konieczność dojazdów, a czasem nawet noclegów. Jednak taka struktura terytorialna ofert usług wynika z uwarunkowań rynkowych. W najgęściej zaludnionym subregionie centralnym, w którym mieszka około 60% ludności województwa, najłatwiej znaleźć odbiorców, dlatego nie powinno zaskakiwać, że tam ofert jest najwięcej. Trzeba też podkreślić, że problem koncentracji terytorialnej dotyczy wyłącznie wsparcia realizowanego w formule stacjonarnej lub mieszanej, a to stanowi wyraźnie mniejszą część dostępnej oferty usług rozwojowych.

Kolejną kategorią usług rozwojowych, dla której przeprowadzono analizę dostępności i jakości to usługi służące nabyciu umiejętności cyfrowych.

Wykres 2. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności cyfrowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Nabyciu umiejętności cyfrowych służyły 964 usługi rozwojowe, z czego 960 stanowiły usługi szkoleniowe, a 4 były usługami doradczymi. Tylko 16 usług oferowanych było w formie stacjonarnej, a 1 w mieszanej. Zdecydowana większość (947) ofert dotyczyła formuły zdalnej. Z jednej strony szerokie wykorzystanie metod e-learningu nie powinno dziwić przy tej tematyce szkoleń, lecz nie wszystkie szkolenia z tego zakresu mogą się odbyć w formule zdalnej, a jednocześnie nie wszystkim odbiorcom wsparcia musi odpowiadać zdalna forma uczestnictwa. W konsekwencji liczba zaledwie kilkunastu ofert w formie stacjonarnej świadczy o deficycie usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności cyfrowych w momencie prowadzenia analiz. Istnieje jednak spora szansa, iż brak ten zostanie zniwelowany w wyniku

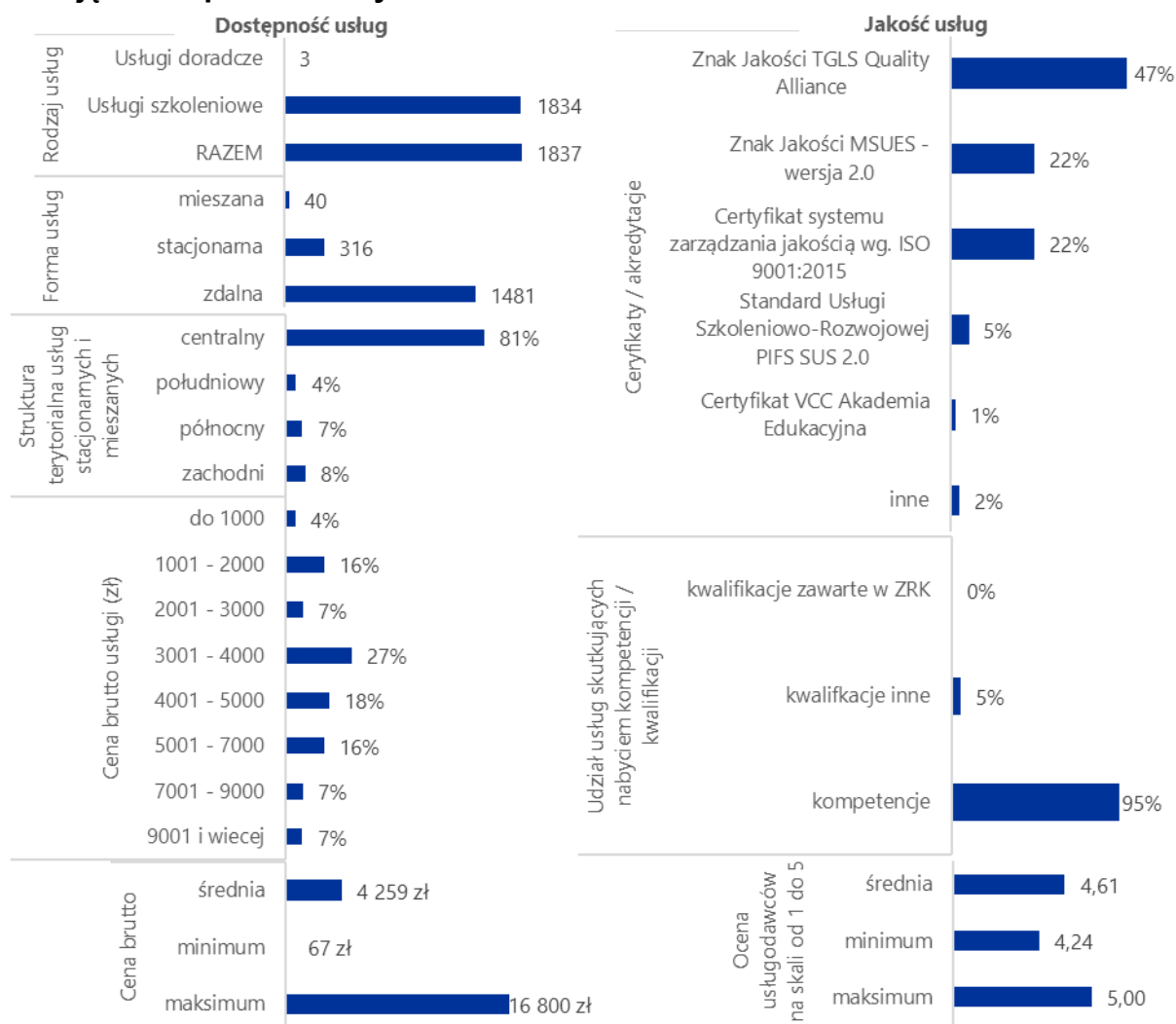
działania mechanizmów rynkowych wraz z sukcesywnym uruchamianiem wsparcia przez operatorów.

Rozpatrując ceny usług służących nabyciu umiejętności cyfrowych można zauważyć, iż w tej grupie częściej występują usługi o wyższych cenach w porównaniu do ogółu usług rozwojowych. Wyraźnie wyższy jest odsetek usług w cenie od 5001 zł do 7000 zł oraz powyżej 9000 zł. Nie ma tu jednak mowy o dominacji drogich usług, dostępne usługi charakteryzują się bowiem dość dużą różnorodnością cenową. Średnia cena usługi w tym obszarze wyniosła 4 458 zł i była o ponad 700 zł wyższa od średniej ceny ogółu usług rozwojowych.

Dane dotyczące jakości usług rozwojowych nie ujawniają występowania problemów w tym zakresie. Wśród certyfikatów / akredytacji dominuje Certyfikat systemu zarządzania jakością wg ISO 9001:2015, który posiadali usługodawcy 51% usług służących nabyciu umiejętności cyfrowych. W analizowanej grupie usług nie było takich, które skutkowałyby nabyciem kwalifikacji zawartych w ZRK, lecz udział usług służących nabyciu innych kwalifikacji jest wyższy niż w przypadku ogółu usług rozwojowych (22% wobec 15%). Zdecydowana większość (80%) analizowanych usług rozwojowych służyła nabyciu kompetencji. Na wysoką jakość usług wskazują również wysokie oceny usługodawców dokonywane przez dotychczasowych odbiorców usług – średnia ocena na skali od 1 do 5 wyniosła tu 4,62 (jest więc niemal identyczna jak miało to miejsce w przypadku ogółu usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności zawodowych).

Na poniższym wykresie przedstawiono z kolei dane obrazujące dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych.

Wykres 3. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Analizowana kategoria usług służących nabyciu umiejętności podstawowych dotyczy de facto dwóch grup umiejętności – wielojęzyczności oraz umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii. Nie są tu uwzględnione umiejętności rozumienia i tworzenia oraz umiejętności matematyczne, ponieważ tego rodzaju umiejętności są nabywane na wcześniejszych poziomach kształcenia i nie występują usługi rozwojowe odnoszące się bezpośrednio do tych umiejętności.

W analizowanym zbiorze usług rozwojowych znalazło się 1837 usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych, z czego większość 1377 ofert dotyczyło nauki języków obcych, a pozostałe 460 odnosiło się do umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii. Większość (1481 ofert) usług oferowana była w formie zdalnej, jednak liczbę 316 usług w formie stacjonarnej i 40 w formie mieszanej można uznać za zadowalającą. Należy przy tym zauważyć, że zdecydowaną większość usług w formie stacjonarnej i mieszanej stanowią te służące

rozwojowi umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii. W podkategorii tej usługi zdalne stanowią wręcz mniejszość – 32%, co wynika ze specyfiki szkoleń o tej tematyce, które nierzadko obejmują zajęcia praktyczne przy wykorzystaniu maszyn i urządzeń, których zorganizowanie w formule zdalnej nie jest możliwe. Jeśli chodzi o szkolenia językowe to tylko 42 usługi oferowane były w formule stacjonarnej lub mieszanej, więc w analizowanym momencie czasowym mamy do czynienia z bardzo małą ilością stacjonarnych szkoleń językowych.

Analizując rozkład terytorialny usług w formie stacjonarnej i mieszanej stwierdzić należy, iż struktura jest zbliżona do występującej w przypadku ogółu usług rozwojowych, co oznacza, iż w tym przypadku również mamy do czynienia z dość dużą koncentracją usług w subregionie centralnym, w którym oferowane było 81% usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych.

Ceny usług są nieco wyższe niż notowane dla ogółu usług rozwojowych, lecz nie powinny one stanowić problemu w kontekście dostępności usług dla odbiorców. Większość – 61% usług kosztowało od 3001 zł do 7000 zł, a średnia cena wyniosła 4 259 zł i jest o blisko 600 zł wyższa niż średnia dla ogółu usług rozwojowych. Warto jednak zauważyć, iż szkolenia językowe (średnia cena 4 553 zł) są wyraźnie droższe niż te związane z nabywaniem umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii (średnia cena 3380 zł).

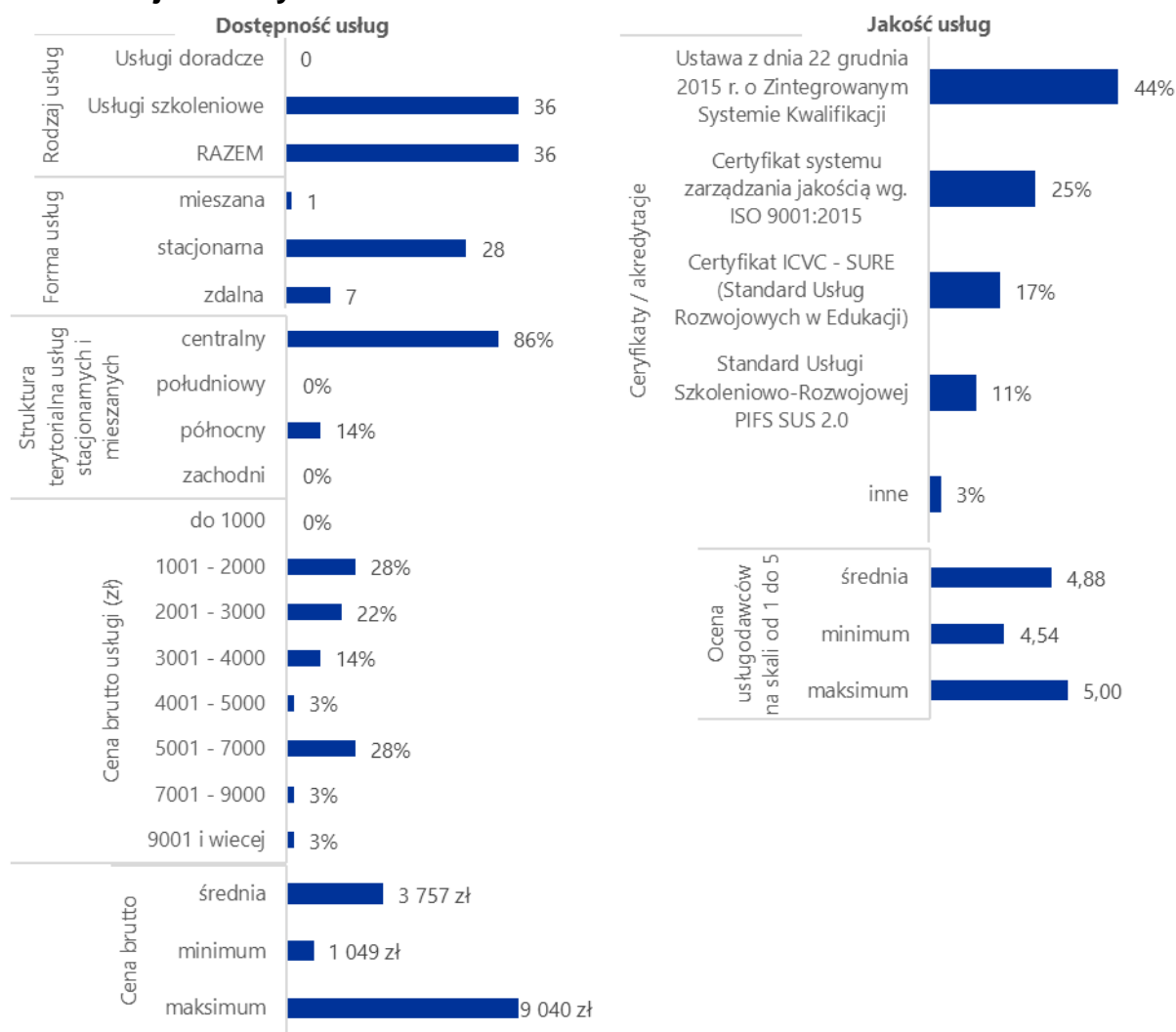
Przechodząc do jakości usług rozwojowych służących nabywaniu umiejętności podstawowych warto zauważyć, iż dominującym certyfikatem wśród usługodawców jest Znak Jakości TGLS Quality Alliance, który posiadali usługodawcy odpowiedzialni za oferowanie 47% usług. Sytuacja ta nie powinna dziwić ponieważ certyfikat ten odnosi się bezpośrednio do szkoleń językowych i jest często wybierany przez – stanowiące szeroką grupę usługodawców – firmy oferujące właśnie tego rodzaju usługi. Zdecydowana większość (95%) usług rozwojowych służy nabywaniu kompetencji, a rzadziej służy one nabywaniu umiejętności i kwalifikacji (5%). W przypadku szkoleń językowych, aż 97% służy nabywaniu kompetencji, a wśród usług służących nabywaniu umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii było to 89% ofert, natomiast 2% przyczyniało się do uzyskania kwalifikacji zawartych w ZRK, 9% dotyczyło z kolei innych kwalifikacji.

Podobnie jak w przypadku wcześniej analizowanych rodzajów usług rozwojowych, również w przypadku usług służących nabywaniu umiejętności podstawowych mamy do czynienia z wysoką średnią oceną usługodawców na poziomie 4,61 na skali od 1 do 5.

W ramach wcześniej analizowanych kategorii usług rozwojowych jednym z wymiarów analizy było określenie udziału usług skutkujących nabyciem kompetencji / kwalifikacji, w tym: kwalifikacji zawartych w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK). Tymczasem usługi rozwojowe służące nabyciu kwalifikacji funkcjonujących w

Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (ZSK)⁶ to jedna z kategorii usług rozwojowych, których wspieranie przewidziano w ramach ewaluowanego wsparcia. Z tego też względu przeprowadzono odrębną analizę dostępności i jakości usług rozwojowych służących nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK.

Wykres 4. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Tylko 36 spośród 6690 analizowanych usług rozwojowych przyczyniało się do nabycia kwalifikacji zawartych w ZRK, a więc dostępność tego rodzaju usług jest dla

⁶ Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji obejmuje wszystkie kwalifikacje, które włączone są do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Posługiwanie się oboma określeniami wynika z faktu, iż w problematyce badania wskazano, że jednym z elementów analizy usług rozwojowych zawartych w BUR winna być analiza „kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji”, natomiast nazwa zmiennej opisującej w bazie BUR ten aspekt danej usługi rozwojowej odnosi się do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Jednak bez względu na to, czy mowa jest o ZSK, czy ZRK, mamy w ich przypadku do czynienia z tym samym zbiorem analizowanych usług rozwojowych.

odbiorców z województwa śląskiego bardzo mała. Większość usług rozwojowych z tej kategorii jest oferowana w formie stacjonarnej (28 ofert).

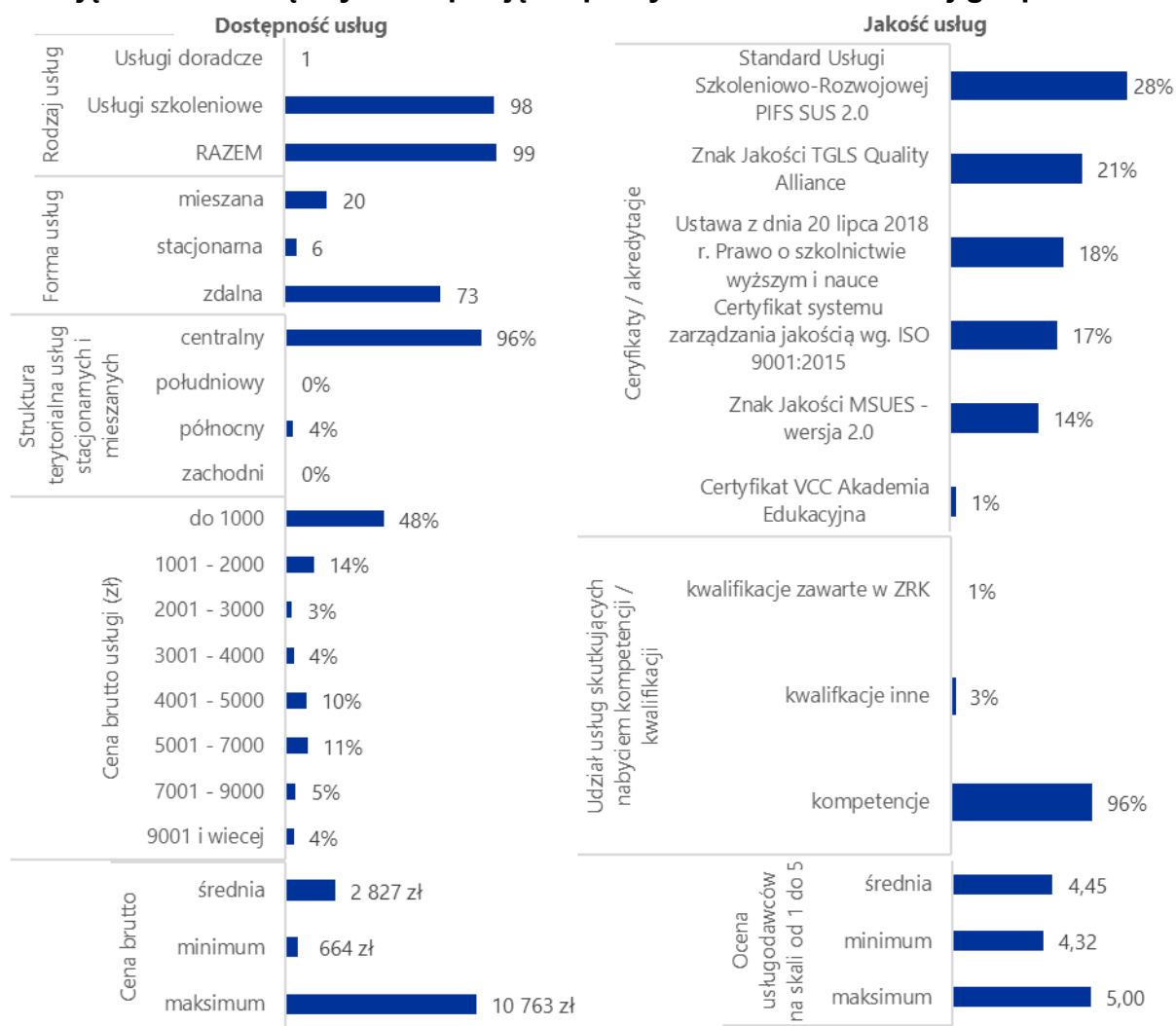
Usługi służące nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK nie były szczególnie kosztowne. Większość – 64% z nich kosztuje od 1001 zł do 4000 zł, a średnia cena usługi wynosi 3 757 zł i jest nieco niższa niż średnia cena dla ogółu usług rozwojowych.

Jakość usług służących nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK zapewniają przede wszystkim wymagania, jakie musi spełnić usługa, aby można było ją zaklasyfikować do tego grona, które dotyczą między innymi walidacji efektów kształcenia oraz certyfikacji. Podstawą wpisu podmiotów oferujących usługi służące nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK była najczęściej Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, z mocy której podmioty dokonujące certyfikacji i podmioty upoważnione do walidacji mogą uzyskać wpis do BUR ze względu na spełnienie wymagań ustawowych.

Potwierdzeniem wysokiej jakości usług są bardzo wysokie oceny udzielone przez dotychczasowych odbiorców usług, średnia ocena wyniosła tu 4,88 na skali od 1 do 5.

Kolejna kategoria usług rozwojowych objętych analizą w ramach BUR odnoszącą się do ich dostępności i jakości to usługi służące nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki.

Wykres 5. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

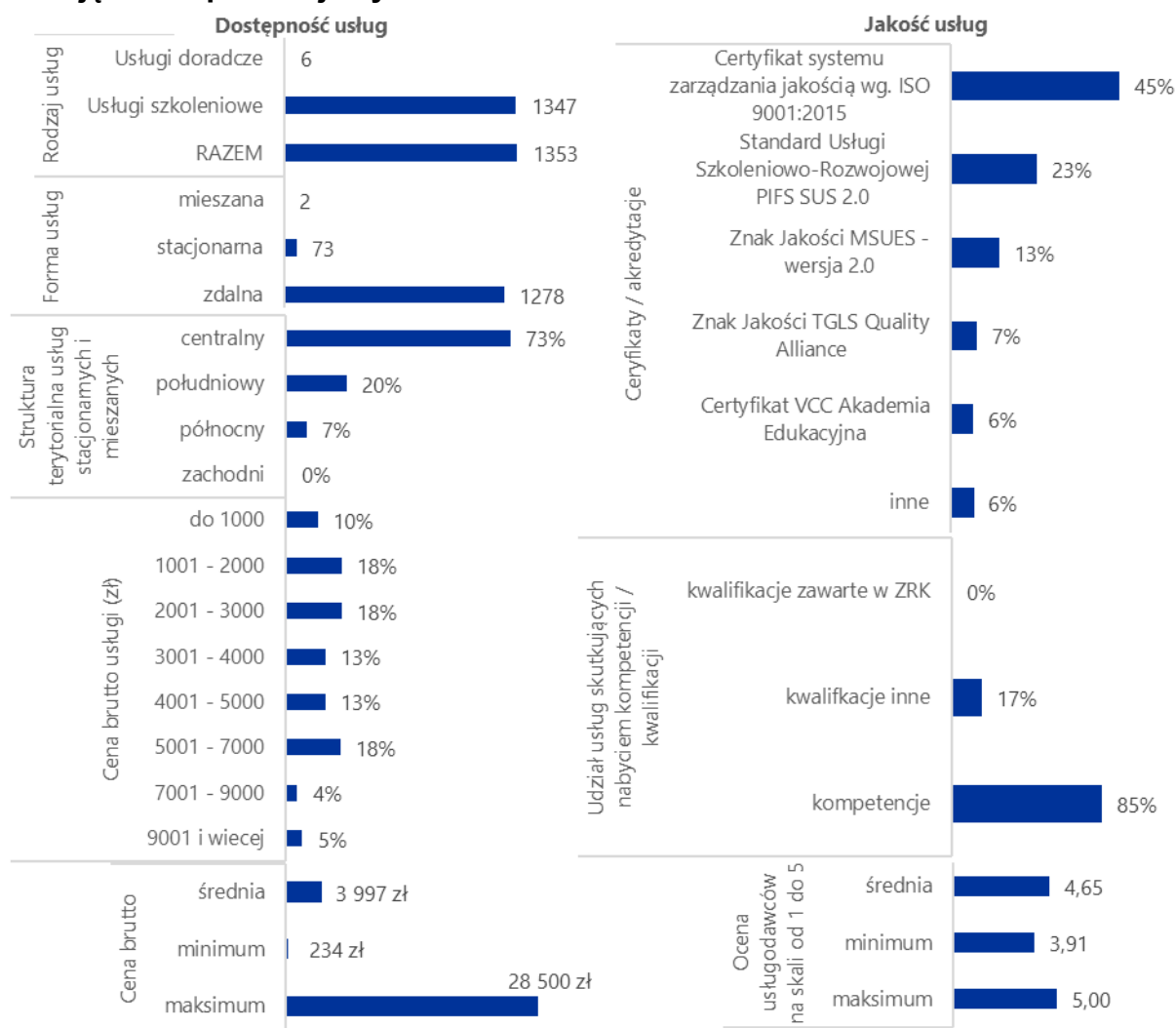
Dostępność usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki należy ocenić jako niewielką. W analizowanym momencie czasowym usług rozwojowych tego typu było zaledwie 99 i prawie wszystkie z nich były usługami szkoleniowymi. Zdecydowaną większość analizowanych usług stanowiły te realizowane w formie zdalnej (73), a szkoleń czysto stacjonarnych było zaledwie 6. Choć niewiele jest szkoleń służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, to pozytywnie na ich dostępność wpływa ich dosyć niska cena. Koszt blisko połowy analizowanych usług zamyka się w przedziale do 1000 zł, a średnia cena wyniosła 2 827 zł, przy czym najtańsza usługa kosztowała 664 zł, a najdroższa 10 763 zł.

Przedstawione dane dotyczące jakości usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki nie wskazują na występowanie problemów z jakością usług tego rodzaju. Dominującym

certyfikatem, którym posługiwali się usługodawcy wnosząc o wpis do BUR był Standard Usługi Szkoleniowo-Rozwojowej PIFS SUS 2.0, dotyczyło to 28% usługodawców. Dość popularny był w tym zakresie również Znak Jakości TGLS Quality Alliance (21%) i Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (13%), która stanowiła podstawę wpisu do BUR szkół wyższych. W analizowanej grupie usług rzadko pojawiały się takie, które służyły nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK (1%), czy innych kwalifikacji (3%). Zdecydowana większość (96%) usług przyczyniała się do zdobycia kompetencji. Na taki stan rzeczy może wpływać ograniczona pula opracowanych dotąd założeń kwalifikacji bezpośrednio powiązanych, czy też dedykowanych miejsc pracy w sektorze zielonej gospodarki. Wysoką jakość usług potwierdza średnia ocena usługodawców na poziomie 4,45 na skali od 1 do 5, przy czym żaden usługodawca nie charakteryzował się średnią oceną niższą niż 4,32.

Na poniższym wykresie przedstawiono z kolei dane obrazujące dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności przekrojowych.

Wykres 6. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności przekrojowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Spośród 6690 usług rozwojowych dostępnych w BUR w analizowanym momencie czasowym 1353 służyło nabyciu umiejętności przekrojowych, co wskazuje na dość wysoką dostępność tego rodzaju usług. Zwrócić jednak uwagę należy, iż liczba usług dotyczących poszczególnego rodzaju umiejętności przekrojowych jest zróżnicowana. Zdecydowana większość z nich dotyczyła informatyki i telekomunikacji (71%) oraz umiejętności osobistych, społecznych i w zakresie uczenia się (25%), a bardzo mało było usług dotyczących umiejętności w zakresie pracy zespołowej, przedsiębiorczości czy zdolności adaptacji do nowych warunków.

Warto zauważyć, iż zdecydowaną większość usług służących nabyciu umiejętności przekrojowych stanowią te świadczone w formie zdalnej, ich liczba sięga 1278. Może to powodować problemy z dostępnością usług dla osób, które preferują szkolenia w formule stacjonarnej lub ze względu na niskie kompetencje cyfrowe nie mogą uczestniczyć w szkoleniach w formie zdalnej. Większość (73%) usług w formie

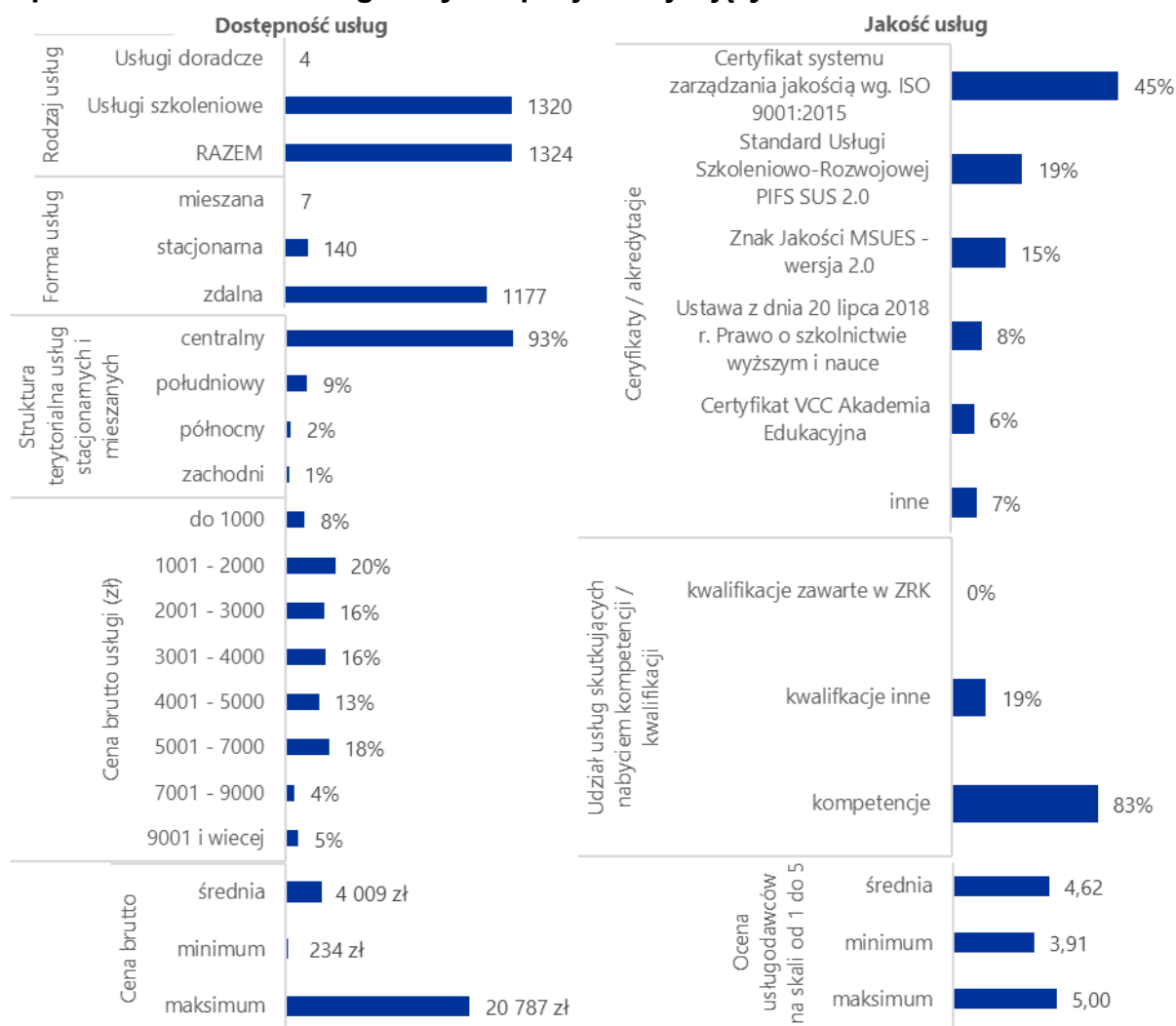
stacjonarnej lub mieszanej dostępnych było na terenie subregionu centralnego. Analizowana grupa usług rozwojowych charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem cenowym. Udziały usług z przedziałów od 1001 zł do 7000 zł są dosyć podobne i nie można tu wyróżnić jednoznacznej tendencji, jednak warto zaznaczyć, iż w analizowanej puli usług rzadko pojawiały się takie, których cena przekracza 7000 zł. Średnia cena usługi rozwojowej wyniosła blisko 4000 zł, przy czym najtańsza usługa kosztowała 234 zł, a najdroższa 28 500 zł.

Przechodząc do danych dotyczących jakości usług rozwojowych stwierdzić należy, iż nie ma przesłanek świadczących o problemach w tym zakresie. Blisko połowa (45%) usługodawców legitymowała się certyfikatem zarządzania jakością wg ISO 9001:2015. Dość popularny był w tym zakresie również Standard Usługi Szkoleniowo-Rozwojowej PIFS SUS 2.0 (23%) i Znak Jakości MSUES – wersja 2.0 (13%).

Wśród usług służących nabyciu umiejętności przekrojowych mamy do czynienia z dość dużym udziałem usług służących nabyciu kwalifikacji innych niż zawarte w ZRK, stanowiły one 17% ogółu analizowanych usług, jednak zdecydowana większość (85%) usług przyczyniała się do nabycia kompetencji. Wysoką jakość usług potwierdza średnia ocena usługodawców na poziomie 4,65 na skali od 1 do 5, przy czym żaden usługodawca nie charakteryzował się średnią oceną niższą niż 3,91.

Kolejny wykres zawiera dane odnoszące się do dostępności i jakości usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS.

Wykres 7. Dostępność i jakość usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

Spośród 6690 dostępnych w momencie pomiaru 1324 służyły rozwojowi w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS, co świadczy o zadowalającej dostępności w ujęciu ogólnym. Dostępność usług powiązanych z poszczególnymi specjalizacjami jest jednak zróżnicowana i aż 72% usług było powiązanych z inteligentną specjalizacją Technologie informacyjne i komunikacyjne, a w przypadku pozostałych specjalizacji liczba dostępnych usług jest zdecydowanie mniejsza. Najmniej było usług powiązanych ze specjalizacjami Energetyka (26 usług) i Przemysł mobilności (64 usługi).

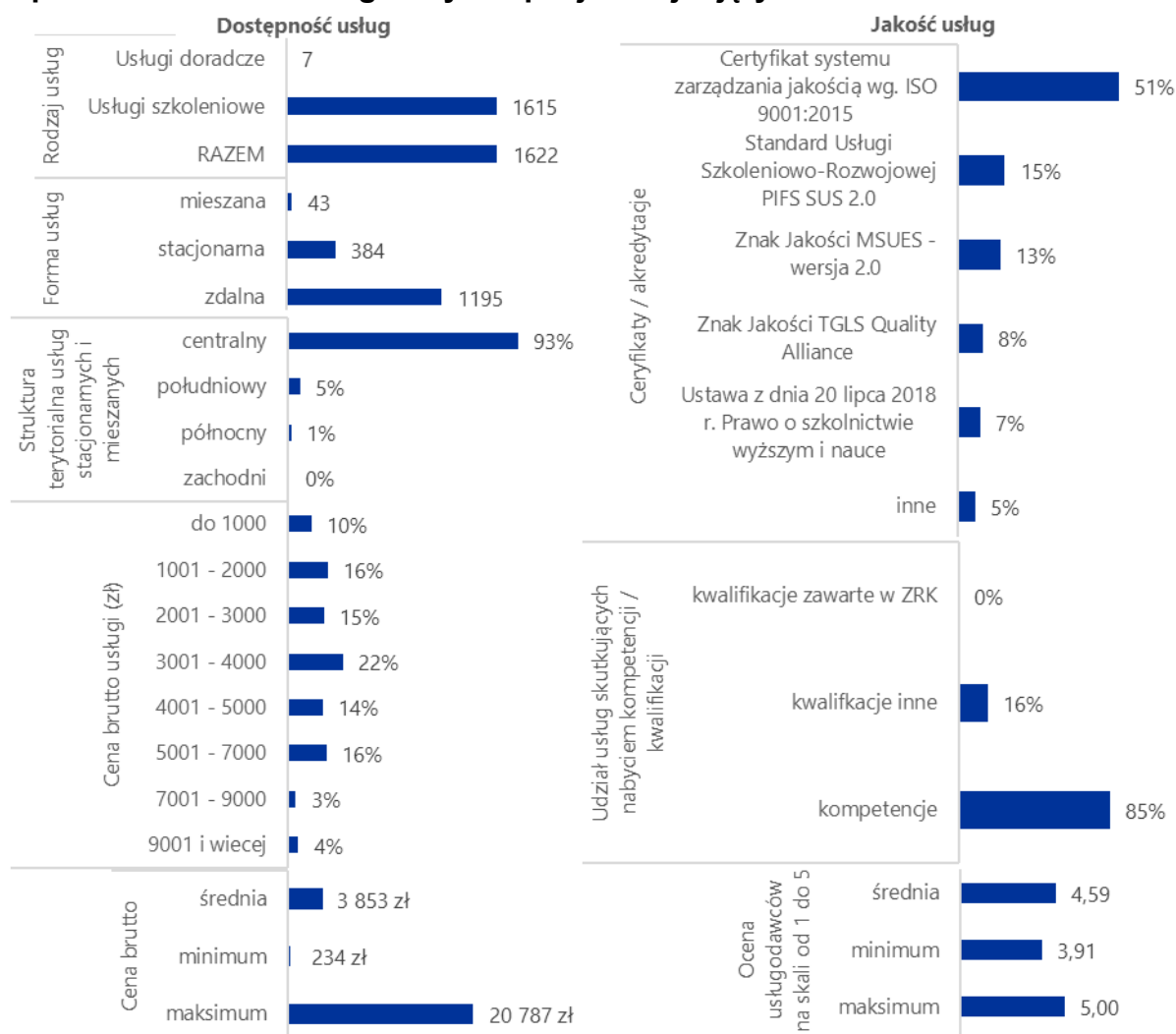
Oprócz wewnętrznego zróżnicowania niekorzystnie na dostępność usług wpływa niewielka liczba tych realizowanych w formule stacjonarnej, było ich zaledwie 140, co oznacza znaczącą dominację usług w formule zdalnej. Usługi realizowane w formule stacjonarnej i mieszanej są silnie scentralizowane terytorialnie – aż 93% tego rodzaju usług oferowanych było na terenie subregionu centralnego. Analizowane usługi

rozwojowe są wysoce zróżnicowane cenowo i nie występują w tym zakresie wyraźne tendencje, co należy ocenić pozytywnie w kwestii dostępności, ponieważ odbiorcy mogą wybrać usługi charakteryzujące się różnym pułapem cenowym. Średnia cena usługi wyniosła 4009 zł, przy czym usługa najtańsza kosztowała 234 zł, a najdroższa 20 787 zł.

Analizowane dane nie sygnalizują problemów z jakością dostępnych usług rozwojowych. Najczęstszym certyfikatem jakości, którym posługiwali się usługodawcy jest certyfikat systemu zarządzania jakością wg ISO 9001:2015, który dotyczył 45% usługodawców. W przypadku usług rozwojowych służących rozwojowi w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS mamy do czynienia z dość wysokim udziałem usług skutkujących nabyciem kwalifikacji nieuwjętych w ZRK, wynosi on 19%, jednak większość (83%) analizowanych usług przyczyniła się do nabycia kompetencji. Wysoką jakość usług potwierdzają wysokie oceny usługodawców, ich średnia wyniosła 4,62 na skali od 1 do 5, przy czym żaden usługodawca nie był średnio oceniany niżej niż na poziomie 3,91.

Na poniższym wykresie zaprezentowano z kolei dane odnoszące się do dostępności i jakości usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w PRT.

Wykres 8. Dostępność i jakość usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w PRT

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

1622 usługi rozwojowe zakwalifikowano zostały jako służące rozwojowi w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w PRT. Mogłoby to świadczyć o dużej dostępności usług, lecz nie dotyczy to wszystkich specjalizacji. Najwięcej usług było dostępnych w odniesieniu do specjalizacji Technologie informacyjne i telekomunikacyjne (59%), Produkcja i przetwarzanie materiałów (18%), Technologie dla medycyny (10%) oraz Technologie dla ochrony środowiska (9%). Z kolei żadnych zbieżnych usług nie zidentyfikowano dla specjalizacji Nanomateriały i nanotechnologie i Technologie dla przemysłu surowcowego. Niską dostępnością usług charakteryzują się także specjalizacje Technologie lotnicze i przemysł kosmiczny (0,1%), Technologie dla energetyki (2%), Logistyka i transport (2%) oraz Przemysł maszynowy i motoryzacyjny (1%).

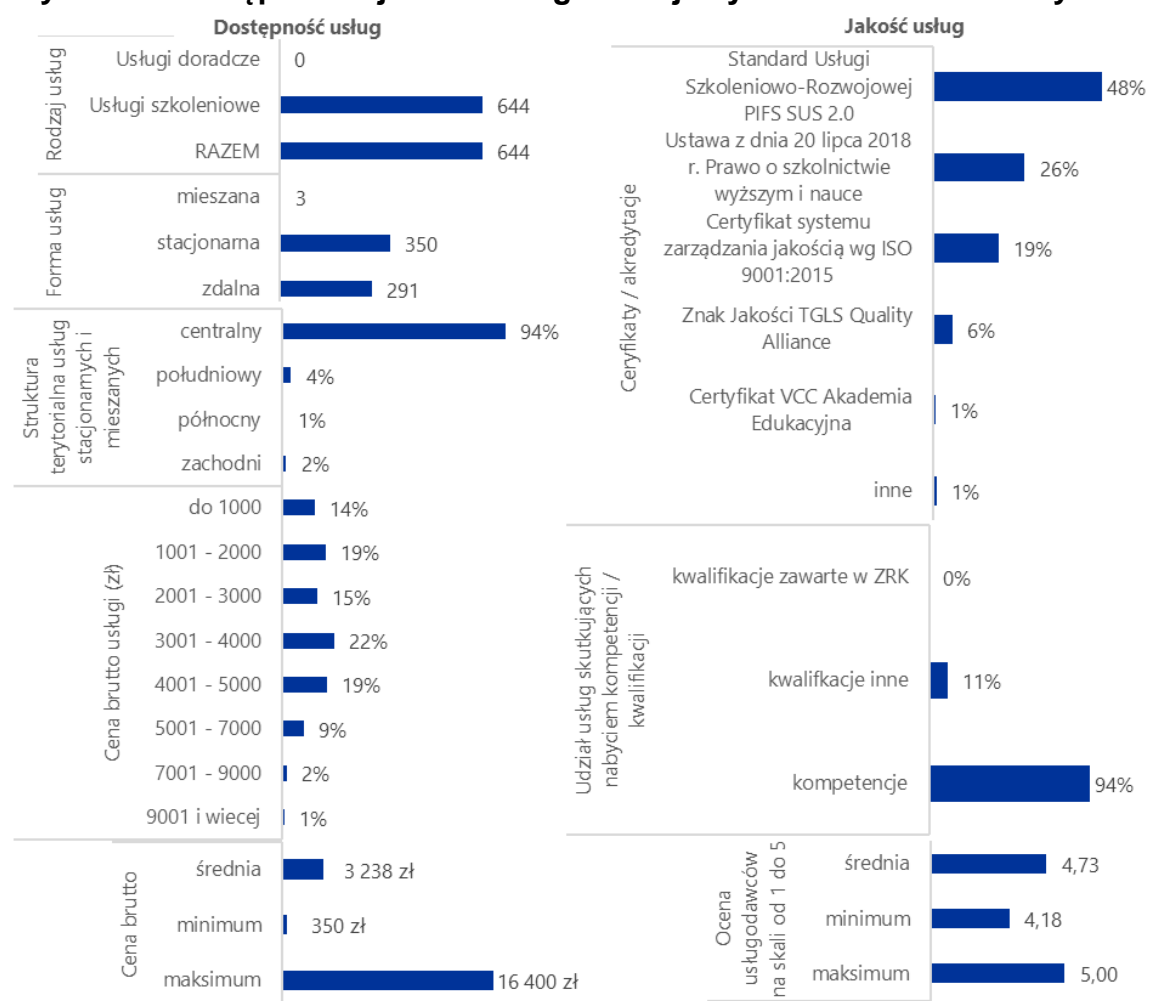
Najwięcej analizowanych usług oferowanych było w formie zdalnej – 1195 usług, lecz relatywnie dużo było również usług stacjonarnych – 384 usługi. Pewnego rodzaju

zaburzeniem dostępności jest duże skupienie terytorialne usług w subregionie centralnym, na którego terenie oferowanych było 93% usług w formie stacjonarnej i mieszanej. Jeśli chodzi o ceny usług, to charakteryzują się one dużym zróżnicowaniem, co koresponduje ze zróżnicowaniem tematycznym usług w analizowanej grupie. Średnia cena usługi rozwojowej wyniosła 3853 zł, przy czym usługa najtańsza kosztowała 234 zł, a najdroższa 20 787 zł.

Przedstawione dane dotyczące jakości usług rozwojowych nie wskazują na występowanie problemów. Nieco ponad połowa usługodawców posługiwała się certyfikatem systemu zarządzania jakością wg ISO 9001:2015. Zdecydowana większość (85%) usług prowadziła do nabycia kompetencji, a 16% dotyczyło nabycia kwalifikacji innych niż zawarte w ZRK. Usługi rozwojowe służące nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK zdarzały się incydentalnie. Wysoki poziom jakości usług potwierdzają wysokie oceny usługodawców – średnia ocena na skali od 1 do 5 wyniosła 4,59, przy czym żaden usługodawca nie uzyskał oceny niższej niż 3,91.

Ostatnia analizowana kategoria usług to usługi z zakresu ochrony zdrowia.

Wykres 9. Dostępność i jakość usług rozwojowych z zakresu ochrony zdrowia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024

W analizowanym katalogu usług BUR były dla odbiorców z województwa śląskiego dostępne 644 usługi szkoleniowe z zakresu ochrony zdrowia. Ponad połowa szkoleń (350 usług) oferowana była w formule stacjonarnej, co nie powinno jednak dziwić ponieważ szkolenia związane ze zdrowiem często wymagają ćwiczeń praktycznych, których zorganizowanie w formie zdalnej nie jest możliwe. Szkolenia stacjonarne w tym przypadku, tak jak w wielu wcześniej omówionych kategoriach usług, są w wysokim stopniu skupione terytorialnie w subregionie centralnym (94% usług). Ceny usług szkoleniowych z zakresu ochrony zdrowia nie powinny stanowić przeszkody dla dostępności, ponieważ najwyższe przedziały cenowe nie mają znaczących udziałów. Ceny usług z tej kategorii uznać należy za dość zróżnicowane. Średnia cena usługi szkoleniowej z zakresu ochrony zdrowia wynosi 2 238 zł, przy czym usługa najtańsza kosztowała 350 zł, a najdroższa 16 400 zł.

Przytoczone dane mogłyby świadczyć o dobrej dostępności usług rozwojowych dla pracowników ochrony zdrowia, lecz należy tu zwrócić uwagę na strukturę wewnętrzną tych usług. Na 644 oferty usług rozwojowych w tej kategorii 39% jest związanych z psychologią i rozwojem osobistym, a kolejnych 36% z medycyną estetyczną i kosmetologią, a więc nie są one związane z ochroną zdrowia *sensu stricto*. Jeśli spojrzymy na podkategorię „Medycyna” liczącą 112 ofert, to zdecydowana większość dotyczy fizjoterapii. A oferta dla głównych grup zawodowych pracowników ochrony zdrowia – lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych jest znikoma.

Jeśli chodzi o jakość usług z omawianej kategorii, to nie zidentyfikowano symptomów, które mogłyby świadczyć o jej zaburzeniu. Usługowcy najczęściej potwierdzali jakość świadczonych usług Standardem Usługi Szkoleniowo-Rozwojowej PIFS SUS 2.0. Wśród oferowanych usług nie było takich, które prowadziłyby do uzyskania kwalifikacji zawartych w ZRK, lecz udziały usług umożliwiających nabycie innych kwalifikacji oraz kompetencji są zbliżone do występujących w przypadku innych kategorii usług. O jakości usług świadczy również wysoka średnia ocena usługodawców, która wyniosła 4,73 na skali od 1 do 5, przy czym żaden usługodawca nie posiadał średniej oceny niższej niż 4,18.

Strukturę usług rozwojowych dostępnych w BUR oceniono również pod względem jej dopasowania do potrzeb grup docelowych. Jako że zasadniczą grupą docelową jest ogół osób dorosłych, a potrzeby podnoszenia kwalifikacji zazwyczaj wynikają z wykonywanych obowiązków zawodowych założono, że o specyfice potrzeb decyduje branża działalności przedsiębiorstwa, w którym dana osoba pracuje i w konsekwencji założono, iż skala potrzeb szkoleniowych w danym obszarze koresponduje z liczbą osób pracujących w danej branży. Aby ocenić dopasowanie oferty usługi rozwojowe zostały poddane ocenie i przypisaniu do poszczególnych sekcji PKD. Następnie dokonano zestawienia liczby osób pracujących w danej sekcji oraz liczby przypisanych do niej dostępnych usług rozwojowych. Wyniki przeprowadzonych analiz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Liczba dostępnych usług rozwojowych powiązanych z poszczególnymi sekcjami PKD

Sekcja PKD	Liczba dostępnych usług rozwojowych	Liczba dostępnych usług rozwojowych w przeliczeniu na 1000 pracujących
J. INFORMACJA I KOMUNIKACJA	964	17,69
M. DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	1288	14,41
L. DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	105	4,33
Q. OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	397	3,48
P. EDUKACJA	415	3,05
S. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	126	3,03
D. WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ	26	1,79
I. DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	51	1,52
E. DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI	33	1,45
R. DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	22	1,12
K. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	31	1,09
O. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	78	0,88
C. PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	298	0,82
A. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	29	0,75
G. HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	142	0,55
H. TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	58	0,53
F. BUDOWNICTWO	53	0,48

Sekcja PKD	Liczba dostępnych usług rozwojowych	Liczba dostępnych usług rozwojowych w przeliczeniu na 1000 pracujących
N. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	14	0,20
B. GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BUR, stan na dzień 13.06.2024 oraz BDL GUS – Liczba osób pracujących wg sekcji PKD stan 31.12.2023

Liczba usług powiązanych z poszczególnymi sekcjami PKD jest wysoce zróżnicowana. Najwięcej zbieżnych usług zidentyfikowano w przypadku sekcji M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (1288 usług) oraz J. Informacja i komunikacja (964 usługi). Natomiast nie zidentyfikowano usług dedykowanych branży górniczej (sekcja B), bardzo mało występowało także szkoleń powiązanych z sekcją N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (14 usług) czy R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (22 usługi). Aby ocenić dopasowanie struktury usług rozwojowych do struktury osób pracujących w województwie dokonano przeliczenia liczby usług na 1000 osób pracujących w danej sekcji. W ten sposób uzyskane dane wskazują na występowanie dysproporcji liczby usług rozwojowych względem skali potrzeb w poszczególnych branżach wynikającej z liczby osób pracujących. Z największym deficytem usług rozwojowych mamy do czynienia w przypadku branży górniczej (sekcja B), gdzie nie zidentyfikowano ani jednej dedykowanej usługi. Niewielka liczba usług rozwojowych w stosunku do liczby osób pracujących występuje również w przypadku sekcji N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (0,20 usługi na 1000 pracujących), F. Budownictwo (0,48 usługi na 1000 pracujących), H. Transport (0,53 usługi na 1000 pracujących) oraz G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (0,55 usługi na 1000 pracujących). Natomiast w przypadku sekcji J. Informacja i komunikacja oraz M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna mamy do czynienia z na tyle dużą liczbą usług, iż stanowi ona dysproporcję względem liczby zatrudnionych w tych branżach – na 1000 pracujących w sekcjach tych przypada kilkanaście ofert zbieżnych usług rozwojowych.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż praca w poszczególnych branżach w różnym stopniu wymaga podejmowania kształcenia ustawicznego. W branży informatycznej ze względu na szybki postęp oraz zmieniające się narzędzia skłonność do szkoleń będzie większa niż np. w transporcie, gdzie kierowca uzyskawszy raz uprawnienia, często nie potrzebuje dalszego udziału w kursach, czy w handlu, gdzie szerokie grono zatrudnionych zajmuje się zadaniami o relatywnie prostym charakterze, które nie wymagają ustawicznego podnoszenia kwalifikacji. W konsekwencji zapotrzebowanie na usługi rozwojowe nie jest wypadkową tylko liczby osób

pracujących, lecz także specyfiki poszczególnych branż oraz skłonności pracowników do podnoszenia kwalifikacji.

Powyższa analiza dostępności i jakości usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 2021-2027: 6.6 oraz 10.17 pozwoliła na stwierdzenie, że w ramach poszczególnych kategorii usług mamy do czynienia ze zróżnicowaną skalą dostępności mierzoną liczbą ofert zawartych w BUR, które można zaklasyfikować do danej kategorii usług. Z kolei, obraz jakości dostępnego wsparcia wyłaniający się z analizy parametrów jakościowych zawartych w BUR jest raczej pozytywny (zdecydowanie pozytywny w aspekcie ocen przypisywanych podmiotom realizującym analizowane usługi, ale mniej jednoznaczny jeśli chodzi o to, czy świadczone usługi skutkują nabywaniem kompetencji lub kwalifikacji). Ocena dostępności i jakości usług rozwojowych uwzględnianych w niniejszym badaniu nie może jednak ograniczać się tylko na danych pozyskanych z BUR, zarówno jeśli chodzi o aspekt dostępności, jak i jakości. Celowe jest w tym przypadku także wykorzystanie wyników badania jakościowego z poszczególnymi kategoriami interesariuszy ewaluowanej interwencji, gdyż pozwalają one zarówno doprecyzować aspekt ograniczeń danych z BUR, jak i dodać dodatkowy kontekst dla analizy dostępności i jakości usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 2021-2027: 6.6 oraz 10.17.

Jeśli chodzi o kwestię dostępności, to należy przede wszystkim zwrócić uwagę na jeden czynnik ograniczający użyteczność analizy usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 2021-2027: 6.6 oraz 10.17⁷. Jak już sygnalizowano wcześniej, niniejsza ewaluacja była prowadzona przed faktycznym uruchomieniem wsparcia dystrybuowanego w formule PSF dzięki dofinansowaniu ze środków FESL 2021-2027. W badaniu jakościowym zarówno przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027, jak i beneficjenci Działania 10.17, zwracali uwagę, że nie nastąpił jeszcze oczekiwany wzrost dynamiki podażowej, tj. pojawienie się ofert stanowiących odpowiedź na wdrażaną interwencję. Z jednej strony można powiedzieć, że bez wątplenia obecny etap wdrażania PSF w woj. śląskim musi wpływać na zakres obecnej oferty usług dostępnych w BUR. Tym bardziej, jeśli weźmiemy pod uwagę doświadczenia poprzedniej perspektywy, gdzie sektor szkoleniowy był bardzo aktywny w reagowaniu na bodźce związane z wdrażaniem PSF, próbując się dostosować. Z drugiej strony, w bieżącej perspektywie finansowej mamy do

⁷ Użyteczność danych zawartych w BUR w kontekście analizy dostępności usług rozwojowych jest również ograniczona faktem, że kategoryzacja usług w BUR (struktura i zakres znaczeniowy poszczególnych kategorii i podkategorii) nie do końca odzwierciedla kategoryzację usług rozwojowych wynikającą z tego, na rozwój jakiego rodzaju umiejętności zorientowane jest wsparcie w działaniach: 6.6 i 10.17. Czynniki ten starano się jednak ograniczyć przyjętym przez ewaluatora podejściem bazującym na samodzielnej kategoryzacji usług rozwojowych zawartych w BUR.

czynienia z odmienną sytuacją niż w okresie wdrażania RPO WSL 2014-2020, gdyż wzrosło znaczenie usług rozwojowych realizowanych w formule zdalnej. To zaś oznacza, że na ofertę dostępną w BUR w mniejszym stopniu powinny wpływać czynniki regionalne, ponieważ perspektywa wyboru usług zdalnych ma charakter ponadregionalny. Jednocześnie jednak, prowadzona na potrzeby niniejszej ewaluacji analiza porównawcza innych programów w zakresie PSF wskazuje, że przypadek woj. śląskiego, jeśli chodzi o bieżący etap wdrażania tej interwencji, nie jest odosobniony. Innymi słowy, istnieje duże prawdopodobieństwo, że pełna reakcja podażowa usługodawców na poziomie ogólnopolskim jeszcze nie wystąpiła.

Z kolei, jeśli chodzi o ograniczenia danych zawartych w bazie BUR pod kątem analizy jakości, to w badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 zwrócili uwagę na fakt, że stosowany przez PARP system weryfikacji jakościowej usług rozwojowych nie działa w pełni. Wynika to z faktu, że większy nacisk położony jest na weryfikację podmiotową (ocena usługodawców na etapie „wchodzenia” do BUR) niż weryfikację poszczególnych usług oferowanych przez dany podmiot. Jest to oczywiście związane z faktem trudności w pogłębionej i całościowej weryfikacji jakościowej wszystkich usług zamieszczanych w BUR na podstawie dotyczących ich kart usługi (weryfikacja taka jest prowadzona, ale wybiórczo). Analizując dane dotyczące jakości usług rozwojowych odnoszące się do oceny usługodawców trzeba mieć także świadomość, że są to oceny dokonywane przez usługobiorców, co stanowi obligatoryjny element późniejszego rozliczenia danej usługi. Może to wpływać na sposób dokonywania oceny przez odbiorcę wsparcia i powodować obawę, że ocena negatywna zagrozi uznaniu rozliczanej usługi rozwojowej za kwalifikowalną.

Oczywiście, w wywiadach jakościowych realizowanych z przedstawicielami IZ/IP FESL 2021-2027 oraz beneficjentami RPO WSL 2014-2020 i FESL 2021-2027 kwestia dostępności i jakości usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17 nie była omawiana tylko w aspekcie ograniczonej wiedzy na ten temat na bieżącym etapie wdrażania ewaluowanej interwencji. Respondenci z obu ww. grup wskazywali bowiem – głównie w formie przewidywań i przypuszczeń – jak rzeczona dostępność i jakość będą się kształtować. W przypadku oceny dostępności adekwatnych do potrzeb usług rozwojowych odwoływano się do doświadczeń poprzedniej perspektywy finansowej. Zarówno w opiniach przedstawicieli podmiotów pełniących rolę operatorów w ramach RPO WSL 2014-2020, jak i osób reprezentujących IZ/IP FESL 2021-2027, dominowało przekonanie, że w obecnej perspektywie finansowej powinien zadziałać ten sam mechanizm zapewniający dostępność usług rozwojowych w BUR, który wystąpił w latach 2014-2020. Chodzi mianowicie o zapewnienie odpowiedniej podaży różnorodnych usług przez usługodawców zarejestrowanych w BUR. W rezultacie nie występowały w ostatnich latach istotne problemy z dostępnością usług, które mogłyby być dofinansowane w ramach PSF. Dodatkowo, w relatywnie nielicznych przypadkach

braku dostępności poszukiwanych przez odbiorców usług rozwojowych w BUR możliwe było korzystanie z funkcjonalności BUR jaką była tzw. „giełda usług”, która pozwalała na zgłoszenie przez potencjalnego usługobiorcę zainteresowania danym rodzajem usługi rozwojowej⁸.

Jednak w kontekście powyższych wniosków należy zwrócić uwagę, że w obecnym okresie finansowania mamy do czynienia z istotną zmianą dotyczącą wdrażania PSF w woj. śląskim, która może sprawić, że doświadczenia poprzedniej perspektywy finansowej niekoniecznie muszą być w pełni przekładalne na lata 2021-2027. Po pierwsze, występuje większe kierunkowanie interwencji niż miało to miejsce w RPO WSL 2014-2020 (tam również występowały elementy kierunkowania, ale na zasadzie preferencji, nie zaś określania kwalifikowalności usług rozwojowych o określonym profilu i tematyce). Dotyczy to w szczególności Działania 10.17 – w aktualnie realizowanych projektach dot. tego Działania dofinansowane usługi rozwojowe muszą służyć nabyciu zielonych kwalifikacji / kompetencji potrzebnych w zielonych miejscach pracy w celu budowy zielonej gospodarki. Po drugie, w FESL 2021-2027 wsparcie w formule PSF kierowane jest do osób, a jego profil nie musi być powiązany z aktualnie wykonywaną pracą. Trudno w związku z tym przewidzieć, czy dostępny w BUR katalog usług rozwojowych będzie odpowiadał potrzebom i oczekiwaniom tej grupy odbiorców, trudno je bowiem w tym momencie precyzyjnie określić. Warto w tym miejscu odwołać się do opinii jednego z respondentów z grupy beneficjentów – reprezentowany przez niego podmiot dokonał już wstępnego rozeznania ofert i na tym etapie nie dostrzeżono, by w BUR pojawiły się w dużej skali oferty, których zakres merytoryczny odzwierciedla kierunkowanie założone w FESL 2021-2027. Jednocześnie jednak pamiętać należy, że w tej perspektywie finansowej większa część alokacji przewidzianej w woj. śląskim na interwencję wdrażaną w formule PSF odnosi się do wsparcia dla osób prywatnych, nie zaś przedsiębiorstw i ich pracowników, co powinno sprzyjać sukcesywnemu dostosowywaniu oferty do potrzeb tych osób. Poza tym, jeśli chodzi np. o kierunkowanie wsparcia w obszarach związanych z zieloną gospodarką, to tutaj czynnikiem sprzyjającym pojawieniu się podaży adekwatnych usług rozwojowych powinien być fakt generalnie dużego nacisku interwencji współfinansowanych ze środków wspólnotowych na transformację energetyczną i rozwój zielonej gospodarki (szczególnie jeśli chodzi o interwencje finansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji).

Podsumowując analizę dotyczącą kwestii dostępności bazującą na opiniach uczestników badania jakościowego możemy więc stwierdzić, że na podstawie doświadczeń z wdrażania wsparcia w formule PSF w ramach RPO WSL 2014-2020 nie należy spodziewać się istotnych problemów z dostępnością adekwatnych usług rozwojowych w BUR. W poprzedniej perspektywie problemy z dostępnością usług występowały incydentalnie, a przynajmniej część z nich była mitygowana przez

⁸ Jest to funkcjonalność nadal dostępna w BUR.

korzystanie z usług rozwojowych poza woj. śląskim lub funkcjonalność BUR umożliwiającą zgłoszenie zapotrzebowania na konkretną usługę, która w danym momencie jest niedostępna.

W przypadku FESL 2021-2027 ujawniają się jednak specyficzne czynniki ryzyka. Po pierwsze, jest to objęcie wsparciem zupełnie nowej grupy docelowej (osoby prywatne, które z własnej inicjatywy chcą korzystać z usług rozwojowych), której potrzeby mogą różnić się od dotychczasowej oferty sektora szkoleniowego dostępnej w BUR. Po drugie, określenie w FESL 2021-2027 kategorii umiejętności / kompetencji, których rozwijanie będzie wspierane w ramach PSF. Choć ich zbiór jest relatywnie szeroki, to jednak są pośród nich takie, w przypadku których dostępność może być problematyczna, a przynajmniej jest trudna do przewidzenia w tym momencie. Dotyczy to w szczególności usług w zakresie zielonych kompetencji, czy usług odnoszących się do umiejętności / kompetencji niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji (RIS, PRT). Dodatkowo, trudność – przynajmniej w początkowej fazie wdrażania PSF w ramach FESL 2021-2027 – może stanowić trafne odczytanie przez sektor szkoleniowy faktycznych potrzeb nowej grupy docelowej i skuteczne odzwierciedlenie dwóch czynników o charakterze popytowym (których oddziaływanie niekoniecznie musi być spójne): rzeczonych potrzeb rozwojowych osób prywatnych oraz kierunkowania wsparcia w ramach PSF założonego w FESL 2021-2027. Innymi słowy, sam fakt szerokiej oferty różnorodnych usług rozwojowych w BUR dostępnych dla mieszkańców woj. śląskiego nie jest równoznaczny z tym, że w BUR są dostępne usługi rozwojowe poszukiwane przez ostatecznych odbiorców lub takie, których współfinansowanie wynika z założeń programowych. W badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 zwracano uwagę, że w przypadku niektórych usług zniwelowanie ich ewentualnego niedoboru może się okazać trudne bez zmiany wymagań stawianych podmiotom zainteresowanym uzyskaniem statusu usługodawcy w BUR.

Co się natomiast tyczy kwestii jakości, to w badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 przede wszystkim zwrócili uwagę na fakt nie tyle systemowych problemów z niską jakością usług rozwojowych, co występujące w perspektywie trudności z jednoznaczną weryfikacją tej jakości. Akcentowano tutaj przede wszystkim to, iż pomimo pozytywnej weryfikacji określonych usług rozwojowych przez Administratora BUR, dokonywana później przez Operatora bardziej pogłębiona weryfikacja opisu usługi lub kontrola sposobu jej przeprowadzenia prowadziły do pojawienia się wątpliwości co do rzeczywistej jakości danej usługi. Kwestia ta będzie przedmiotem dalszych analiz i zaleceń w dalszej części raportu.

OCENA SPÓJNOŚCI ZAKRESU WSPARCIA ZAŁOŻONEGO W FESL W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA OSÓB DOROSŁYCH

Niniejszy podrozdział poświęcony jest ocenie spójności zakresu wsparcia założonego w FESL w zakresie kształcenia osób dorosłych. Ocena spójności została dokonana z uwzględnieniem jej dwóch wymiarów, których zakres problemowy został wyznaczony przez dwa poniższe pytania badawcze.

1. W jakim zakresie opisy działań FESL: 5.15, 6.6 oraz 10.17 są ze sobą spójne oraz charakteryzują się wzajemną komplementarnością? Czy istnieje zjawisko konkurencji pomiędzy tymi działaniami w Programie?
2. W jakim zakresie opisy działań FESL: 6.6 oraz 10.17 są ze sobą spójne oraz charakteryzują się komplementarnością z innymi programami wspierającymi kształcenie osób dorosłych w województwie śląskim m.in. z Programem Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027? Czy istnieją interwencje / działania finansowane z innych źródeł (poza FESL), które wpływają negatywnie/ pozytywnie na wdrażanie interwencji w ramach FESL m.in. FERS?

Ocena wewnętrznej spójności wsparcia w ramach PSF w FESL 2021-2027

Zgodnie z zapisami SZOP FESL 2021-2027 wsparcie z zakresu PSF jest wdrażane w ramach trzech działań: 5.15, 6.6 i 10.17. Sytuacja wdrażania danego rodzaju wsparcia w trzech obszarach interwencji rodzi ryzyko powielania się zakresu przedmiotowego i podmiotowego, co może prowadzić do występowania zjawiska konkurencji pomiędzy wdrażanymi działaniami niekorzystnie wpływającego na ich wdrażanie. Aby zweryfikować, czy tego rodzaju niepożądana sytuacja może mieć miejsce, należy przeanalizować relację pomiędzy wdrażanymi działaniami.

Zgodnie z zapisami regulaminów wyboru projektów wsparcie z Działania 5.15 jest skierowane do przedsiębiorców i ich pracowników, natomiast w działaniach: 6.6 i 10.17 brać udział mogą osoby, które chcą podnieść swoje kwalifikacje z własnej inicjatywy, mamy więc do czynienia, co do zasady, z odmiennym zakresem podmiotowym. W ogólnym założeniu pomiędzy działaniami występuje relacja uzupełniania się wsparcia, ponieważ zapewniona została możliwość uzyskania wsparcia realizacji celów rozwojowych i przedsiębiorców i pracowników, co wskazuje na komplementarność pomiędzy Działaniem 5.15 a działaniami: 6.6 i 10.17. Zakres przedmiotowy tych działań posiada jednak część wspólną w postaci pracowników przedsiębiorstw, którzy mogą skorzystać z usług rozwojowych zarówno w Działaniu 5.5 w ramach inicjatywy pracodawcy, jak i w działaniach: 6.6 i 10.17 z własnej inicjatywy. Jeżeli założylibyśmy odmienną celów rozwojowych przedsiębiorców i pracowników, to występowanie częściowo tej samej grupy docelowej nie miałyby znaczenia. Cele te mogą być jednak zbieżne i w takim wypadku może dochodzić do

zjawiska konkurencji pomiędzy Działaniem 5.15 a działaniami: 6.6 i 10.17. Ryzyko występowania konkurencji w pewnym stopniu ogranicza sposób aplikowania o wsparcie – w Działaniu 5.15 przedsiębiorca jest zobligowany do opracowania Planu Usług Rozwojowych i to on aplikuje o wsparcie, a w przypadku działań: 6.6 i 10.17 pracownik wnioskuję samodzielnie. Może jednak dojść do nieformalnego porozumienia pomiędzy pracodawcą i pracownikami. Przedsiębiorca chcąc uniknąć większych formalności związanych z opracowaniem i rozliczaniem Planu Usług Rozwojowych, a jednocześnie zyskać wyższy poziom dofinansowania (w ramach Działania 5.15 możliwe jest uzyskanie dofinansowania od 50% do 80%, natomiast w działaniach: 6.6 i 10.17 jest to 95%) może zasugerować pracownikom skorzystanie ze wsparcia z Działania 6.6 lub 10.17 oferując sfinansowanie wkładu własnego np. w formie premii czy poprzez zaoferowanie – stosowanego w niektórych przedsiębiorstwach – benefitu, jakim jest dostępna do swobodnej dyspozycji pracowników pula środków na rozwijanie własnych kwalifikacji. W takich okolicznościach możemy mieć do czynienia z konkurencją pomiędzy działaniami i występowaniem niekorzystnego wpływu na wdrażanie wsparcia w Działaniu 5.15, które może być postrzegane jako mniej korzystne. Biorąc jednak pod uwagę zainteresowanie wsparciem PSF w poprzedniej perspektywie finansowej, raczej nie należy spodziewać się, iż będzie to skutkowało brakiem możliwości uzyskania odpowiedniego postępu rzeczowego i finansowego w Działaniu 5.15. Należy przy tym zwrócić uwagę, że kwota alokacji w Działaniu 5.15 jest wyraźnie mniejsza niż łączna wielkość wsparcia oferowanego w działaniach: 6.6 i 10.17. Oznacza to, że zarysowany powyżej mechanizm może być szczególnie atrakcyjny dla przedsiębiorców w momencie, gdy wsparcie dostępne w Działaniu 5.15 ulegnie wyczerpaniu wcześniej niż pomoc adresowana do osób prywatnych.

Trudno znaleźć rozwiązanie eliminujące problem potencjalnej konkurencji pomiędzy Działaniem 5.15 a działaniami: 6.6 i 10.17, ponieważ obecne założenia wsparcia, w tym zróżnicowanie poziomu dofinansowania i sposobu aplikowania, są merytorycznie uzasadnione. Niezwykle trudne jest znalezienie takich warunków rekrutacji, które spośród odbiorców wsparcia z działań: 6.6 i 10.17 eliminowałyby osoby, którym pracodawca zasugerował udział. Rozwiązaniem częściowo eliminującym problem może być wprowadzenie w ramach dokumentacji aplikacyjnej oświadczenia, iż uczestnik nie bierze udziału we wsparciu na polecenie pracodawcy. Obawa przed ewentualnymi konsekwencjami poświadczania nieprawdy mogłaby wyeliminować część tego rodzaju sytuacji. Wydaje się, że choć rozwiązanie to nie może być uznane za w pełni skuteczne, to jego wprowadzenie jest uzasadnione doświadczeniami z poprzedniej perspektywy finansowej, gdzie popytowość całego systemu wsparcia była niekiedy osłabiana dużą aktywnością promocyjną i akwizycyjną firm szkoleniowych. Można podejrzewać, że mając przetartą „ścieżkę dotarcia” do sektora przedsiębiorstw sektor szkoleniowy może w obecnej perspektywie nie tylko kontynuować dotychczasowe działania adresowane do firm, ale także poszerzać je o wskazywanie pracodawcom możliwości wykorzystania

przez nich alternatywnych (a przy tym prostszych i mniej kosztownych) form pomocy oferowanych w ramach PSF w FESL 2021-2027.

Analizując komplementarność warto przyrzeć się również wzajemnej relacji pomiędzy działaniami: 6.6 i 10.17. Jedną z głównych różnic pomiędzy tymi działaniami jest odmienny zakres podmiotowy – wsparcie z Działania 6.6 dostępne jest dla osób z całego obszaru województwa śląskiego, natomiast w projektach z Działania 10.17 mogą wziąć udział osoby z 7 podregionów górniczych województwa śląskiego, kwalifikującego się do wsparcia z FST, tj. bielskiego, bytomskiego, gliwickiego, katowickiego, rybnickiego, sosnowieckiego lub tyskiego (co wyłącza z możliwości skorzystania ze wsparcia mieszkańców podregionu częstochowskiego). Istnieje też istotna różnica w zakresie przedmiotowym – w Działaniu 6.6 uczestnicy mogą nabywać i weryfikować kwalifikacje umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki, podstawowych i przekrojowych oraz kwalifikacji funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Funkcja Działania 10.17 zgodnie z opisem typu projektu w SZOP FESL jest tożsama, lecz w ramach kryteriów wyboru projektu stanowiących załącznik do regulaminu wyboru projektów ograniczono zakres możliwych do sfinansowania usług rozwojowych do służących nabyciu zielonych kwalifikacji / kompetencji potrzebnych w zielonych miejscach pracy w celu budowy zielonej gospodarki, co niejako ogranicza wsparcie do 1 kategorii umiejętności określonych w opisie typu projektu. W konsekwencji, zarówno zakres podmiotowy, jak i zakres przedmiotowy Działania 10.17 zawiera się w zakresie Działania 6.6. W prawdzie w opisie Działania 6.6 w SZOP wskazano, iż nie ma możliwości finansowania usługi rozwojowej tożsamej, finansowanej z FST w ramach Działania 10.17 Kształcenie osób dorosłych – FST, co z formalnego punktu widzenia wyklucza konkurencję pomiędzy Działaniami, lecz nie zapewniono konkretnych narzędzi do wprowadzenia tego założenia w praktyce. Ani w *Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027*, ani w regulaminie naboru z Działania nie wskazano, kto powinien zająć się weryfikacją czy dana usługa rozwojowa jest możliwa do sfinansowania w Działaniu 10.17 i na czym powinna polegać weryfikacja usług w tym zakresie. Taki stan rzeczy spowodował, iż tego rodzaju weryfikacji nie zaplanowano we wnioskach o dofinansowanie. Nieco zamieszania mógł wprowadzić następujący zapis regulaminu naboru skierowany do wnioskodawców „Pamiętaj! Nie możesz sfinansować usługi rozwojowej tożsamej, sfinansowanej uprzednio z FST w ramach działania FESL.10.17 Kształcenie osób dorosłych – FST”, w którym położono nacisk na zweryfikowanie czy dana usługa została wcześniej sfinansowana z FST. Część wnioskodawców mogło potraktować to jako uszczegółowienie założenia z SZOP i w części wniosków o dofinansowanie opisano sposób weryfikacji w tym zakresie (opierał się on zazwyczaj o oświadczenie). Choć z formalnego punktu widzenia na Beneficjencie ciąży obowiązek realizacji projektu zgodnie z SZOP, to biorąc pod uwagę wskazany wyżej zapis regulaminu naboru oraz brak zaplanowanych działań w tym zakresie,

weryfikacja usług pod względem potencjalnej możliwości ich sfinansowania w ramach Działania 10.17 może nie być szczególnie skrupulatna i wystandardyzowana. Zatem na terenach podregionów górniczych z formalnego punktu widzenia występowanie konkurencji nie powinno mieć miejsca, ponieważ jasno wskazano pierwszeństwo Działania 10.17, lecz w praktyce ze względu na brak jasnych narzędzi weryfikacji możemy mieć do czynienia z występowaniem konkurencji pomiędzy Działaniami w przypadku uczestników chcących skorzystać z usług niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki. Mogą oni w takim przypadku skorzystać alternatywnie ze wsparcia z działań: 6.6 i 10.17. Biorąc jednak pod uwagę wąski zakres przedmiotowy Działania 10.17 nie należy się spodziewać, iż w sposób znaczący zmniejszy ono pulę osób zainteresowanych wsparciem z Działania 6.6. Nie powinien występować również negatywny wpływ w drugą stronę, ponieważ osoba poszukująca dofinansowania usług rozwojowych związanych z zieloną gospodarką powinna (przy odpowiednich działaniach promocyjnych) odnaleźć projekt dedykowany tej kategorii umiejętności i raczej będzie bardziej skłonna z niego skorzystać niż z ogólnego wsparcia z Działania 6.6 (gdzie występować będzie element konkurowania z innymi potencjalnymi odbiorcami wsparcia, którzy zainteresowani są szerokim katalogiem usług rozwojowych niezwiązanych z zieloną gospodarką). Mamy więc do czynienia z sytuacją, w której działania: 6.6 i 10.17 z założenia nie konkurują ze sobą, lecz nie można ich uznać za komplementarne. Komplementarność interwencji wymaga występowania uporządkowanej relacji np. wzajemnego uzupełniania się, kontynuacji jakichś działań, wykorzystania efektów innej interwencji. Wydaje się, że nie ma takich relacji pomiędzy Działaniami 6.6 i 10.17, a w dokumentacji programowej nie wskazano innych założeń niż pierwszeństwo Działania 10.17. Wskazanie demarkacji pomiędzy Działaniami nie jest warunkiem wystarczającym dla uznania ich jako komplementarne. Nie powinno to jednak powodować negatywnych konsekwencji dla wdrażania interwencji.

Wyniki badania jakościowego dostarczają dodatkowego kontekstu dla powyższej analizy wewnętrznej spójności wsparcia realizowanego w FESL 2021-2027 w formule PSF. W badaniu beneficjentów Działania 10.17 pojawiła się opinia sygnalizująca występowanie obaw co do konkurowania pomiędzy oferowanym w tym Działaniu wsparciem a interwencją wdrażaną w Działaniu 6.6. Zakładano, że wdrażanie pierwszego z ww. działań zostanie uruchomione wcześniej, co zapewni operatorom „bezpieczny” okres dostępności wsparcia dotyczącego usług rozwojowych tylko poprzez projekty z Działania 10.17. Choć w momencie realizacji badania nie było możliwe jednoznaczne określenie, kiedy uruchomiona zostanie dystrybucja pomocy w Działaniu 6.6, to jednak wydaje się, że okres wyłącznej dostępności wsparcia współfinansowanego z FST nie będzie szczególnie długi. Czynnikiem, które mogą sprawić, że obawy po stronie operatorów nie okażą się uzasadnione są przede wszystkim: przewidywany generalnie duży popyt na całość wsparcia oferowanego w formule PSF oraz występowanie sytuacji, w których ze wsparcia w ramach Działania 10.17 będą korzystać osoby zachęcane do tego przez

swojego pracodawcę (który może także partycypować finansowo we wniesieniu wkładu własnego przez uczestnika), który może być w większym stopniu niż sami pracownicy zainteresowani rozwijaniem przez nich zielonych kompetencji⁹. Trzeba jednak w tym miejscu zauważyć, że w przypadku tego rodzaju zachęt może występować ryzyko, że stroną inicjującą uczestnictwo we wsparciu i faktycznie decydującą o jego tematyce będzie pracodawca, a nie pracownik, co z kolei zakłócałoby logikę omawianej interwencji.

Jeśli natomiast chodzi o perspektywę IZ/IP FESL 2021-2027 wyrażoną w badaniu jakościowym, to wskazano na to, iż rzeczywiście występuje sytuacja częściowego nakładania się omawianych interwencji, z jednoczesnym podkreśleniem, że sposób skalibrowania wsparcia pozwala wyodrębnić dwie główne grupy odbiorców: tych, którzy mają motywację do rozwijania swoich kompetencji oraz wiedzę, w jakim kierunku je rozwijać oraz tych, którzy nie mają nawyku samodzielnego doksztalcania się i postrzegają pracodawcę jako inicjatora i organizatora tego procesu. Zwracano przy tym uwagę, że pomimo częściowo nakładania się zakresów interwencji, to występowanie określonych różnic pomiędzy nimi uprawnia do tego, by ocenić dostępne wsparcie jako różnorodne i uwzględniające zróżnicowane potrzeby grup docelowych, ale także priorytety rozwojowe zdefiniowane na poziomie wspólnotowym, krajowym lub regionalnym.

Dodatkowo, w badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 potwierdziły występowanie sytuacji, którą nakreślono wcześniej na podstawie analizy warunków dystrybucji wsparcia, tj. działań pracodawców w celu zachęcenia swoich pracowników do skorzystania ze wsparcia w działaniach: 6.6 i 10.17. Miałyby to być motywowane np. chęcią ominięcia ograniczeń związanych z limitem pomocy de minimis. Podkreślono, że tego rodzaju działania nie są niezgodne z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi PSF. Wydaje się jednak, że taka niezgodność występuje, gdyż grupy docelowe w obu ww. działaniach zostały jednoznacznie zdefiniowane i kluczowym elementem tej definicji jest „własna inicjatywa” pracownika, z którą nie mielibyśmy do czynienia, gdy w pewnym sensie pracownik byłby „delegowany” do skorzystania ze wsparcia w którymś z tych działań. Nie bez znaczenia jest też to, że każdorazowe skorzystanie ze wsparcia przez daną osobę umniejsza limit dostępnej dla niej w danym projekcie kwoty dofinansowania. Wydaje się, że należałoby raczej określić omawianą sytuację nie tyle jako niezgodną z założeniami dot. PSF, co po prostu trudną do wychwycenia i całkowitej eliminacji. Tym bardziej, że np. sam fakt promowania przez przedsiębiorców wśród swoich pracowników dostępności wsparcia w działaniach: 6.6 i 10.17 ocenić należy jak najbardziej pozytywnie. Przedsiębiorcy mogą mieć w tym zakresie większą orientację niż pracownicy, dla których w woj. śląskim tego rodzaju pomoc nie była dotychczas dostępna. Mogą też – co również należałoby ocenić pozytywnie – wspierać swoich

⁹ Np. w związku z planami transformacji energetycznej przedsiębiorstwa lub koniecznością wdrażania wszelkich rozwiązań odnoszących się do rozwoju zielonej gospodarki.

pracowników w aspekcie formalno-proceduralnym korzystania ze wsparcia, w tym posługiwania się funkcjonalnościami dostępnymi w BUR. A jeśli takie – pożądane i korzystne – działania byłyby przez firmy podejmowane, to uchwycenie wyraźnej granicy pomiędzy nimi a wspomnianym wcześniej nieformalnym „delegowaniem” zdaje się być niemożliwe.

Identyfikacja i ocena innych rodzajów wsparcia w zakresie kształcenia osób dorosłych

Zgodnie z przeprowadzoną wcześniej analizą na podstawie zapisów SZOP 2021-2027 i regulaminów naborów działania 6.6 i 10.17 częściowo się pokrywają, ponieważ Działanie 10.17 powielił wycinek wsparcia dostępnego w Działaniu 6.6, ale nie powinno to powodować negatywnych konsekwencji dla wdrażania interwencji. Istotnym czynnikiem mogącym mieć wpływ na wdrażanie PSF jest również charakter relacji z innymi alternatywnymi źródłami wsparcia kształcenia ustawicznego osób dorosłych.

Jeśli chodzi o wsparcie kierowane do ogółu osób pracujących, to w pierwszej kolejności wskazać należy na możliwości uzyskania wsparcia w zakresie kształcenia ustawicznego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. W wielu Działaniach wdrażanych w ramach tego Programu przewidziane zostało wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji, lecz w większości przypadków ma ono charakter towarzyszący i jest ograniczone do zawężonych grup docelowych lub zawężonej tematyki:

- Działanie 1.2 dla pracowników PSZ i OHP,
- Działanie 1.6 dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, kadr edukacji oraz pracowników Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą,
- Działanie 1.9 dotyczy tylko rozwoju kompetencji cyfrowych w ramach lokalnych Klubów Rozwoju Cyfrowego,
- Działanie 2.2 dla przedstawicieli podmiotów tworzących instytucje opieki nad dziećmi do lat 3,
- Działanie 3.2 dotyczy tylko podnoszenia kwalifikacji w zakresie dostępności cyfrowej,
- Działanie 3.3 dotyczy podnoszenia wiedzy, świadomości i kompetencji w dziedzinie dostępności skierowane do osób z danego sektora (np. kierowcy, architekci, logistycy, sprzedawcy),
- Działanie 4.6 umożliwia szkolenia z procesu legislacji i analizy danych dla przedstawicieli NGO,
- Działanie 4.8 obejmuje wsparcie szkoleniowo-aktywizacyjne w celu przygotowania osób odbywających karę pozbawienia wolności do skutecznego powrotu na rynek pracy,

- Działanie 4.12 dotyczy kształcenia kadr z budowania potencjału instytucjonalnego NGO i szkoleń z zakresu działalności prowadzonej przez daną organizację,
- Działania 4.13 obejmuje wsparcie szkoleniowe i doradcze z zakresu usług społecznych oraz szkolenia dla osób 50+ z doświadczeniem biznesowym w zakresie ekonomii społecznej.

Tego rodzaju wsparcie może stanowić atrakcyjną alternatywę dla PSF w ramach FESL 2021-2027 w tych wąskich obszarach tematycznych, ponieważ zazwyczaj tego rodzaju wsparcie jest bezpłatne dla uczestników, ale ze względu na wysoką specjalizację tych Działań, ich wdrażanie nie powinno mieć niekorzystnego wpływu na zainteresowanie PSF.

W przypadku dwóch Działań FERS zaplanowano wsparcie o bardziej otwartej i uniwersalnej formule. Pierwszym z nich jest Działanie 1.3, w którym przewidziane zostały:

- działania szkoleniowe i doradcze dla pracowników przedsiębiorstw i innych pracodawców, realizowane w obszarach kluczowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju obejmujące: dostosowanie przedsiębiorstw do zmian/radzenie sobie w trudnościach (realizacja usług rozwojowych za pośrednictwem BUR, przedsiębiorcy otrzymają indywidualną diagnozę potrzeb oraz wsparcie mentoringowe lub konsultacyjne),
- działania związane ze wsparciem przedsiębiorców w zakresie wynikającym z rekomendacji sektorowych rad oraz Rady Programowej ds. kompetencji,
- działania związane z wdrożeniem Europejskiego Aktu o Dostępności,
- działania w zakresie wyzwań wynikających ze zmian demograficznych oraz na rynku pracy (interwencja będzie skierowana do zespołów Human Resources oraz menadżerów/kandydatów na menadżerów i będzie miała na celu przygotowanie pracodawcy do wprowadzenia i zarządzania zmianą w firmie związaną m.in. ze starzeniem się społeczeństwa czy zróżnicowaniem sposobu świadczenia pracy.

Znów mamy więc do czynienia z zawężeniami, lecz zakres oferty jest tu szerszy niż we wcześniej omówionych Działaniach. Działanie 1.3 przewiduje również rozwój kompetencji dotyczących zielonej ekonomii w zakresie niskiej/zerowej emisyjności lub gospodarki o obiegu zamkniętym – wsparcie dotyczyć będzie m.in. korzyści biznesowych wynikających ze stosowania rozwiązań wpisujących się w obszar zielonej ekonomii oraz metod budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o rozwiązania zero i niskoemisyjne w przedsiębiorstwach. Realizowane w ramach tego Działania projekty mogą stanowić realną alternatywę dla wsparcia z Działania 10.17 FESL 2021-2027 ze względu na zbieżny zakres tematyczny, lecz wsparcie z PSF może być postrzegane jako atrakcyjniejsze ze względu na możliwość wzięcia w nim udziału przez osobę dorosłą z własnej inicjatywy. Natomiast w przypadku Działania

1.3 podmiotem uczestniczącym jest firma, która angażuje swoich pracowników w podnoszenie kwalifikacji.

Dodatkowo, Działanie 1.3 służyć będzie przetestowaniu systemu Indywidualnych Kont Rozwojowych. Według zapisów SZOP FERS pilotaż przewiduje dwie fazy. Pierwsza ma na celu zweryfikowanie wstępnych założeń, przetestowanie kilku możliwych rozwiązań. IKR będą zasilane ze środków publicznych (EFS+), pracodawcy i pracownika. Testowe wdrożenie IKR obejmie grupę pracujących osób dorosłych, która otrzyma indywidualne uprawnienia w celu zakupienia usług rozwojowych. W oparciu o wyniki pilotażu, przygotowany zostanie ostateczny opis systemu, a rozwiązanie zostanie sprawdzone na większej grupie pracowników. Nie jest obecnie znany zakres szerszego testowania tego rozwiązania, lecz jeśli jego dostępność byłaby szeroka na terenie województwa śląskiego, to mogłoby być ono alternatywą dla PSF, jednak atrakcyjność Indywidualnych Kont Rozwojowych jest obecnie trudna do określenia, bo nie są znane ich ostateczne założenia.

Drugim rodzajem interwencji mogącym stanowić istotną alternatywę dla PSF jest wsparcie w formule instrumentu finansowego wdrażane w ramach Działania 1.11 FERS. Realizowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego projekt Postaw na rozwój - europejskie pożyczki na kształcenie FERS umożliwia uzyskanie osobom dorosłym do 50 tys. zł pożyczki na sfinansowanie jednego lub kilku szkoleń z dowolnego obszaru wiedzy lub umiejętności. Pożyczka jest nieoprocentowana i istnieje możliwość umorzenia do 45% jej kwoty. Pod względem finansowym oferta ta jest mniej atrakcyjna niż wsparcie PSF, lecz wsparcie to może być atrakcyjne dla osób, które chcą skorzystać z usługi rozwojowej poza BUR.

Wsparcie z zakresu podnoszenia kwalifikacji jest planowane także w przypadku Krajowego Planu Odbudowy. Zaplanowano w tym zakresie następujące działania:

- A1.2.1 Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności - podnoszenie/zmiana kwalifikacji pracowników dzięki zapewnieniu szkoleń w zakresie nowych rozwiązań informatycznych, nowych technologii, analizy potrzeb klienta, zarządzania informacjami/danymi, a także zarządzania ryzykiem;
- A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie - utworzenie i zapewnienie pełnego funkcjonowania sieci branżowych centrów umiejętności (szkolenie odbędzie 24 000 osób);
- A4.1.1 Inwestycje wspierające reformę instytucji rynku pracy - kursy szkoleniowe dla pracowników publicznych służb zatrudnienia;
- A2.5.1 Program wspierania działalności podmiotów działających w sektorze kultury i sektorze kreatywnym w celu stymulowania ich rozwoju - poprawa

kompetencji cyfrowych i ekologicznych w sektorze kultury i sektorze kreatywnym;

- C2.1.3 E-kompetencje - przygotowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych, utworzenie Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych. Przeprowadzenie szkoleń co najmniej 323 000 osób.

Trudno w tym momencie określić na ile wsparcie to może stanowić realną konkurencję ponieważ działania te są większości w przygotowaniu lub na wczesnym etapie i często nie są znane ich szczegóły i warunki udziału.

W przypadku wsparcia kierowanego do ogółu osób pracujących w zasadzie jedyną alternatywą poza wsparciem z FERS i ew. KPO jest finansowany ze środków Funduszu Pracy Krajowy Fundusz Szkoleniowy. Wsparcie z jego zakresu charakteryzuje się zbliżonym zakresem przedmiotowym, ponieważ umożliwia on uzyskanie dofinansowania:

- określenie potrzeb szkoleniowych,
- kursów, studiów podyplomowych oraz egzaminów,
- badań lekarskich i psychologicznych,
- ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z udziałem w kształceniu ustawicznym.

Zbliżony jest także zakres podmiotowy, ponieważ dofinansowane mogą zostać usługi na rzecz pracowników przedsiębiorstw, w tym również z ich własnej inicjatywy, lecz zgodę na to musi wyrazić pracodawca i to pracodawca jest uprawniony do aplikowania o dofinansowanie. W konsekwencji wsparcie KFS może stanowić alternatywę dla PSF w sytuacjach kiedy potencjalny odbiorca – osoba pracująca – może zaangażować swojego pracodawcę w proces aplikowania. Nie możemy tu jednak mówić o komplementarności wsparcia PSF i KFS, ponieważ ani w zakresie przedmiotowym, ani w zakresie podmiotowym nie ma miejsca relacja wzajemnego uzupełnienia.

Obecność podobnego wsparcia może negatywnie wpływać na wdrażanie PSF, ale skala tego negatywnego oddziaływania jest zależna od atrakcyjności KFS w porównaniu do PSF. Istnieją wymiary, w których potencjalni odbiorcy mogą postrzegać KFS jako wsparcie bardziej atrakcyjne niż PSF. Chodzi tu przede wszystkim o teoretycznie szerszy zakres usług, które mogą zostać dofinansowane, ponieważ możliwe jest wybranie praktycznie dowolnego szkolenia dostępnego na rynku i nie ma tu konieczności ograniczania się do konkretnego zbioru ofert, jak jest to w przypadku BUR. Atrakcyjny jest również poziom dofinansowania, ponieważ może on wynosić nawet 100% w przypadku pracowników mikroprzedsiębiorstw, jednak dla większych przedsiębiorstw poziom dofinansowania wynosi 80% i w ich przypadku bardziej atrakcyjne jest wsparcie PSF z dofinansowaniem na poziomie 95%. Dla niektórych odbiorców o ograniczonych kompetencjach cyfrowych plusem KFS jest ubieganie się o dofinansowanie na poziomie lokalnym, ponieważ za

dystrybucję środków odpowiadają powiatowe urzędy pracy, a dokumenty można złożyć w wersji papierowej podczas osobistej wizyty, choć jest także możliwość aplikowania drogą elektroniczną.

KSF ma jednak również negatywne cechy, spośród których najważniejszą jest potencjalna trudność w uzyskaniu dofinansowania. Nabory wniosków o dofinansowanie są ogłaszane przez PUP tylko kilka razy w roku, a o uzyskaniu dofinansowania decyduje to, w jakim zakresie wybrane szkolenie wpisuje się priorytety wydatkowania ustalone przez MRPiPS oraz kolejność zgłoszeń. Taki sposób aplikowania oraz dość ograniczony budżet (na wszystkie PUP w województwie śląskim w 2024 roku przeznaczone zostało 26,2 mln zł) sprawiają, iż dofinansowanie otrzymuje zazwyczaj tylko część aplikujących podmiotów, a uzyskanie wsparcia na usługi szkoleniowe niewpisujące się w priorytety wydatkowania jest bardzo trudne. W tym kontekście sposób aplikowania o wsparcie w ramach PSF jest wygodniejszy i korzystniejszy dla odbiorców.

Uwzględniając całość powyższych uwarunkowań należy stwierdzić, iż wsparcie z KFS może tylko w dość ograniczonym stopniu oddziaływać negatywnie na wdrażanie PSF, ponieważ może być postrzegane jako korzystniejsze tylko dla wybranych grup odbiorców i w wybranych okolicznościach np. dla pracowników mikroprzedsiębiorstw, którzy wybrali usługi szkoleniowe, które w wysokim stopniu wpisują się w priorytety wydatkowania MRPiPS, co zwiększa prawdopodobieństwo uzyskania dofinansowania.

W przypadku wsparcia dedykowanego pracownikom ochrony zdrowia analizę warto rozpocząć od omówienia specyfiki, zgodnie z oferty BUR w kategorii „Zdrowie i medycyna”. Zgodnie z danymi przedstawionymi w podrozdziale *Analiza usług rozwojowych zamieszczonych w BUR umożliwiających rozwój w kierunku umiejętności / kompetencji opisanych w działaniach FESL 6.6 oraz 10.17*, według stanu na dzień 13.06.2024 r. Na 644 oferty usług rozwojowych w tej kategorii 39% jest związanych z psychologią i rozwojem osobistym, a kolejnych 36% z medycyną estetyczną i kosmetologią, a więc nie są one związane z ochroną zdrowia *sensu stricto*. Jeśli spojrzymy na podkategorię „Medycyna” liczącą 112 ofert, to zdecydowana większość dotyczy fizjoterapii. A oferta dla głównych grup zawodowych pracowników ochrony zdrowia – lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek i położnych jest znikoma. W konsekwencji w analizie źródeł alternatywnych przyjmując można dwa założenia odnoszące się do poszukiwania: (a) alternatywnych źródeł szkoleń związanych z psychologią, rozwojem osobistym oraz kosmetologią stanowiących większość oferty lub (b) alternatywnych źródeł szkoleń ściśle związanych z ochroną zdrowia i dedykowanych głównym grupom zawodowym pracowników ochrony zdrowia. Przyjmując pierwsze założenie alternatyw należy szukać w szkoleniach niekierowanych do głównych grup zawodowych kadr ochrony zdrowia, a dostępnych dla każdego zainteresowanego, stąd jedyną realną alternatywą jest omówiony wyżej KFS. Natomiast przyjmując założenie, iż szukamy

alternatyw szkoleń bezpośrednio związanych z ochroną zdrowia i kierowanych do kadr medycznych, to możemy mówić o trzech realnych alternatywnych źródłach wsparcia, pierwsza z nich to szkolenia oferowane przez powołane w tym celu instytucje państwowe takie jak Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, czy skierowane do przedstawicieli innych zawodów medycznych Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego oferty podnoszenia kwalifikacji oferowane przez organizacje zrzeszające pracowników zawodów medycznych oraz w ramach prowadzonego przez Ministerstwo Zdrowia Systemu Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych (SMK).

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego jest instytucją nadzorowaną przez Ministerstwo Zdrowia, która oferuje różne formy podnoszenia kwalifikacji lekarzom, lekarzom denty stom, fizjoterapeutom, diagnostom laboratoryjnym, ratownikom medycznym czy opiekunom medycznym. Na swojej stronie internetowej ([Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego](#)) podmiot ten prezentuje dostępną ofertę kursów specjalizacyjnych, kursów doskonalących, seminariów oraz staży. Trudno dokładnie określić liczbę dostępnych ofert kształcenia, ponieważ sposób wyszukiwania nie pozwala na wygenerowanie wyników dotyczących całości dostępnej oferty, lecz każdorazowo prezentowane są wyniki dotyczące konkretnej grupy zawodowej i specjalizacji. Przy weryfikacji różnych kombinacji grup zawodowych i specjalizacji wyszukiwarka zwraca od kilkunastu do kilkuset ofert kształcenia. W konsekwencji całkowitą liczbę dostępnych ofert oszacować można jako przekraczającą kilka tysięcy, przy czym najwięcej ofert skierowanych jest do lekarzy. Większość ofert stanowią kursy realizowane w formule zdalnej lub na terenie Warszawy, lecz w ofercie są również kursy realizowane w formule stacjonarnej na terenie miast wojewódzkich, w tym Katowic. W ramach wyszukiwarki prezentowana jest oferta szkoleń / kursów finansowanych w ramach własnej działalności, jak również finansowanych z projektów FERS. W znaczącej większości są to kursy bezpłatne, stąd oferta ta może być wysoce atrakcyjna dla potencjalnych odbiorców.

Inny jest sposób działania Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych. Instytucja ta niejako koordynuje proces podnoszenia kwalifikacji pielęgniarek i położnych oraz prowadzi egzaminy państwowe. Realizacją szkoleń / kursów zajmują się podmioty obecne w Rejestrze Podmiotów Prowadzących Kształcenie Podyplomowe prowadzonym przez Naczelną Izbę Pielęgniarek i Położnych, w którym znajdują się również podmioty z terenu województwa śląskiego. w tym przede wszystkim Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach. Skala wykorzystania tej formy podnoszenia kwalifikacji jest dość duża. Zgodnie ze Sprawozdaniem z realizacji kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych w 2023 r. publikowanym przez Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych w różnych formach podnoszenia kwalifikacji na terenie województwa śląskiego wzięło udział 7,8 tys. pielęgniarek i położnych, co stanowi 21% wszystkich przedstawicieli tej grupy zawodowej.

Jeśli chodzi o wsparcie kształcenia ustawicznego realizowane przez organizacje zrzeszające pracowników zawodów medycznych, to jest ono prowadzone przez Naczelną Izbę Lekarską, która oferuje lekarzom oraz lekarzom denty stom stypendia, z których sfinansowany może być udział w szkoleniach i kursach. Wsparcie to jednak należy ocenić jako trudno dostępne, ponieważ ubiegać się o nie mogą tylko osoby do 35 roku życia, a kryteria służące przyznawaniu stypendiów premiuja osoby już posiadające wysokie kwalifikacje (uzyskujące wysokie wyniki na egzaminie lekarskim, posiadające stopnie naukowe, posiadające publikacje naukowe itp.), stąd wielu lekarzy chcących po prostu uzupełnić swoje kwalifikacje może nie móc skorzystać z tego wsparcia.

Wsparcie z zakresu podnoszenia kwalifikacji oferuje również Śląska Izba Lekarska. Na stronie internetowej prezentowana jest baza kursów specjalizacyjnych i doskonalących. Choć liczba ofert jest niewielka (według stanu na 23.06.2024 było to 28 ofert), to może być ona atrakcyjna dla potencjalnych odbiorców, ponieważ w większości są to szkolenia bezpłatne i posiadają jasny status jeśli chodzi o liczbę możliwych do uzyskania punktów edukacyjnych. Punkty te są istotne w doskonaleniu zawodowym lekarzy, ponieważ zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 października 2004 roku w sprawie sposobów dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy denty stom lekarz rocznie ma obowiązek zdobyć 200 punktów edukacyjnych.

Ofertę szkoleń prezentuje na swojej stronie internetowej także Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Katowicach, lecz jest ich niewiele, są prezentowane nieregularnie i stanowią raczej przypomnienie o dostępności ofert w SMK. Warto w tym miejscu przypomnieć, iż kwestia kształcenia ustawicznego pielęgniarek i położnych jest także uregulowana prawnie w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych. Aby szkolenia mogły być uznawane jako podstawa do uzyskania specjalizacji oraz awansu zawodowego, muszą spełniać warunki określone w rozporządzeniu, a oferty szkoleń są publikowane między innymi w Systemie Monitorowania Kształcenia Pracowników Medycznych (SMK).

Zarządzany przez Ministerstwo Zdrowia system SMK w sposób kompleksowy wspomaga gromadzenie informacji pozwalających na określenie zapotrzebowania na miejsca szkoleniowe w określonych dziedzinach medycyny i farmacji oraz w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia; monitorowanie kształcenia podyplomowego pracowników medycznych; monitorowanie przebiegu kształcenia specjalizacyjnego pracowników medycznych oraz proces zarządzania systemem kształcenia pracowników medycznych. W ramach realizacji badania zwrócono się do Ministerstwa Zdrowia z prośbą o uzyskanie testowego dostępu do systemu w celu zapoznania się z dostępną ofertą. Okazało się to jednak niemożliwe. Jednocześnie w uzyskanej odpowiedzi wskazano, iż system nie prezentuje szczegółowych ofert szkoleń, lecz umożliwia przede wszystkim prowadzenie ewidencji postępowania

kwalifikacyjnego, składanie i ocenę wniosków o rozpoczęcie specjalizacji, realizację kształcenia, przeprowadzanie egzaminów oraz uzyskiwanie przez podmioty akredytacji do prowadzenia specjalizacji. W kwestii oferty szkoleń / kursów odesłano ewaluatora do zapoznania się z omówioną wcześniej ofertą Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego.

Choć w przypadku niektórych omówionych źródeł kształcenia ofert jest niewiele, to mogą być one atrakcyjne dla odbiorców, nie tylko ze względu na to, że są w większości bezpłatne. Istotnym atutem jest też to, że ich tematyka jest bezpośrednio związana z ochroną zdrowia, co różni je od obecnej oferty możliwej do sfinansowania w ramach PSF, gdzie szkoleń z tego obszaru tematycznego jest niewiele. Nie bez znaczenia dla atrakcyjności oferty jest również jej jasny status w świetle regulacji kształcenia podyplomowego ustanowionych przez Ministerstwo Zdrowia. W konsekwencji wsparcie to może stanowić istotną konkurencję dla PSF, który obecnie może być mało atrakcyjny dla pracowników ochrony zdrowia ze względu na ubogą ofertę BUR. Nadzieją dla wzrostu atrakcyjności PSF jest zwiększenie liczby usług rozwojowych ściśle powiązanych z medycyną. Należy jednak pamiętać, iż podnoszenie kwalifikacji w wielu zawodach jest regulowane przepisami, a system SMK ma szczególną rolę w tym procesie. W konsekwencji może nie być możliwe zapewnienie w BUR tak samo atrakcyjnej oferty. Oznacza to, że uruchomienie tego komponentu interwencji (a więc typu 2 projektu w Działaniu 6.6) powinno zostać poprzedzone bieżącą weryfikacją dostępności adekwatnych ofert usług rozwojowych w BUR. Takie działanie byłoby zresztą spójne z zapisami „Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027”, gdzie wskazano, iż IZ może „zdefiniować zakresy tematyczne usług rozwojowych, które będą w sposób szczególny wspierane w ramach Programu”, ale zwrócono przy tym uwagę, że powinna w takiej sytuacji „brać pod uwagę wyniki monitoringu cen oraz zakresu usług rozwojowych i dostępności usług prowadzonego przez PARP”.

W kontekście powyższych uwag pojawiają się wątpliwości dotyczące możliwości skutecznej realizacji w Działaniu 6.6 typu 2 projektów, tj.: wsparcia osób pracujących w systemie ochrony zdrowia (kadry medyczne, okołomedyczne, niemedyce¹⁰), w tym w zawodach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu, które z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć nowe kwalifikacje. Czynnikiem, które uzasadniają te wątpliwości są nie tylko wnioski z przeprowadzonej analizy dostępności w BUR usług rozwojowych wpisujących się w założenia tej interwencji, ale także specyfika świadczenia usług rozwojowych w

¹⁰ W przypadku kadr niemedyce wsparcie w ramach typu 2 projektów dotyczy wyłącznie kształcenia podyplomowego. Choć mówimy tutaj o personelu placówek systemu ochrony zdrowia, to w tym przypadku potencjalnie usługi rozwojowe dotyczyć mogą wszystkich obszarów tematycznych kształcenia podyplomowego, trudno więc mówić o jakiejś specyfice tej kategorii usług rozwojowych w stosunku do szerokiej oferty usług rozwojowych adresowanych do wszystkich potencjalnych odbiorców (a więc także spoza systemu ochrony zdrowia).

systemie ochrony zdrowia, która – co istotne – mogłaby stanowić potencjalne obciążenie także dla ewentualnych operatorów¹¹. Należy także zauważyć, że wsparcie w ramach omawianego typu projektów może być realizowane wyłącznie jako komplementarne do wsparcia w ramach programu krajowego FERS oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) z zachowaniem demarkacji z tymi dokumentami. Ewentualne uruchomienie typu 2 projektów w Działaniu 6.6 wymagałoby w związku z tym weryfikacji, czy wymagana komplementarność jest możliwa do zapewnienia. Można się także zastanowić, czy w przypadku akurat tego – specyficznego merytorycznie i adresowanego do określonej grupy zawodowej – komponentu interwencji w formule PSF sposób jego wdrażania powinien być tożsamy z pozostałymi komponentami. W szczególności chodziłoby tutaj o rozważenie wdrażania tego rodzaju pomocy przez jednego Operatora. Korzyści z takiego podejścia odnosiłyby się przede wszystkim do możliwości prowadzenia spójnych i precyzyjnie kierunkowanych działań informacyjnych, czy zapewnienie odpowiedniego potencjału merytorycznego do realizacji wsparcia w obszarze ochrony zdrowia. Warto w tym miejscu nadmienić, że dystrybucja wsparcia poprzez jednego Operatora jest praktyką stosowaną w innych programach (i to niekiedy także w odniesieniu do całości oferowanej pomocy, a nie tylko jej wyodrębnionego elementu, jak w tym przypadku), czego potwierdzeniem są – zidentyfikowane w toku prowadzonej analizy porównawczej – rozwiązania stosowane w takich programach jak: Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, czy Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Na zakończenie analizy dotyczącej alternatywnych źródeł wsparcia w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników ochrony zdrowia warto jeszcze zauważyć, że pewne możliwości pomocy przewiduje także FERS. Zaplanowano w tym zakresie wsparcie w następujących Działaniach:

- Działanie 1.12 - rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego lekarzy (kształcenie specjalizacyjne lekarzy w dziedzinach istotnych z punktu widzenia potrzeb epidemiologiczno-demograficznych) oraz rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (kształcenie podyplomowe w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno-demograficznymi);
- Działanie 1.13 - rozwój i wsparcie kształcenia podyplomowego przedstawicieli innych zawodów związanych z ochroną zdrowia (kształcenie podyplomowe przedstawicieli zawodów związanych z ochroną zdrowia m.in. specjalistów systemu ochrony zdrowia, ratowników medycznych, kadry Lotniczego

¹¹ Chociażby ze względu na fakt, iż w przypadku realizacji wsparcia poprzez ustawiczny rozwój zawodowy osób wykonujących regulowane ustawowo zawody medyczne – „działania muszą być zgodne z odpowiednimi regulacjami prawnymi dotyczącymi zawodów mających zastosowanie w ochronie zdrowia”, co wymaga weryfikacji przez Operatora wspomnianej zgodności, tak by dana usługa rozwojowa mogła zostać uznana za kwalifikowalną.

Pogotowia Ratunkowego, dyspozytorów medycznych, diagnostów laboratoryjnych, farmaceutów, fizjoterapeutów, opiekunów medycznych, asystentów stomatologicznych, higienistów stomatologicznych, ortoptystów, optometrystów, elektroradiologów, techników farmaceutycznych, techników masażyści, techników ortopedii, terapeutów zajęciowych, protetyków słuchu, techników dentystrycznych, dietetyków, techników sterylizacji medycznej i logopedów) oraz rozwój i wsparcie kształcenia kadr organizacyjnych, administracyjnych i zarządzających systemu ochrony zdrowia (szkolenia służące poprawie efektywności systemu ochrony zdrowia);

- Działanie 3.7 – szkolenia dla pracowników ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie obsługi pacjenta ze szczególnymi potrzebami.

Wsparcie to może być równie atrakcyjne jak omówiona wcześniej oferta instytucji publicznych zajmujących się kształceniem podyplomowym kadr medycznych ze względu na ścisły związek z systemem kształcenia podyplomowego tych grup, który jest ściśle regulowany przepisami.

Działania w zakresie kształcenia ustawicznego pracowników ochrony zdrowia zaplanowano również w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Obejmuje on działanie pn. *D2.1 Stworzenie odpowiednich warunków dla zwiększenia liczebności kadry medycznej*, które obejmuje uruchomienie specjalistycznych kursów szkoleniowych w dziedzinie pomocy operacyjnej dla pielęgniarek i ratowników medycznych, które służyć mają odciążeniu lekarzy. Nie są jednak znane szczegóły tej oferty, dlatego trudno ocenić jej atrakcyjność.

W badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 podkreślano, że trudno jest zidentyfikować poza FESL 2021-2027 wsparcie, które można uznać za rzeczywiście konkurencyjne wobec ewaluowanej interwencji. W aspekcie relatywnie szerokiej dostępności wskazywano na wsparcie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Wcześniejsza analiza wykazała jednak, że trudno tutaj mówić o realnej konkurencyjności, w szczególności gdy zestawiać będziemy nie całość wsparcia w ramach PSF, ale tę jego część, która adresowana jest do osób prywatnych, które chcą z własnej inicjatywy korzystać z usług rozwojowych.

Respondenci reprezentujący IZ/IP FESL 2021-2027 wskazywali także – choć bez identyfikowania konkretnych instrumentów pomocowych – że być może w ramach poszczególnych branż lub sektorów gospodarki dostępne są jakieś formy wsparcia dla osób, które te branże lub sektory reprezentują. Nawet jeśli takie wsparcie jest dostępne, to ze względu na jego wąskie profilowanie i adresowanie trudno mówić tutaj, że mogłoby ono – jako wsparcie konkurencyjne – w jakikolwiek sposób zakłócać wdrażanie instrumentu PSF w woj. śląskim.

Ze względu na trudność wskazania alternatywnych źródeł wsparcia o zbliżonym charakterze poza FESL 2021-2027, w badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 zwrócono także uwagę, że być może jako rodzaj wsparcia

potencjalnie konkurencyjnego uznać należałoby Działanie 5.4 Aktywizacja zawodowa osób pracujących, które wdrażane jest w ramach omawianego Programu. Zgodnie z zapisami SZOP FESL 2021-2027 jest to „Działanie skierowane do osób pracujących zatrudnionych na podstawie umów krótkoterminowych, umów cywilnoprawnych, ubogich pracujących, jak również odchodzących z rolnictwa”. W jego ramach możliwa jest realizacja wsparcia obejmującego: nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, przede wszystkim poprzez wysokiej jakości szkolenia i kursy (w tym kwalifikacje rynkowe włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji). W założeniach dot. tej interwencji wskazano też, że szczególny nacisk powinien być położony na: „umiejętności cyfrowe oraz umiejętności niezbędne do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki; umiejętności niezbędne z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji; umiejętności niezbędne w zawodach związanych z usługami zdrowotnymi i opiekuńczymi”. I wreszcie: „Aby wykluczyć występowanie pomocy publicznej szkolenia muszą odbywać się z własnej inicjatywy uczestnika, poza godzinami pracy, a wszystkie podmioty biorące udział w realizacji projektu muszą być niezależne od pracodawcy uczestnika usługi. Szkolenia muszą odbywać się poza miejscem pracy uczestników, a rekrutacja do projektu musi być otwarta dla wszystkich zainteresowanych”.

Powyższy opis wskazuje więc na relatywnie dużo elementów wspólnych pomiędzy Działaniem 5.4 a interwencją dotyczącą PSF (w szczególności działaniami: 6.6 i 10.17). To, co jednak różni oba te instrumenty pomocowe i jednocześnie decyduje o wyraźnej odrębności wsparcia realizowanego w formule PSF, to popytowy charakter tego ostatniego. W przypadku PSF kluczowa jest rola uczestnika projektu, zarówno w aspekcie podjęcia decyzji o skorzystaniu z usługi rozwojowej, jak i wyboru jej formy i profilu. W przypadku osób, które faktycznie chcą z własnej inicjatywy rozwijać swoje kompetencje i mają sprecyzowaną wizję tego rozwoju, pomoc oferowana w działaniach: 6.6 i 10.17 wydaje się optymalna. Zakres i warunki wsparcia realizowanego w Działaniu 5.4 wydają się być adresowane do osób, które nie mają wyraźnie zdefiniowanych potrzeb w tym zakresie, ale odczuwają potrzebę samorozwoju. Tak naprawdę jednak kluczowym elementem różniącym Działanie 5.4, a jednocześnie istotnie zawężającym jego grupę docelową jest fakt, iż możliwość skorzystania z pomocy dotyczy w jego przypadku wyłącznie „osób pracujących zatrudnionych na podstawie umów krótkoterminowych, umów cywilnoprawnych, ubogich pracujących, jak również odchodzących z rolnictwa”. W ramach interwencji dotyczącej PSF takie zawężenie nie występuje, co czyni je bardziej atrakcyjnym z punktu widzenia znacząco większej liczby potencjalnych odbiorców.

OCENA TRAFNOŚCI PRZYJĘTEGO W FESL MODELU FINANSOWANIA USŁUG ROZWOJOWYCH DLA NOWYCH GRUP DOCELOWYCH

W ramach niniejszego podrozdziału dokonano oceny trafności przyjętego w FESL modelu finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych. Ocena ta została przeprowadzona w dwóch głównych aspektach. Po pierwsze, rozwiązania podmiotowego systemu finansowania w zakresie dofinansowania usług rozwojowych oceniono pod kątem ich adekwatności wobec nowych grup docelowych. Zagadnienie to odnosi się do treści pytania badawczego: „Czy rozwiązania podmiotowego systemu finansowania w perspektywie 2014-2020 w zakresie dofinansowania usług rozwojowych będą adekwatne wobec nowych grup docelowych?”. Przywołane pytanie dotyczy poprzedniej perspektywy finansowej, gdyż w momencie opracowywania zakresu niniejszej ewaluacji nie zostały jeszcze precyzyjnie określone założenia dla wdrażania PSF w ramach FESL 2021-2027. Biorąc jednak pod uwagę, że na etapie realizacji badania założenia te zostały już sformułowane, w udzieleniu odpowiedzi na omawiane pytanie badawcze skoncentrowano się na ocenie adekwatności rozwiązań obowiązujących w bieżącej perspektywie finansowej wobec nowych grup docelowych.

Po drugie, przeprowadzono analizę doświadczeń z wdrażania wsparcia w formule PSF latach 2014-2020, zarówno w ramach RPO WSL 2014-2020, jak i innych programów operacyjnych, która miała na celu identyfikację słabych punktów, zagrożeń, ryzyk niepowodzenia oraz problemów realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych, udzielając tym samym odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Na podstawie doświadczeń z wdrażania działań: 8.2, 11.3 oraz 11.4 RPO WSL 2014-2020 jakie można zidentyfikować słabe punkty, zagrożenia, ryzyka niepowodzenia oraz problemy realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych? W jaki sposób można zmniejszyć zagrożenia i zminimalizować zdiagnozowane ryzyka?
2. Czy można zidentyfikować słabe punkty, zagrożenia, ryzyka niepowodzenia oraz problemy w realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych, których zdiagnozowanie nie ogranicza się do doświadczeń z wdrażania wsparcia w RPO WSL 2014-2020? Jeśli tak, w jaki sposób można zmniejszyć te zagrożenia i zminimalizować te ryzyka?

Adekwatność przyjętych rozwiązań PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych

W przypadku oceny adekwatności przyjętych rozwiązań PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych skoncentrowano się na dwóch aspektach owych rozwiązań. Po pierwsze, przeprowadzono analizę ekspercką założeń dotyczących wdrażania ewaluowanej

interwencji, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów dokumentu: „Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”¹², uzupełniając tę analizę wynikami badania jakościowego. Po drugie, ocenę adekwatności przyjętych rozwiązań PSF przeprowadzono w oparciu o zapisy wniosków o dofinansowanie dotyczących projektów w działaniach: 6.6 i 10.17. W przypadku Działania 10.17 analizą objęto projekty wybrane do dofinansowania, natomiast jeśli chodzi o Działanie 6.6 były to projekty, które zostały skierowane do negocjacji (z takim etapem oceny mieliśmy do czynienia w Działaniu 6.6 w momencie realizacji badania). Ten komponent analizy pozwolił zidentyfikować, na ile w planowanych do realizacji projektach zostały uwzględnione założenia określone w „Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”, a dodatkowo także zidentyfikować ewentualne działania o charakterze ponadstandardowym, które zwiększają adekwatność realizowanej interwencji wobec nowych grup docelowych.

Dokument „Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” określa najważniejsze założenia dotyczące wsparcia realizowanego w FESL 2021-2027 w formule PSF w ramach działań: 6.6 i 10.17, a więc interwencji kierowanej do osób zainteresowanych rozwijaniem kompetencji z własnej inicjatywy. Zestawiając zapisy tego dokumentu z regulacjami zawartymi w dokumencie: „Opis systemu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania usług rozwojowych w województwie śląskim” (który odnosił się do wdrażania interwencji w formule PSF w RPO WSL 2014-2020) zauważyć należy, że – co do zasady – utrzymano dotychczasowy sposób dystrybucji wsparcia. Dotyczy to przede wszystkim przyjętego modelu obrotu środkami finansowymi, który wymaga od odbiorców wsparcia jedynie wniesienia wkładu własnego (w przypadku przedsiębiorców w ramach RPO WSL 2014-2020, dodatkowo także podatku VAT). Pamiętać przy tym należy, że system ten wprowadzany był w perspektywie finansowej 2014-2020 z myślą o kierowaniu wsparcia do przedsiębiorstw i ich pracowników. Pojawia się więc pytanie, czy będzie on równie adekwatny wobec nowych grup docelowych.

Poniżej wskazano te rozwiązania PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych uwzględnione w „Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”, które w opinii ewaluatora (oraz – we wskazanych przypadkach – także według uczestników badania jakościowego) mogą ograniczać adekwatność stworzonego systemu wsparcia do potrzeb nowych grup docelowych:

¹² Analiza dotyczy wersji 2 rzeczonoego dokumentu z czerwca 2024 roku, która obowiązywała w momencie realizacji badania.

- **Zakres wsparcia podstawowego** – Zakres wsparcia podstawowego obejmuje dofinansowanie usług rozwojowych realizowanych w formie szkoleń / walidacji / certyfikacji albo studiów podyplomowych. Mamy więc do czynienia z zapewnieniem szerokiej możliwości korzystania przez uczestników z usług rozwojowych dostępnych w BUR. Jednocześnie jednak, w założeniach wsparcia dokonano doprecyzowania zakresu usług rozwojowych wskazując jakiego zakresu merytorycznego winny one dotyczyć. Usługi te umożliwiać mają rozwój: „w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych, niezbędnych do podjęcia pracy – w szczególności pracy w sektorze zielonej gospodarki, oraz niezbędnych z punktu widzenia regionalnych / lokalnych specjalizacji – na podstawie Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego (RIS), Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2023 (PRT)”.

Takie zawężenie nie było stosowane w przypadku wsparcia w formule PSF w poprzedniej perspektywie finansowej. Z tego też względu nie jest możliwe skorzystanie z wcześniejszych doświadczeń w kwestii odpowiedniego skalibrowania systemu wsparcia, by zapewnił on dostępność adekwatnych usług rozwojowych oraz umożliwił ich jednoznaczny identyfikację. Przyjmując na obecnym etapie wdrażania założenie o tym, iż kwestia dostępności adekwatnych usług rozwojowych zostanie w dużej mierze rozwiązana poprzez reakcję podażową o odpowiedniej skali i profilu, problemem pozostaje wątek precyzyjnej identyfikacji określonych kategorii usług (co ma istotne znaczenie w kontekście chociażby oceny kwalifikowalności usługi rozwojowej na etapie jej rozliczania). W szczególności kwestia ta powinna być rozwiązana w odniesieniu do usług rozwojowych odnoszących się do umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki. Jeśli chodzi o BUR, to cechuje tę platformę ograniczona użyteczność jeśli chodzi o precyzyjną identyfikację przez odbiorców wsparcia usług rozwojowych właśnie z tej kategorii. Jest to swoją drogą zaskakujące, biorąc pod uwagę, że w ramach analizy porównawczej innych programów potwierdzono, że ukierunkowanie PSF na wspieranie kompetencji w obszarze zielonej gospodarki występuje relatywnie często (co oznacza, że jest to rodzaj wsparcia oferowanego w skali ponadregionalnej). Wydaje się, że w celu utrzymania użyteczności BUR dla tak istotnego obszaru interwencji konieczne będzie uzupełnienie katalogu kategorii i podkategorii w BUR.

Na tym etapie nie zdecydowano się na operacjonalizację w woj. śląskim definicji „zielonej gospodarki” lub „zielonych kompetencji” na potrzeby PSF. Jednocześnie jednak, został opracowany przez IP FESL 2021-2027 tzw. „Test zieloności usługi”, który ma pozwolić odbiorcom wsparcia na ocenę, czy interesująca ich usługa rozwojowa spełnia wymóg „zieloności”. Do momentu opublikowania Regulaminu rekrutacji nie jest jasna dokładna funkcja tego narzędzia, natomiast wstępnym założeniem jest, by było ono wykorzystywane

przez potencjalnych odbiorców wsparcia, a następnie także przez Operatora, który weryfikowałby wynik testu uzyskany przez odbiorcę wsparcia. Sposób skonstruowania „Testu zieloności usługi” może jednak sprawiać trudność potencjalnym uczestnikom projektów, wymaga bowiem od nich znajomości danych z rynku pracy, badań, analiz, opracowań, dokumentów branżowych i strategicznych. W związku z tym istnieje ryzyko, że narzędzie to nie będzie wykorzystywane zgodnie z jego pierwotnym przeznaczeniem, ale raczej będzie stosowane przez firmy szkoleniowe do tego, by zawrzeć w karcie usługi odwołanie do odpowiednich kryteriów „zieloności”. Problemem jest też to, że „Test zieloności usługi” nie pozwala na kumulatywne budowanie spójnego podejścia do weryfikacji „zieloności” usług – każdy Operator mógłby stosować własne podejście do weryfikacji „Testu zieloności usługi” i tego, w jakich przypadkach uznawać, że dana usługa rozwojowa spełnia wymagania „zieloności”, a w jakich – że taka sytuacja nie występuje.

Możliwym do zastosowania alternatywnym podejściem jest to, które zostało wdrożone w ramach PSF w Programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Zdecydowano się w tym regionie – we współpracy z operatorami – na stworzenie „Ramowego katalogu umiejętności / kwalifikacji / kompetencji zielonych, zasobooszczędnych i zeroemisyjnych w ramach usług rozwojowych PSF”, który zawiera specyfikację przykładowych kwalifikacji / kompetencji wraz z ich opisem. Dokument opracowano na wzór „Ramowego katalogu kompetencji cyfrowych”¹³. Jednocześnie założono, że będzie on podlegał systematycznemu rozszerzaniu i dostosowaniu do potrzeb rynku. Zapisy tego dokumentu są użyteczne dla wszystkich głównych interesariuszy PSF: (1) usługodawca jest w stanie zweryfikować, czy oferowana przez niego usługa rozwojowa spełnia wymóg „zieloności”, ew. jakich korekt wymaga, przy czym należy podkreślić, że szczegółowość dokumentu pozwala uniknąć ryzyka, że dostosowanie zakresu usługi do wymogów „zieloności” będzie mieć powierzchowny charakter, (2) osoba zainteresowana usługą rozwojową ma możliwość sprawdzenia „zieloności” usługi rozwojowej bez konieczności korzystania z innych źródeł informacji niż opis usługi zawarty w BUR oraz „Ramowy katalog umiejętności / kwalifikacji / kompetencji zielonych, zasobooszczędnych i zeroemisyjnych w ramach usług rozwojowych PSF”, (3) Operator również ma możliwość szybkiej i precyzyjnej weryfikacji „zieloności” danej usługi rozwojowej, przy jednoczesnym zachowaniu spójnego podejścia do takiej weryfikacji pomiędzy poszczególnymi projektami.

Biorąc jednak pod uwagę, że usługi rozwojowe odnoszące się do zielonych umiejętności / kwalifikacji / kompetencji wspierane są w ramach PSF nie tylko w woj. śląskim, potrzeba doprecyzowania definicyjnego ma zasięg

¹³ [Ramowy katalog kompetencji cyfrowych](#)

ogólnopolski. W trakcie niniejszej ewaluacji prowadzone były na szczeblu ministerialnym prace w tym zakresie i wydaje się, że najbardziej racjonalnym podejściem będzie w tym przypadku dostosowanie zasad wdrażania PSF w woj. śląskim do wypracowanych rozwiązań ogólnopolskich. Choć oczywiście może to oznaczać, że w początkowej fazie wdrażania interwencji może się pojawić po stronie odbiorców wsparcia i operatorów dużo wątpliwości, które będą musiały być na bieżąco wyjaśniane.

- **Zakres wsparcia dodatkowego** – W treści SZOP określono, że „Wybór usługi rozwojowej poprzedzony zostanie usługą doradztwa edukacyjno-zawodowego, której celem będzie właściwe dopasowanie potrzeb uczestników do zmieniającego się rynku pracy”. Dodatkowo wskazano, iż „Wszystkie osoby dorosłe zainteresowane podniesieniem swoich umiejętności / kompetencji / kwalifikacji mają dostęp do dodatkowego wsparcia, tj.: analizy potrzeb rozwojowych, w tym z wykorzystaniem modelu Bilansu Kompetencji; wsparcia w wyborze odpowiednich usług rozwojowych w BUR; identyfikacji nabytych umiejętności / kompetencji oraz wsparcia w ich walidacji i certyfikacji, w tym zachęcenie do założenia „Mojego portfolio” lub konta Europass; zbudowania motywacji do rozwoju tychże umiejętności / kompetencji / kwalifikacji”. Takie zapisy sugerują, że uczestnik projektu jest obejmowany obowiązkowym doradztwem edukacyjno-zawodowym, a jednocześnie ma możliwość skorzystania z fakultatywnego wsparcia dodatkowego. W „Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” powyższe elementy zostały zdefiniowane w inny sposób. Nie wspomina się bowiem o tym, że wybór usługi rozwojowej jest poprzedzony usługą doradztwa edukacyjno-zawodowego, natomiast utrzymano wymóg zapewnienia – dla chętnych uczestników – dostępności ww. wsparcia dodatkowego.

W badaniu jakościowym pojawiały się wśród przedstawicieli IZ/IP FESL 2021-2027 i beneficjentów opinie kwestionujące potrzebę zapewnienia wsparcia dodatkowego, szczególnie dotyczącego analizy potrzeb rozwojowych. Sugerowano, że jest to niespójne z popytowym charakterem wsparcia oraz adresowaniem pomocy do osób, które chcą rozwijać swoje umiejętności z własnej inicjatywy. Wydaje się jednak, że jeśli przyjmiemy – a tak zostało to określone w FESL 2021-2027 – że wsparcie to jest fakultatywne, to zapewnienie jego dostępności nie powinno budzić wątpliwości¹⁴. Mogą bowiem faktycznie pojawić się tacy potencjalni odbiorcy wsparcia, którzy tego rodzaju pomocy mogą potrzebować. Poza tym, oferowane wsparcie

¹⁴ Nie można przy tym zapominać, że wymóg jego zapewnienia wynika z zapisów „Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027”.

dotatkowe nie ogranicza się tylko do doradztwa w zakresie doboru adekwatnych usług rozwojowych.

Natomiast, nie można całkowicie abstrahować od wątpliwości dotyczących zapewnienia wsparcia dodatkowego, tym bardziej że były one zgłaszane zarówno przez przedstawicieli IZ/IP FESL 2021-2027, jak i beneficjentów. Przy czym w przypadku tych ostatnich, zwracano uwagę, że problem dotyczy m.in. wymagań jakie stawiane są operatorom w kontekście świadczenia wsparcia doradczego i konieczności zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych w tym celu. Sygnalizowano tutaj zarówno kwestię kosztochłonności zapewnienia odpowiedniej liczby doradców, ale także trudności na rynku pracy z pozyskaniem odpowiedniej kadry, która będzie spełniać warunki sformułowane dla doradców.

W ramach PSF konieczne jest zapewnienie wsparcia dodatkowego zainteresowanym uczestnikom projektów, choć operatorzy przewidują, że zapotrzebowanie na to wsparcie będzie raczej niewielkie. Konieczność zapewnienia tego rodzaju wsparcia jest postrzegana jako obciążenie dla operatorów. W związku z powyższym należałoby rozważyć: (a) uspoźnienie dokumentacji dot. wdrażania PSF („Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób dorosłych w FESL 2021-2027” oraz SZOP) w taki sposób, by jednoznacznie wynikało z niej, że stosowanie metody Bilansu Kompetencji w ramach diagnozy potrzeb rozwojowych nie było obligatoryjne i by dopuszczono stosowanie przez operatorów innych narzędzi diagnostycznych¹⁵, (b) skrócenie minimalnego wymiaru godzinowego diagnozy potrzeb rozwojowych, (c) przeprowadzenie na podstawie danych z początkowego okresu wdrażania PSF (dot. odsetka uczestników korzystających z doradztwa w ramach wsparcia dodatkowego) weryfikacji celowości stosowania dotychczasowych wymagań dotyczących liczby doradców, którą musi zapewnić Operator.

- **Wysokość i sposób wnoszenia wkładu własnego** – W ramach stworzonego systemu wsparcia przewidziano konieczność wnoszenia przez uczestników projektów wkładu własnego w wysokości 5% wartości usługi rozwojowej i jest wnoszony przez uczestnika po podpisaniu przez niego umowy wsparcia rozwojowego. Poziom dofinansowania należy ocenić jako atrakcyjny, zarówno w kontekście poprzedniego okresu finansowania, jak i przyjętego obecnie limitu dofinansowania przypadającego na 1 uczestnika w danym projekcie. Przy limicie wynoszącym 5 000 zł, w sytuacji chęci pełnego wykorzystania przez uczestnika tego limitu wymagałoby to wniesienia wkładu własnego na poziomie 250 zł. Wydaje się, że kwota ta nie powinna stanowić

¹⁵ Tym bardziej, że taką ewentualność dopuszczono w przypadku narzędzi oceny poziomu kompetencji cyfrowych.

bariery dla większości potencjalnych uczestników projektów. Niemniej jednak, dla niektórych kategorii spośród nich – w szczególności tych, którzy reprezentują grupy w niekorzystnej sytuacji – konieczność jakiegokolwiek wkładu własnego może od razu zniechęcać do skorzystania ze wsparcia. Na tę okoliczność zwracali uwagę w badaniu jakościowym przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 oraz beneficjenci pełniący funkcję operatorów. Nie należy jednak traktować tej sytuacji jako argumentu na rzecz zniesienia wkładu własnego. Po pierwsze, trudno wyobrazić sobie realną możliwość wdrożenia takiego rozwiązania. Po drugie, partycypacja finansowa uczestników, nawet w niewielkiej skali, jest czynnikiem motywującym do aktywnego korzystania z usługi rozwojowej i zakończenia jej zgodnie z pierwotnymi założeniami (na ten aspekt zwracali uwagę w badaniu jakościowym zarówno beneficjenci, jak i przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027). Jest to raczej ewentualny sygnał, iż być może celowe byłoby zredefiniowanie założeń co do kategorii odbiorców wsparcia, co jest przedmiotem analizy i oceny w kolejnym podpunkcie.

- **Preferencyjne traktowanie osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji** – W założeniach wsparcia określono, iż: „Pierwszeństwo w projekcie będą miały osoby będące w niekorzystnej sytuacji, zdefiniowane m.in. w kryteriach wyboru projektów przyjętych przez Komitet Monitorujący (KM) odpowiednio dla działań FESL.06.06 oraz FESL.10.17”. Nie określono precyzyjnie, na czym polegać ma rzeczzone „pierwszeństwo”, poza ogólną informacją, że „Operator już na etapie przygotowywania wniosku o dofinansowanie proponuje kryteria punktowe, które zastosuje celem premiowania takich grup”, ale kwestia ta zostanie doprecyzowana w Regulaminie rekrutacji (dokument ten w momencie realizacji badania nie został jeszcze zatwierdzony, a w konsekwencji – nie był udostępniany przez operatorów). Sam fakt wprowadzenia mechanizmu preferencyjności nie tylko nie budzi wątpliwości, ale stanowi spełnienie wymagań określonych w „Wytocznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027”, gdzie określono, iż „preferencje w dostępie do wsparcia mają osoby dorosłe z grup w niekorzystnej sytuacji”. W przypadku omawianego wsparcia zastosowano bardzo szerokie rozumienie grup w niekorzystnej sytuacji wskazując, że kategoria ta odnosi się w szczególności do: osób w kryzysie bezdomności, lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych, osób z niepełnosprawnością, osób z wykształceniem co najwyżej ponadgimnazjalnym, osób bezrobotnych, osób w wieku co najmniej 55 lat, a w przypadku Działania 10.17 dodatkowo jeszcze – osób pracujących w górnictwie lub branży okołogórnicznej (w tym osób, które opuściły którąś z tych branż nie wcześniej niż 1 stycznia 2021 r.). Sam termin: „grupa w niekorzystnej sytuacji” został zdefiniowany w Rozporządzeniu Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 jako „grupa osób w trudnej sytuacji w tym osoby doświadczające ubóstwa, wykluczenia społecznego lub dyskryminacji w wielu wymiarach lub zagrożone takimi zjawiskami”. Można więc powiedzieć, że definicja przyjęta na potrzeby wdrażania PSF jest zgodna z powyższą definicją, ale określa w sposób enumeratywny różne kategorie osób reprezentujących grupy w niekorzystnej sytuacji. Analizując sytuację w innych regionach wymóg preferowania grup w niekorzystnej sytuacji operacjonalizowany jest niekiedy w sposób wyraźnie węższy niż w FESL 2021-2024. Przykładowo, w Programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 jako grupę w niekorzystnej sytuacji należy rozumieć: „osobę 50 + (tj. osobę, która ukończyła 50 rok życia w momencie podpisania Formularza Zgłoszeniowego); b) osobę bezrobotną (tj. osobę pozostającą bez pracy, gotową do podjęcia pracy i aktywnie poszukującą zatrudnienia); c) osobę zamieszkującą obszary wiejskie”. Z kolei w Programie Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 preferencje obejmują: „osoby o niskich kwalifikacjach, osoby z niepełnoprównościami, osoby starsze powyżej 60. roku życia”.

Kwestia obowiązujących preferencji i sposobu zdefiniowania „grupy w niekorzystnej sytuacji” była wskazywana przez beneficjentów jako budząca wątpliwości ze względu na fakt, iż dotarcie do niektórych kategorii odbiorców wsparcia może być utrudnione. Pojawia się także pytanie, czy w przypadku niektórych kategorii odbiorców (np. osób w kryzysie bezdomności) wsparcie w formule PSF jest na tyle adekwatne, że należy akurat te osoby preferować na etapie dystrybucji wsparcia.

W kontekście powyższych uwag wydaje się celowe zmodyfikowanie definicji „grupy w niekorzystnej sytuacji” obowiązującej w ramach PSF, tak by dostosować tę definicję do specyfiki wsparcia oraz dokonać wyraźnego określenia grup traktowanych preferencyjnie. Wydaje się, że kluczowe znaczenie powinny mieć w tym przypadku cechy odnoszące się do: wieku, sytuacji na rynku pracy i niepełnosprawności (z uwzględnieniem w przypadku Działania 10.17 także osób pracujących w górnictwie lub branży okołogórnicznej (w tym osób, które opuściły którąś z tych branż nie wcześniej niż 1 stycznia 2021 r.).

Na powyższy problem i wynikające z niego zalecenie należy także spojrzeć w kontekście – antycypowanych zarówno przez beneficjentów, jak i przedstawicieli IZ/IP – trudności, które dotyczą potwierdzenia statusu uczestnika projektu w kontekście jego przynależności do „grupy w niekorzystnej sytuacji”. Nie chodzi tutaj tylko o kwestię ilości ewentualnych dokumentów, które ów status mogłyby potwierdzać, ale – występujący w

przypadku np. osób o niskim poziomie wykształcenia – obiektywny brak zaświadczeń, które osoba mogłaby uzyskać na potwierdzenie swojego statusu (w takiej sytuacji jedyne racjonalne podejście to wymaganie od uczestników oświadczenia o posiadanym poziomie wykształcenia, ale z kolei wtedy rodzi się pytanie o to, czy jest to wystarczające potwierdzenie spełniania preferencji obowiązujących na etapie rekrutacji do udziału w projekcie).

- **Elektronizacja procesu aplikowania o wsparcie** – W ramach PSF przewidziano, że rekrutacja do projektu odbywać się będzie drogą elektroniczną poprzez formularz internetowy, a dokumenty będą opatrzone podpisem elektronicznym. Jeśli chodzi o podpisanie umowy, to z kolei dopuszczono elektroniczne podpisanie umowy uczestnictwa, ale w tym przypadku wymagane jest już opatrzenie jej kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem osobistym (e-dowód).

Elektronizacja procesu aplikowania o wsparcie winna być oceniona zdecydowanie pozytywnie. Natomiast trzeba mieć świadomość – na co w badaniu jakościowym zwracali uwagę zarówno przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027, jak i beneficjenci – że może to być czynnik ograniczający dla części odbiorców dostępność wsparcia. Nie jest to uzasadnieniem dla rezygnacji z położenia nacisku na elektronizację procesu aplikowania o wsparcie, natomiast celowe byłoby podjęcie działań, które zwiększą adekwatność stosowanego podejścia do potrzeb i możliwości grup docelowych (w szczególności – grup w niekorzystnej sytuacji). Chodziłoby tu przede wszystkim o następujące rodzaje działań: (a) uzupełnienie treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób dorosłych w FESL 2021-2027” (w części odnoszącej się do wsparcia dodatkowego) o zapis, że wsparcie to obejmuje także pomoc dotyczącą uzyskania i stosowania podpisu elektronicznego (pomoc ta powinna obejmować przede wszystkim wskazanie możliwości i sposobu uzyskania takiego podpisu, a także asystę przy jego uzyskaniu oraz składaniu takiego podpisu na dokumentacji wymaganej w procesie aplikowania o wsparcie / umowie), (b) udostępnienie – w miarę możliwości – na stronach internetowych FESL 2021-2027, UMWSL oraz WUP (w ich sekcjach dotyczących PSF) linków do ogólnodostępnych instruktaży odnoszących się do najpowszechniejszych metod elektronicznego potwierdzania tożsamości oraz zobowiązanie operatorów do udostępnienia tych linków na stronach internetowych swoich projektów.

Jednocześnie, procedura aplikacyjna nie przewiduje składania drogą elektroniczną formularza zgłoszeniowego wraz z załącznikami potwierdzającymi spełnianie kryteriów. Optymalnym rozwiązaniem byłoby w tym przypadku dopuszczenie złożenia tych dokumentów także drogą elektroniczną, co części odbiorców wsparcia umożliwiłoby przejście całej

procedury od momentu zgłoszenia udziału w projekcie do podpisania umowy w sposób elektroniczny.

Analiza zapisów „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” ujawniła także celowość wprowadzenia dodatkowych modyfikacji treści rzeczzonego dokumentu w celu usprawnienia wdrażania ewaluowanej interwencji i zwiększenia jej adekwatności wobec nowych grup docelowych:

- Wprowadzenie zapisów uwzględniających specyfikę realizacji usług rozwojowych w formule zdalnej (np. w kwestii monitorowania dofinansowanych usług rozwojowych). Uzasadnienie i oczekiwany efekt: Analiza usług rozwojowych dostępnych w BUR wskazuje na zdecydowaną dominację usług świadczonych w formule zdalnej. Jednocześnie, w ostatnich latach wzrosła skala korzystania z trybu zdalnego także w aspekcie rozwijania swoich kompetencji. Założenia PSF muszą się odnosić do takiego stanu rzeczy.
- Wprowadzenie zapisu, że w sytuacji gdy w BUR dana usługa rozwojowa jest na terenie woj. śląskiego dostępna tylko w formule stacjonarnej, ale jest ona (lub usługa o charakterze zbliżonym) oferowana w formie zdalnej przez usługodawcę spoza woj. śląskiego, możliwe jest skorzystanie z tej drugiej usługi (po uzyskaniu zgody Operatora). Uzasadnienie i oczekiwany efekt: W przypadku przynajmniej niektórych rodzajów usług ich świadczenie w formule zdalnej i stacjonarnej nie ma istotnego wpływu na skuteczność procesu edukacyjnego. A jednocześnie tryb zdalny może stanowić dla części uczestników zachętę do skorzystania z danej usługi rozwojowej. Nie bez znaczenia jest także fakt, iż usługi w formie zdalnej mogą być tańsze, co z punktu widzenia ostatecznych odbiorców ma znaczenie nie tylko jeśli chodzi o wielkość wkładu własnego, ale także obowiązujący limit wsparcia. Oczywiście, wdrożenie tego zalecenia wymagałoby zmiany jednego z kluczowych dla wdrażania PSF założeń, że realizacja tej interwencji poza wsparciem dla uczestników projektów stanowi także pośredni instrument wspierania regionalnej gospodarki (gł. poprzez preferowanie realizacji dofinansowanych usług przez śląskie przedsiębiorstwa).
- Usunięcie zapisu: „Pracownik świadczący wsparcie związane z obsługą BUR nie może w żaden sposób wpływać na decyzję uczestnika projektu dotyczącą wyboru konkretnej usługi / dostawcy usług itp.”. Uzasadnienie i oczekiwany efekt: Zapis ten budzi wątpliwości biorąc pod uwagę, że jednocześnie jednym z elementów wsparcia dodatkowego ma być doradztwo dotyczące wyboru odpowiednich usług. By wykluczyć obawy doradców przed faktycznym świadczeniem wsparcia doradczego celowe jest usunięcie powyższego zapisu, przy jednoczesnym pozostawieniu innej klauzuli, która powinna w stopniu wystarczającym ograniczać ryzyko ograniczania autonomii decyzyjnej

uczestnika („Oznacza to także, że doradca zawodowy nie może wpływać na uczestnika i narzucać mu wyboru określonych usług rozwojowych. Decyzję co do wyboru usługi zawsze podejmuje samodzielnie uczestnik projektu.”).

- Przywrócenie pierwotnych zapisów dotyczących funkcjonowania Komitetu Sterującego i zapewnienie możliwości członkostwa w KS przedstawicielom wszystkich operatorów. Uzasadnienie i oczekiwany efekt: W obowiązującej w momencie badania wersji omawianego dokumentu usunięto zapisy, które w ramach KS przyznawały jeden głos każdej instytucji pełniącej rolę Operatora. Kwestia ta była podnoszona także w badaniu jakościowym – ze strony IP wskazywano, że w celu usprawnienia prac KS (w związku ze znacznie większą niż w latach 2014-2020 liczbą operatorów w bieżącym okresie finansowania) rozważane jest przyjęcie formy reprezentacji operatorów z poszczególnych subregionów przez wybrany podmiot¹⁶; z kolei jeden z beneficjentów wyraził wątpliwość co do kierunku planowanych zmian (zwracając jednocześnie uwagę, że jest to istotna zmiana w stosunku do założeń obowiązujących na etapie aplikowania o wsparcie). Wydaje się, że ze względu na rolę KS w całym procesie wdrażania PSF w działaniach: 6.6 i 10.17 celowe byłoby przywrócenie pierwotnej formuły funkcjonowania tego ciała, czyli przyznanie każdemu Operatorowi jednego głosu w ramach KS. Jest to uzasadnione zarówno jego decyzyjnością, jak i tym, że stanowi ono forum do wymiany doświadczeń i formułowania propozycji usprawnień we wdrażaniu PSF.

Podsumowując powyższą analizę, stwierdzić należy, że generalnie przyjęte rozwiązania PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych ocenić należy pozytywnie. Podkreślić należy takie elementy jak: zapewnienie szerokiej dostępności wsparcia (brak istotnych wykluczeń podmiotowych); zapewnienie fakultatywnego wsparcia dodatkowego; atrakcyjność finansowa rozumiana jako poziom dofinansowania usługi rozwojowej; niestosowanie modelu refundacyjnego w przypadku usługi szkoleniowej / walidacyjnej / certyfikującej i wymaganie od uczestników zaangażowania środków finansowych wyłącznie w kwocie odpowiadającej wielkości wkładu własnego; zapewnienie ciągłej obsługi osób zainteresowanych skorzystaniem ze wsparcia nie tylko poprzez funkcjonowanie Biur Obsługi Klienta, ale także zapewnienie świadczenia przez nie usług w formie mobilnej.

¹⁶ Potwierdzeniem ostatecznego przyjęcia takiego podejścia jest Zarządzenie Dyrektora WUP w Katowicach z dn. 24 czerwca 2024 roku w sprawie: powołania Komitetu Sterującego kształceniem osób dorosłych w FESL 2021-2027 (KS KOD FESL), gdzie zawarto zapis: „Spośród członków będących przedstawicielami operatorów realizujących projekty z działań FESL.10.17 i FESL.06.06, uchwałą KS KOD FESL wybierani są reprezentanci subregionów z poszczególnych działań, mający prawo głosu, wraz z ich stałymi zastępcami”.

Jak wspomniano na wstępie, ocenę adekwatności przyjętych rozwiązań PSF przeprowadzono w oparciu o zapisy wniosków o dofinansowanie dotyczących projektów w działaniach: 6.6 i 10.17. Analiza założeń projektów wybranych do dofinansowania w działaniach: 6.6 i 10.17 na podstawie treści wniosków o dofinansowanie potwierdza ich generalnie wysoką adekwatność wobec specyfiki potrzeb nowych grup docelowych. Jej zasadniczym źródłem jest dość szczegółowe sformułowanie warunków brzegowych realizacji określonych w „Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”, które oceniono generalnie pozytywnie we wcześniejszej części niniejszego podrozdziału. Dzięki zobligowaniu wnioskodawców do realizacji projektów zgodnie z zapisami dokumentu, projekty są do siebie zbliżone i zapewniona została ich użyteczność. Można wyróżnić jednak ponadstandardowe rozwiązania zaplanowane w projektach, które mogą pozytywnie oddziaływać na ich adekwatność wobec nowych grup docelowych. Są to przede wszystkim:

- **Stosowanie teleinformatycznych narzędzi komunikacji z odbiorcami wsparcia umożliwiających komunikację dwukierunkową w czasie rzeczywistym.** W części projektów zaplanowano spotkania, webinary czy warsztaty o charakterze promocyjnym w formule on-line, pojawiały się także rozwiązania polegające na umieszczeniu na stronie Operatora możliwości skorzystania z czatu tekstowego z konsultantem. Tego rodzaju rozwiązania mogą zachęcać odbiorców, ponieważ umożliwiają zadanie dodatkowych pytań i uzyskanie odpowiedzi w krótkim czasie, a jednocześnie wpisują się w obecne trendy w zakresie wykorzystania narzędzi informatycznych w komunikacji i pracy zdalnej.
- **Współpraca w zakresie promocji z organizacjami lokalnymi oraz lokalnymi liderami.** W niektórych projektach zaplanowano współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie oraz lokalnymi liderami takimi jak sołtysi, czy proboszczowie. Taka forma promocji może być skuteczna w docieraniu do trudno dostępnych grup docelowych np. z terenów wiejskich.
- **Szersze niż określone w wymogach minimalnych funkcjonowanie Biur Obsługi Klienta w weekendy.** Biorąc pod uwagę, iż wsparcie jest kierowane głównie do osób pracujących, zazwyczaj od poniedziałku do piątku, rozwiązanie tego rodzaju zwiększa możliwość kontaktu z personelem projektu.
- **Wykorzystanie nowoczesnych form reklamy internetowej** (Google Ads, Facebook Ads, SEO, retargeting). Biorąc pod uwagę bardzo szeroką grupę odbiorców oraz rosnące wykorzystanie internetu na różnych polach rozwiązania te mogą być skuteczne w docieraniu w ramach komunikacji masowej.

- **Stosowanie systemu rejestracji uczestników do projektu on-line.** W niektórych projektach postanowiono pójść o krok dalej względem założeń określonych w Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027 i umożliwiono nie tylko przesłanie dokumentów drogą elektroniczną, lecz wykorzystano system rejestracji uczestników. Tego rozwiązania mogą być atrakcyjne dla użytkowników, ponieważ są im znane choćby z tytułu rejestrowania / zakładania konta na różnych portalach.
- **Umożliwienie udziału w doradztwie w formule on-line.** Tego rodzaju rozwiązanie stosowane w części projektów może być wygodne dla uczestników i zachęcać ich do udziału w tej formie wsparcia.
- **Oferowanie z założenia pomocy w procesie rozliczania usługi rozwojowej.** Choć zapewne we wszystkich projektach uczestnicy mający problem z rozliczeniem otrzymają w tym zakresie pomoc, to pozytywne konsekwencje może mieć zaplanowane w niektórych projektach rozwiązanie polegające na uwzględnieniu już we wniosku o dofinansowanie działań związanych z pomocą w rozliczaniu usług rozwojowych, ponieważ możliwe jest rozdysponowanie do tego zadania odpowiednich zasobów kadrowych i organizacyjnych. Jest to o tyle istotne, iż w poprzedniej perspektywie operatorzy sygnalizowali dość duże problemy odbiorców z procesem rozliczania (a mieliśmy wtedy do czynienia ze wsparciem kierowanym do podmiotów gospodarczych, a więc – co do zasady – lepiej przygotowanych do procedury rozliczeniowej).
- **Branżowe kierunkowanie działań informacyjno-promocyjnych.** W części projektów Działania 10.17 zaplanowano takie rozwiązania jak współpraca z portalami związanymi z ekologią i zieloną transformacją, czy współpraca z firmami z branży górniczej i okołogórniczej. Rozwiązania te mogą zwiększyć skuteczność dotarcia do odbiorców biorąc pod uwagę kierunkowanie interwencji w tym Działaniu.

W analizowanych projektach znalazły się jednak także rozwiązania mogące ograniczać ich użyteczność. Chodzi tu przede wszystkim o:

- **Stosowanie dodatkowych preferencji w rekrutacji uczestników.** W części projektów obok wynikających z ogólnych założeń PSF preferencji w rekrutacji zastosowano dodatkowe związane np. z występowaniem barier w dostępie do podnoszenia kwalifikacji (chodziło tu np. o bariery w dostępie do podnoszenia kwalifikacji czy związane ze świadomością konieczności podnoszenia kwalifikacji). Biorąc pod uwagę szeroką grupę docelową i popytowy charakter wsparcia, stosowanie tego rodzaju warunków jest nieuzasadnione i może prowadzić do obniżenia trafności wsparcia, ponieważ możliwość zdobycia punktów za inne cechy osłabia oddziaływanie punktów zdobywanych za preferencje wynikające z *Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia*

Osób Dorosłych w FESL 2021-2027. W konsekwencji w takich projektach może dochodzić do sytuacji, kiedy osoba nie posiada cech wynikających z ogólnych preferencji dla całego PSF, ale i tak uzyskuje dużą liczbę punktów bo spełnia założenia określone przez danego Beneficjenta.

- **Zróżnicowane wymagania odnośnie sposobu potwierdzania spełnienia kryteriów.** W projektach w różnym stopniu wykorzystywane są oświadczenia i zaświadczenia do potwierdzenia spełnienia kryteriów rekrutacji, co może sprawiać, iż w jednych projektach rekrutacja będzie dla uczestników łatwiejsza, a w innych trudniejsza ze względu na konieczność zebrania wielu zaświadczeń, co może zniechęcać do udziału w projekcie. W tym miejscu warto zaznaczyć, iż w przypadku wielu kryteriów nie ma dokumentów mogących potwierdzić ich spełnienie. Oprócz oczywistych jak dot. osób w kryzysie bezdomności / dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, czy osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych, trudności mogą pojawić się w przypadku osób bezrobotnych, ponieważ jako osobę bezrobotną traktuje się nie tylko osoby zarejestrowane w PUP, lecz także osoby niezarejestrowane niepracujące w wieku aktywności zawodowej i aktywnie poszukujące pracy. Tak samo trudno znaleźć zaświadczenie stwierdzające, iż poziom wykształcenia uczestnika nie przekracza poziomu ponadgimnazjalnego. Również w przypadku miejsca zamieszkania trudno wskazać dokument potwierdzający bieżące zamieszkanie w danym miejscu (wnioskodawcy czasem stawiali tu wymóg przedstawienia deklaracji PIT, lecz tam wskazywane jest miejsce zamieszkania w danym momencie czasowym i nie stwierdza ono miejsca zamieszkania w momencie aplikowania o wsparcie). Więcej wiarygodnych dokumentów może potwierdzić zatrudnienie, wnioskodawcy podchodzili tu różnorodnie oczekując zaświadczeń z ZUS lub przedstawienia umów dot. zatrudnienia. Jednak w przypadku ZUS czas oczekiwania na tego rodzaju zaświadczenie może być długi, a w przypadku umów uczestnicy mogą mieć obawy i nie chcieć ich przedstawiać osobom trzecim (poza tym przedstawienie przez uczestnika umowy o pracę na etapie kwalifikacji do projektu nie daje gwarancji, że w momencie jej przedkładania stosunek pracy nadal trwa).

W związku ze zróżnicowaniem wymagań w poszczególnych projektach, trudnością w ustaleniu dokumentów mogących stanowić trafne zaświadczenie spełniania większości kryteriów i prawdopodobnie negatywnym wpływem na zainteresowanie wsparciem w przypadku konieczności przedstawienia zaświadczeń, których uzyskanie jest czasochłonne, postuluje się ujednoclenie sposobu potwierdzania spełnienia kryteriów i oparcie go o oświadczenie uczestnika, za wyjątkiem osób z niepełnosprawnością, które użyteczne w tym zakresie orzeczenie posiadają od chwili stwierdzenia niepełnosprawności. Nie będą oni musieli więc specjalnie starać się o tego rodzaju orzeczenie ze względu na udział w rekrutacji.

- **Brak wskazania sposobu monitorowania usług świadczonych w formule zdalnej.** W przypadku części projektów nie ustalono w jaki sposób prowadzone będą wizyty monitoringowe szkoleń czy innego rodzaju usług prowadzonych zdalnie.

Uwzględniając wyniki powyższej analizy bazującej na zapisach wniosków o dofinansowanie sformułować można następujące wnioski. Po pierwsze, analiza ta potwierdza częściowo wnioski z oceny eksperckiej i badania jakościowego, zarówno w aspekcie pozytywnej oceny adekwatności przyjętych rozwiązań PSF w zakresie dofinansowania usług rozwojowych wobec nowych grup docelowych. Po drugie, w projektach przewidziano stosowanie ponadstandardowych działań, które mogą usprawniać wdrażanie interwencji i zwiększać jej adekwatność wobec nowych grup docelowych. W miarę możliwości uwzględniono te działania w rekomendacjach pobadawczych. Ale należy podkreślić, że występowanie na poziomie projektowym użytecznych rozwiązań, które nie wynikają bezpośrednio z wymagań stawianych operatorom, uzasadnia utrzymanie wcześniejszego podejścia, w ramach którego Komitet Sterujący zapewniał pełną reprezentację operatorów i umożliwiał szeroki transfer doświadczeń i dobrych praktyk. Po trzecie, zidentyfikowano pewne elementy mogące zakłócać sprawność wdrażania PSF i adekwatność wsparcia do potrzeb nowych grup docelowych. Ich liczba jest jednak wyraźnie mniejsza niż liczba rozwiązań ponadstandardowych ocenionych pozytywnie. Wydaje się, że w dużej mierze jest to efekt standaryzacji PSF poprzez zapisy „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”. Standaryzacja jest w przypadku wdrażania projektów operatorskich właściwym podejściem. W badaniu jakościowym beneficjenci i przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 zwrócili jednak uwagę, że podejmowane są dalsze działania o charakterze standaryzacyjnym, które polegają na opracowaniu jednego pakietu najważniejszych dokumentów dla wszystkich operatorów (w tym: Regulaminu rekrutacji). Takie działania również należy ocenić pozytywnie, ale w przyszłości optymalnym rozwiązaniem byłoby zachowanie spójności działań na wszystkich etapach wdrażania interwencji. Okazuje się bowiem, że choć na etapie aplikowania o wsparcie wnioskodawcy byli zobowiązani do formułowania określonych zapisów we wnioskach o dofinansowanie (np. dotyczących sposobów rekrutacji uczestników i preferencji dla wybranych grup), to i tak na etapie realizacji – po ustaleniu jednego Regulaminu rekrutacji – konieczne jest dostosowanie założeń poszczególnych projektów, które zostały dofinansowane, do zapisów przyjętego dokumentu. Uwzględniając powyższe, w przypadku kolejnych naborów dotyczących wsparcia w ramach PSF powinno się unikać w procesie oceny weryfikacji tych założeń projektowych, które są przedmiotem standaryzacji w ramach całego systemu wdrażania PSF.

Zagrożenia i ryzyka dla realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych w kontekście doświadczeń z wdrażania PSF w latach 2014-2020

W pierwszej kolejności przedstawiono te zagrożenia i ryzyka dla realizacji wsparcia w ramach PSF dla nowych grup docelowych, które zidentyfikowano na podstawie doświadczeń z wdrażania działań: 8.2, 11.3 oraz 11.4 RPO WSL 2014-2020.

W dotychczas zrealizowanych badaniach ewaluacyjnych obejmujących swoim zakresem wsparcie w formule PSF w ramach RPO WSL 2014-2020¹⁷

zidentyfikowano następujące problemy we wdrażaniu:

- w opinii odbiorców wsparcia skomplikowana i rozbudowana dokumentacja aplikacyjna;
- duże obciążenie pracą operatorów będące wypadkową dużego zainteresowania wsparciem i pracochłonności weryfikacji dokumentacji aplikacyjnej;
- duża skala wymaganych działań kontrolnych (wizyt monitoringowych) skutkująca dużym obciążeniem pracą operatorów;
- niska jakość dokumentów aplikacyjnych składanych przez przedsiębiorców;
- opóźnienia w dokonywaniu płatności przez odbiorców wsparcia;
- problemy z użytkowaniem BUR (nieintuicyjność, trudność obsługi);
- problematyczność weryfikacji cen usług;
- dopuszczenie reprezentowania przedsiębiorców przez usługodawców w procesie aplikacyjnym, co zaburza proces wyboru ofert;
- niejasności w regulacjach dotyczących kwalifikowalności podatku VAT, możliwości odrzucenia wniosku ze względu na brak rzetelnego uzasadnienia i racjonalności udziału w usłudze;
- zbyt długi czas na przekazane przez przedsiębiorcę dokumentacji rozliczeniowej powodujący opóźnienia w przepływie środków finansowanych do usługodawców;
- ograniczona skuteczność mechanizmów kierunkowania wsparcia szczególnie w zakresie osób z niepełnosprawnością i osób 50+;
- pandemia COVID-19, która wymusiła reorganizację obsługi odbiorców wsparcia i powodowała rezygnację / przesuwanie terminów szkoleń.

¹⁷ Ewaluacja sposobu, w jaki wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przyczyniło się do osiągnięcia celów w ramach VIII osi priorytetowej Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy, Katowice 2021 r., Ocena skuteczności i trafności przyjętego modelu finansowania usług rozwojowych w województwie śląskim, Katowice 2018 r., Analiza koncepcji systemu popytowego wsparcia MŚP i pracowników w województwie śląskim w ramach RPO WSL 2014-2020, Katowice 2015 r.

Problemy w zakresie wdrażania w RPO WSL 2014-2020 wsparcia zbliżonego do ewaluowanej interwencji zidentyfikowano także na podstawie danych zawartych we wnioskach o płatność projektów w działaniach: 8.2 Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników, 11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych oraz 11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych (dwa ostatnia wskazane działania oferowały wsparcie dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy chciały uczestniczyć w kształceniu formalnym, w szkoleniach i kursach, ale wsparcie to było realizowane poza Podmiotowym Systemem Finansowania), w których Beneficjenci wskazywali problemy na etapie realizacji swoich przedsięwzięć. Dla każdego z analizowanych działań dokonano osobnej analizy, która poza wspomnianymi problemami obejmowała również identyfikację najczęściej stosowanych wobec nich środków zaradczych.

Działanie 8.2

W ramach tego Działania złożono 316 wniosków o płatność. Najczęstszymi problemami, które towarzyszyły realizacji projektów wdrażających PSF były zmiany terminów szkoleń, zmiany miejsc odbywania się szkoleń oraz typu prowadzenia szkoleń, co najczęściej oznaczało prowadzenie szkoleń w formie zdalnej ze względu na wystąpienie pandemii COVID-19. Stosunkowo często we wnioskach o płatność beneficjenci zwracali uwagę na: zbyt dużo złożonych formularzy prowadzenia szkoleń, dużo uzupełnień formularzy, czasochłonną ocenę zgłoszeń, nieintuicyjność BUR, skomplikowaną rejestrację w BUR, popełnianie błędów przez uczestników wsparcia, składanie dokumentacji bez podpisów, problemy techniczne związane z BUR, czy przekraczanie terminów rozliczania usług. Beneficjenci wspominali również o utrudnionej komunikacji z PARP (głównie opóźniających się odpowiedziach ze strony PARP), zmianach w procedurach naborów / dokumentacji powiązanej z naborami, błędach / opóźnieniach przy wpłatach wkładu własnego / rozliczeniach, rozwiązywaniu umów / rezygnacji z usług, nieobecności uczestników, problemach z pozyskiwaniem MŚP do organizowania szkoleń, czy zwiększonym zainteresowaniem wśród innych grup niż docelowe (przede wszystkim wśród osób z wyższym wykształceniem). Warto wspomnieć jeszcze o stosunkowo rzadko pojawiających się problemach takich jak: wzrosty kosztów realizacji szkoleń (spowodowane wojną na Ukrainie, czy pandemią COVID-19), zniechęcenie uczestników do udziału w kursach, wątpliwości operatorów przy kwalifikowaniu MŚP do prowadzenia szkoleń.

W związku z powyższymi problemami operatorzy oferowali wsparcie dla podmiotów szkoleniowych, prowadzili ich edukowanie w celu sprawniejszego korzystania z BUR, przedłużali terminy zakończenia szkoleń, zwiększali liczbę pracowników zajmujących się BUR celem wsparcia podmiotów MŚP, udzielali zgody na prowadzenie zdalnych zajęć, prowadzili zdalne punkty obsługi, prowadzili akcje promocyjne wśród potencjalnych uczestników szkoleń, prowadzili przesunięcia budżetowe czy

weryfikację oszczędności, przeprowadzali aneksowanie umów, zabezpieczali dane przekazywane zdalnie oraz wprowadzali inne ułatwienia w kontakcie zdalnym z podmiotami szkoleniowymi, monitorowali MŚP i przypominali o warunkach prowadzenia szkoleń, prowadzili konsultacje z IZ/IP, czy uruchamiali listy rezerwowe / nabory ciągłe do projektów.

Działanie 11.3

W ramach tego Działania złożone zostały 842 wnioski o płatność. Najczęściej zaznaczanymi we wnioskach o płatność problemami były problemy z rekrutacją, zbyt wąskie grupy docelowe oraz zbyt małe zainteresowanie tematami szkoleń.

Stosunkowo często dochodziło ponadto do zmiany terminów szkoleń, zmiany miejsc prowadzenia szkoleń, czy sposobu prowadzenia szkoleń, przekraczania terminów rozliczania usług, organizowania szkoleń w terminach nieodpowiadających uczestnikom (przede wszystkim ze względu na okres wakacyjny czy rok akademicki), bądź w niektórych przypadkach zbyt duże ilości chętnych. Ponadto problemy obejmowały rozwiązywanie umów, rezygnacje z korzystania z usług, zbyt duże odległości od miejsca świadczenia szkoleń, brak płynności finansowej realizatorów, czy ich problemy kadrowe (spowodowane przede wszystkim pandemią COVID-19 czy okresami wakacyjnymi / świątecznymi). W niektórych przypadkach Beneficjenci również wskazywali na błędy w wykazaniu wartości wskaźników, problemy związane ze szkoleniami prawa jazdy (duża ilość egzaminów poprawkowych), wzrosty cen prowadzenia szkoleń (takie jak koszty paliwa w przypadku uzyskiwania prawa jazdy), nieścisłości i braki wiedzy w tematyce rozliczeń, czy w przypadku zajęć zdalnych brak potrzebnego sprzętu do ich odbioru wśród uczestników.

W związku z powyższymi problemami stosowane były środki zaradcze: zmiany miejsc świadczeń wsparcia, dostosowywanie do potrzeb czasowych uczestników, wprowadzanie korekt błędów w rozliczeniach, zmiany tematów szkoleń na inne, dostosowanie się do warunków trwania pandemii COVID-19 (dostosowywanie się do restrykcji sanitarnych czy zapewnianie większych pomieszczeń świadczenia szkoleń), promocja szkoleń, przesuwanie terminów zakończenia projektów, przesunięcia w budżetach projektów, wykorzystywanie środków własnych w celu realizacji projektów, zwrot środków z konta projektu w przypadku braku realizacji, zwracanie się z konsultacjami do IZ/IP, przechodzenie na zdalne prowadzenie zajęć, kredytowanie projektów w celu opłacenia ich prowadzenia, czy dobór uczestników z innej grupy docelowej.

Działanie 11.4

W ramach tego Działania złożono 606 wniosków o płatność. Najczęściej Beneficjenci zaznaczali występowanie zbyt wąskich grup docelowych, zbyt dużo zainteresowanych z innych grup docelowych niż te, które zostały wybrane (najczęściej oznaczało to zwiększone zainteresowanie wśród osób z wyższym wykształceniem), czy brak zainteresowanych do udziału w ogóle. Stosunkowo często

Beneficjenci zwracali uwagę na nieodpowiednie terminy szkoleń dla uczestników, błędy we wnioskach o płatność, rezygnacje z udziału w projektach, zmniejszone zainteresowanie szkoleniami w okresach takich jak wakacje, utrudnione dotarcie do szkoleń czy restrykcje wynikające z pandemii COVID-19. Wśród rzadziej występujących problemów warto zwrócić uwagę na rezygnacje partnerów z prowadzenia projektów (oraz problemy z odzyskiwaniem środków przekazanych byłym partnerom), brak poczucia obowiązku uczęszczania w zajęciach / odbioru zaświadczeń wśród uczestników, obniżanie efektywności zajęć zdalnych, co prowadziło do gorszych wyników egzaminacyjnych, brak zgody uczestników na prowadzenie zajęć zdalnych, czy niejasności postanowień umów o dofinansowanie.

Wobec powyższych problemów stosowane były środki zaradcze: intensyfikacja promocji szkoleń, kontaktowanie się z podmiotami zewnętrznymi w celu nawiązywania współpracy / prowadzenia rekrutacji (wybierane były przede wszystkim podmioty takie jak szkoły językowe czy JST), rekrutacja w innych grupach docelowych niż zakładano, prowadzenie mailingu, korzystanie z ulotek, prowadzenie zajęć zdalnych, wprowadzanie kar za nie korzystanie z zajęć / rezygnacji, tworzenie nowych grup szkoleniowych, zmiany w grafikach zajęć, intensyfikacja rekrutacji, wnioskowanie o zmniejszanie wartości docelowych wskaźników oraz odstępowanie od kryteriów, zmniejszanie grupy docelowej, próby odzyskiwania środków od partnerów czy występowanie z prośbą o interpretację zapisów umowy.

W badaniu jakościowym na problemy związane z wdrażaniem w RPO WSL 2014-2020 wsparcia w formule PSF wskazywali także operatorzy i przedstawiciele IZ/IP i mamy w tym przypadku do czynienia z dostrzeganiem następujących trudności:

- duże obciążenie operatorów zadaniami związanymi z oceną składanej przez wnioskodawców dokumentacji stanowiące efekt bardzo dużego zainteresowania wsparciem;
- okresowe wstrzymywanie naborów wniosków od potencjalnych odbiorców wsparcia;
- występowanie błędów w dokumentacji składanej przez potencjalnych i faktycznych odbiorców wsparcia;
- dokonywanie zmian w sposobie funkcjonowania BUR;
- trudności i opóźnienia we współpracy z firmami szkoleniowymi i przekazywaniem dokumentów;
- problemy z zapewnieniem przez usługodawców odpowiedniej jakości szkoleń (a przynajmniej zgodności z charakterystyką usługi rozwojowej zawartą w karcie usługi);
- agresywna polityka marketingowa i akwizycyjna firm szkoleniowych, niekiedy skutkująca występowaniem firm szkoleniowych w charakterze pełnomocników odbiorców wsparcia;

- zawyżanie przez usługodawców cen usług rozwojowych zamieszczanych w BUR względem cen usług rozwojowych oferowanych poza BUR;
- zmiany w terminach szkoleń, co skutkowało trudnościami w przeprowadzaniu wizyt monitorujących;
- występowanie określonych nieprawidłowości w realizacji projektów w ramach PSF identyfikowanych na etapie kontroli projektów (brak realizacji usługi rozwojowej; nieobecność uczestników szkoleń; uczestnictwo w szkoleniach osób niebędących uczestnikami projektów; realizacja usług niezgodnie z harmonogramem lub charakterystyką zawartą w karcie usługi; prowadzenie szkoleń przez innych trenerów niż wskazywanych pierwotnie przez usługodawcę);
- niejednoznaczne rozdzielanie czasu pracy i usługi rozwojowej w sytuacji świadczenia tej ostatniej w miejscu pracy.

W celu pełnej identyfikacji zagrożeń i ryzyk dla realizacji wsparcia w ramach ewaluowanej interwencji uwzględniono także doświadczenia wykraczające poza wdrażanie wsparcia w RPO WSL 2014-2020. Objęto w tym przypadku analizą zarówno doświadczenia z wdrażaniem PSF w innych regionach, jak i już ujawnione lub antycypowane problemy z wdrażaniem FESL 2021-2027.

Jeśli chodzi o pierwszy zakres doświadczeń, to przedstawiciele czterech dobranych celowo programów (Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027; Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027; Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027; Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027) wskazywali przede wszystkim na następujące kwestie problemowe odnoszące się do okresu finansowania 2014-2020:

- występowanie w początkowej fazie wdrażania problemów z zainteresowaniem odbiorców ostatecznym wsparciem w ramach PSF, które kierowane było do osób chcących rozwijać swoje kompetencje z własnej inicjatywy (dot. woj. dolnośląskiego, gdzie w latach 2014-2020 przeprowadzono pilotaż tego rodzaju wsparcia);
- ograniczona oferta dla odbiorców indywidualnych w początkowej fazie wdrażania wsparcia kierowanego do osób chcących rozwijać swoje kompetencje z własnej inicjatywy (dot. woj. dolnośląskiego, gdzie w latach 2014-2020 przeprowadzono pilotaż tego rodzaju wsparcia);
- trudności wynikające z trwającego kryzysu pandemicznego;
- zawyżanie cen usług rozwojowych dostępnych w BUR w stosunku do cen usług oferowanych poza BUR;
- problem zbyt niskiego limitu wsparcia (szczególnie w momencie wystąpienia zjawiska zawyżania cen usług rozwojowych dostępnych w BUR);

- dominująca rola firm szkoleniowych w doborze szkoleń;
- problem niskiej jakości usług rozwojowych w BUR przy niedostatecznej skuteczności systemu weryfikacji jakości usług stosowanego przez PARP;
- niedoreprezentowanie uczestników reprezentujących grupę 50+ wynikające z trudności w zrekrutowaniu przedstawicieli tej grupy;
- problem braku możliwości finansowania w ramach PSF usług rozwojowych spoza BUR;
- problemy techniczne w funkcjonowaniu BUR i niski poziom kompetencji w korzystaniu z BUR przez odbiorców wsparcia (szczególnie w początkowej fazie wdrażania interwencji);
- konieczność szerokiego oddziaływania informacyjno-promocyjnego w celu odpowiedniego spozycjonowania wsparcia w ramach PSF (zmiana stereotypowego skojarzenia szkoleń unijnych ze wsparciem adresowanym do osób bezrobotnych);
- zawyżanie liczby godzin zrealizowanego wsparcia doradczego;
- zatrudnianie odbiorców wsparcia w minimalnym wymiarze czasu pracy na potrzeby skorzystania ze wsparcia.

Przynajmniej w przypadku części z tych problemów mówić możemy o ich potencjalnym występowaniu także w bieżącym okresie finansowania. W szczególności dotyczy to: zawyżania cen usług rozwojowych dostępnych w BUR w stosunku do cen usług oferowanych poza BUR; dominującej roli firm szkoleniowych w doborze szkoleń; niskiej jakości usług rozwojowych w BUR przy niedostatecznej skuteczności systemu weryfikacji jakości usług stosowanego przez PARP; trudności w pozyskaniu odbiorców wsparcia z grup w niekorzystnej sytuacji; braku możliwości finansowania w ramach PSF usług rozwojowych spoza BUR; konieczności szerokiego oddziaływania informacyjno-promocyjnego w celu odpowiedniego spozycjonowania wsparcia w ramach PSF (przy czym w tej perspektywie finansowej chodziłoby o wskazanie, że wsparcie w ramach PSF nie jest już kierowane wyłącznie do pracodawców, ale także odbiorców indywidualnych).

W pierwotnej koncepcji badania nie przewidziano identyfikacji zagrożeń i ryzyk dla wdrażania ewaluowanej interwencji, które dotyczyłyby woj. śląskiego, ale wykraczały poza perspektywę finansową 2014-2020. Wynikało to z faktu, że na etapie opracowania założeń ewaluacji nie było pewności, czy w prognozowaniu najważniejszych problemów we wdrażaniu PSF będzie można się odwołać do konkretnych i obowiązujących założeń dotyczących finansowania usług rozwojowych dla nowych grup docelowych w ramach FESL 2021-2027. Ostateczny moment realizacji badania przynajmniej częściowo umożliwił taką identyfikację, a poniżej przedstawiono najważniejsze przewidywania przedstawicieli IZ/IP oraz operatorów w

Działaniu 10.17 dotyczące problemów mogących zaburzyć wdrażanie PSF lub obniżających jego adekwatność wobec nowych grup docelowych. Wskazania respondentów można przy tym traktować jako częściową weryfikację ewentualnej aktualności problemów zdiagnozowanych w odniesieniu do perspektywy finansowej 2014-2020. Respondenci wskazywali przede wszystkim na:

- element niepewności i przewidywanie początkowych trudności w uruchomieniu nowego rodzaju wsparcia, które adresowane jest do nowej grupy docelowej (obejmującej przy tym także takie – zaliczone do grup w niekorzystnej sytuacji – kategorie osób, w przypadku których realizacja wsparcia może być szczególnie trudna);
- opóźnienie rozpoczęcia realizacji dofinansowanych projektów względem ich pierwotnych założeń;
- potencjalna problematyczność elektronizacji procesu składania formularza zgłoszeniowego;
- duża ilość zaświadczeń wymaganych na potrzeby potwierdzenia statusu uczestnika projektu w kontekście uzyskania ewentualnego pierwszeństwa w skorzystaniu ze wsparcia;
- potencjalne ograniczenie dostępności wsparcia w formie studiów podyplomowych wynikające z przyjęcia dla tej usługi rozwojowej modelu refundacyjnego;
- sygnalizowane przez operatorów duże obciążenie wymaganiami związanymi z koniecznością zapewnienia wsparcia dodatkowego o charakterze doradczym;
- występowanie ograniczeń terytorialnych w możliwości korzystania ze wsparcia w formule PSF (podział na subregiony, ograniczenia wynikające ze współfinansowania ze środków FST);
- niejednoznaczność definicyjna terminu: „zielone kompetencje”;
- niejednoznaczność definicyjna terminu: „branża okołogórnicza”.
- zmiana warunków realizacji projektów w Działaniu 10.17 poprzez ujednoczenie wybranych elementów realizacji dofinansowanych przedsięwzięć oraz modyfikację treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”;
- ryzyko nakładania się interwencji pomiędzy wszystkimi działaniami w FESL 2021-2027, które realizowane są w formule PSF;
- relatywna nieadekwatność niektórych grup w niekorzystnej sytuacji wskazanych jako grupy z pierwszeństwem korzystania ze wsparcia wobec założeń i specyfiki interwencji wdrażanej przez PSF;

- ryzyko występowania „efektu spijania śmietanki” w procesie dystrybucji wsparcia w ramach PSF (tj. dystrybucji wsparcia w taki sposób, że w ograniczonym stopniu trafiałoby ono do osób z grup w niekorzystnej sytuacji, które wskazano w zakresie wsparcia);
- ryzyko koncentracji firm szkoleniowych na zapewnieniu oferty usług rozwojowych adekwatnych do potrzeb sektora przedsiębiorstw i skoncentrowanie się na akwizycji swojej oferty głównie za pośrednictwem firm;
- utrudniona „sterowalność” systemem wsparcia przy relatywnie dużej liczbie operatorów.

Zidentyfikowane powyżej problemy i ryzyka znalazły – w miarę możliwości – swoje odzwierciedlenie w sformułowanych w niniejszym raporcie rekomendacji pobadawczych (zaproponowanych we wcześniejszych podrozdziałach oraz końcowym podrozdziale mającym charakter *stricte* rekomendacyjny).

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WSPARCIA OSÓB DOROSŁYCH, KTÓRE Z WŁASNEJ INICJATYWY PLANUJĄ PODNIEŚĆ SWOJE UMIEJĘTNOŚCI/ KOMPETENCJE LUB ZMIENIĆ / NABYĆ NOWE KWALIFIKACJE ORAZ OSÓB PRACUJĄCYCH W SYSTEMIE OCHRONY ZDROWIA W RAMACH DZIAŁAŃ FESL: 6.6 ORAZ 10.17

Ostatni podrozdział w części analitycznej niniejszego raportu ma charakter przede wszystkim rekomendacyjny i odnosi się do celu badania, jakim jest wypracowanie zaleceń w zakresie wsparcia kształcenia osób dorosłych w ramach FESL 2021-2027. Kwestia ta uwzględniona jest w sposób bezpośredni w pytaniu badawczym: „Jakie działania powinny zostać podjęte, aby oferta usług rozwojowych została dopasowana dla nowych grup odbiorców oraz jakie działania powinny zostać podjęte w celu wzbudzenia ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL?”.

Nim jednak udzielona zostanie odpowiedź właśnie na to pytanie badawcze, w niniejszym podrozdziale przeprowadzono także analizę na potrzeby uzyskania odpowiedzi na pytanie badawcze: „Co wpływa negatywnie / pozytywnie na jakość usług rozwojowych? Czy należy uprościć obrót środków w ramach PSF (w jaki sposób)? Czy należy wprowadzić maksymalną wysokość wsparcia dla 1 uczestnika projektu (tak jak to miało miejsce w poprzedniej perspektywie)? Jeśli tak, to na jakim poziomie?”.

Czynniki wpływające pozytywnie i negatywnie na wdrażanie ewaluowanej interwencji

Pierwszym źródłem informacji na potrzeby identyfikacji czynników wpływających pozytywnie i negatywnie na wdrażanie ewaluowanej interwencji były wyniki wcześniejszych badań ewaluacyjnych. W dotychczas zrealizowanych badaniach

ewaluacyjnych obejmujących swoim zakresem wsparcie w formule PSF¹⁸ rzadko pochyłano się nad kwestią czynników mogących mieć wpływ na jakość usług rozwojowych dostępnych w BUR. W przeprowadzonych badaniach nie identyfikowano problemów z jakością usług, a wręcz przeciwnie – jakość usług określana jest jako wysoka, co potwierdzają wysokie oceny usług usługobiorców. W zasadzie jedynym czynnikiem mającym wpływ na wysoką jakość usług jest sam popytowy charakter ich dystrybucji. Możliwość wyboru oraz porównania ofert usług sprawia, iż wybierane są te usługi, które są najbardziej atrakcyjne dla odbiorcy i przedstawiają dla nich najlepszą jakość. Wyróżnionym czynnikiem mogącym mieć negatywny wpływ na jakość usług rozwojowych jest ustalenie zbyt niskiego limitu cenowego, w ramach którego możliwe jest otrzymanie dofinansowania, ponieważ może to powodować okrajanie zakresu usług rozwojowych, aby obniżyć ich cenę lub odpływ z BUR usługodawców świadczących usługi wyższej jakości, które nie mieszczą się w ustalonym limicie cenowym.

Więcej miejsca problematyce jakości usług rozwojowych poświęcono w badaniach ewaluacyjnych realizowanym na szczeblu centralnym tj. „Wpływ Bazy Usług Rozwojowych na jakość i dostępność usług rozwojowych świadczonych na rzecz przedsiębiorców i pracowników z uwzględnieniem oddziaływania Podmiotowego Systemu Finansowania” oraz „Wpływ bazy usług rozwojowych na jakość i rynek usług rozwojowych oraz ocena podmiotowych systemów finansowania”. One również potwierdzają wysoką jakość usług BUR oraz ich generalne dopasowanie do potrzeb odbiorców. Odbiorcy wsparcia najczęściej nie dostrzegali różnic w jakości usług oferowanych w BUR i na rynku komercyjnym, a usługodawcy w zdecydowanej większości deklarują, iż w ramach BUR świadczą usługi w ten sam sposób jak poza nim. Jeśli chodzi o czynniki mające wpływ na jakość usług, to szerzej przeanalizowano tam wymagania stawiane usługodawcom, które w założeniu mają zapewnić odpowiednią jakość usług. Stwierdzono jednak, iż ich oddziaływanie jest ograniczone – kryteria jakościowe BUR (np. uporządkowanie procedur oraz dokumentacji, posiadanie misji, wizji oraz celów strategicznych itp.) mają wpływ przede wszystkim na sposób funkcjonowania podmiotów świadczących usługi rozwojowe, nie zaś bezpośrednio na sam poziom świadczonych usług. Podobnie również wpływ zasad BUR na poziom kompetencji kadry świadczącej usługi rozwojowe uznano za ograniczony. Wynika to głównie z faktu, że wymagania w tym zakresie stawiane podmiotom chcącym świadczyć usługi rozwojowe są już spełniane przez wiele podmiotów funkcjonujących na rynku. Zasady BUR w opinii autorów

¹⁸ Ewaluacja sposobu, w jaki wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przyczyniło się do osiągnięcia celów w ramach VIII osi priorytetowej Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy, Katowice 2021 r., Ocena skuteczności i trafności przyjętego modelu finansowania usług rozwojowych w województwie śląskim, Katowice 2018 r., Analiza koncepcji systemu popytowego wsparcia MŚP i pracowników w województwie śląskim w ramach RPO WSL 2014-2020, Katowice 2015 r.

ewaluacji gwarantują więc spełnianie pewnych podstawowych standardów jeśli chodzi o doświadczenie kadry.

Mechanizmem, który w niewystarczającym stopniu wspomaga jakość usług jest system ocen. Ze względu na wyłącznie ilościową ocenę i zdecydowaną przewagę bardzo wysokich ocen nie jest możliwe na ich podstawie różnicowanie ofert. System ocen nie spełnia zatem swojej podstawowej funkcji, jaką jest pomoc usługobiorcom w wyborze najlepszych ofert. Dodatkowo zauważono, iż powiązanie ocen usług rozwojowych ze wskaźnikami operatorów utrudnia ocenę rzetelności i bezstronności funkcjonowania systemu ocen, gdyż stwarza systemowe warunki do nadużyć. Oceny usług mogą być zawyżane, bo jedynie określona wartość oceny pozwala na pozytywne rozliczenie zrealizowanej usługi.

W kontekście czynników wpływających na jakość usług rozwojowych przedstawiciele IZ/IP FESL 2021-2027 zwrócili w badaniu jakościowym uwagę na to, że funkcjonujący w ramach BUR system oceny jakości oraz prowadzona przez PARP kontrola jakości nie stanowią wystarczających narzędzi gwarantujących odpowiednio wysoką jakość oferowanych usług. Z drugiej jednak strony – jak wskazano w badaniu beneficjentów – sam fakt funkcjonowania systemu oceny oraz możliwość podlegania wrywkowej kontroli jakości (a przynajmniej kontroli zgodności świadczonych usług z ich charakterystyką zawartą w karcie usługi) sprawia, że usługodawcy podejmują działania zorientowane na zapewnienie odpowiedniego poziomu jakości realizowanych usług rozwojowych. W badaniu beneficjentów podkreślono przy tym, że czynnikiem sprzyjającym dbałości usługodawców o jakość świadczonych usług jest przyjęty sposób płatności za usługi współfinansowane w ramach PSF – dokonywanie płatności „z dołu” z uwzględnieniem konieczności realizacji usługi zgodnie z pierwotnymi założeniami zawartymi w karcie usługi sprawiają, że usługodawcy dążą do zapewnienia odpowiedniego poziomu jakości realizowanych usług mając świadomość, że od tego elementu zależy skuteczne rozliczenie wsparcia, którym objęto uczestników projektów opartych o formułę PSF.

W treści pytania badawczego, którego dotyczy niniejsza część raportu wyodrębniono dwa zagadnienia szczegółowe, tj.: obrót środków w ramach PSF oraz maksymalna wysokość wsparcia dla 1 uczestnika projektu. Oba zagadnienia zostały w pytaniu badawczym sformułowane w sposób, który zakładał, że ewaluacja prowadzona będzie jeszcze przed przyjęciem ostatecznych założeń dotyczących rzeczonych aspektów PSF. Fakt, iż w momencie realizacji badania założenia te były już sformułowane i stanowiły element systemu wdrażania PSF sprawił, że w ramach prowadzonych czynności badawczych skupiono się na ocenie przyjętych rozwiązań.

Jeśli chodzi o aspekt obrotu środków w ramach PSF, to w ramach FESL 2021-2027 utrzymano, co do zasady, model stosowany w RPO WSL 2014-2020, który bazuje na systemie kont przedpłaconych, przy czym w przypadku studiów podyplomowych

stosowany jest mechanizm refundacyjny. Rozwiązanie stosowane w odniesieniu do szkoleń należy uznać za optymalne z punktu widzenia odbiorców wsparcia, gdyż zobowiązuje ich jedynie do wniesienia wkładu własnego, bez konieczności „zamrażania” środków finansowych w wysokości równej cenie usługi rozwojowej. To, że w przypadku studiów podyplomowych zdecydowano się na formułę refundacyjną wynika ze specyfiki tej kategorii usług rozwojowych – trudno byłoby oczekiwać (co zresztą potwierdziły problemy z uwzględnieniem studiów podyplomowych w PSF w ramach RPO WSL 2014-2020, co ostatecznie skutkowało zawieszeniem wsparcia dotyczącego tej usługi) od uczelni oferujących studia podyplomowe, że będą one przez cały okres trwania tych studiów oczekiwać na płatność za świadczoną usługę. Jeśli chodzi o usługodawców, to stosowany model obrotu środków również ocenić należy jako korzystny, gdyż w przypadku obu usług rozwojowych – w sytuacji ich prawidłowego przeprowadzenia – usługodawca ma gwarancję otrzymania zapłaty za zrealizowaną usługę. Z kolei z punktu widzenia Operatora w przyjętym modelu ograniczona jest skala jego zaangażowania w proces zgromadzenia dokumentacji niezbędnej do rozliczenia usługi rozwojowej.

Drugi analizowany aspekt w ramach niniejszego pytania szczegółowego dotyczy ustalonego limitu wsparcia dla 1 uczestnika projektu. Analogiczne rozwiązanie funkcjonowało także w poprzedniej perspektywie finansowej i jego ponowne zastosowanie ocenić należy pozytywnie. Trudno sobie zresztą wyobrazić zrównoważoną dystrybucję środków w ramach PSF bez stosowania takiego ograniczenia. A jednocześnie, ze względu na fakt, iż limit ten odnosi się do pojedynczego projektu, nie sposób traktować go jako czynnika, który mógłby realnie ograniczać dostępność wsparcia dla osób zainteresowanych skorzystaniem z większej liczby usług rozwojowych.

W celu uzupełnienia oceny rozwiązania przyjętego w FESL 2021-2027, w ramach analizy porównawczej dokonano przeglądu założeń wsparcia kierowanego w ramach PSF dla osób podnoszących swoje kwalifikacje z własnej inicjatywy w pozostałych programach regionalnych perspektywy finansowej 2021-2027. Wśród tych założeń przeanalizowano maksymalne kwoty dofinansowania pojedynczej usługi rozwojowej, które mogą być wykorzystane przez jedną osobę w danym projekcie. W przypadku działań: 6.6 i 10.17 FESL 2021-2027 zastosowany został podział tych limitów na wsparcie typu usługa rozwojowa/walidacja/certyfikacja (5 000 zł) oraz na studia podyplomowe (10 000 zł).

W przypadku pozostałych programów regionalnych i ich założeń odnośnie wsparcia osób podnoszących swoje kwalifikacje z własnej inicjatywy w ramach PSF nie nastąpił podział na poszczególne typy usług i ustalone limity dotyczą wszelkiego rodzaju usług rozwojowych. Zaczynając od regionów, w których maksymalne kwoty wsparcia przypadające na jednego uczestnika projektu są najwyższe, wymienić należy program województwa mazowieckiego (14 900 zł), łódzkiego (11 000 zł),

dolnośląskiego (10 000 zł), pomorskiego (10 000 zł) oraz wielkopolskiego (10 000 zł). Stosunkowo wysoko ustawione limity zostały również w ramach PSF województwa opolskiego (9 500 zł), świętokrzyskiego (8 500 zł) oraz kujawsko-pomorskiego (6 400 zł). Kwoty podobne do limitów ustalonych w FESL 2021-2027 dla usług rozwojowych zostały określone w ramach PSF w województwach: podkarpackim (5 600 zł), lubelskim (5 000 zł) czy lubuskim (4 500 zł). W przypadku Funduszy Europejskich dla Podlaskiego 2021-2027 nadal trwają uzgodnienia dotyczące regulaminów udzielania wsparcia, a zatem występowanie limitów i ich wysokość nie są jeszcze znane.

Biorąc pod uwagę powyższe założenia można stwierdzić, że limity ustanowione w PSF województwa śląskiego plasują się w zależności od typu usługi w średniej bądź niższej stawce spośród podobnych form wsparcia (warto przy tym zauważyć, że limit 5 000 zł obowiązywał w woj. śląskim także w ramach RPO WSL 2014-2020). Po pierwsze jednak należy zaznaczyć, że kwoty te mogą być przez uczestników przekraczane, co jednak skutkuje wyrównywaniem przez uczestnika przekraczającej kwoty z własnych środków. Po drugie można zakładać, że studia podyplomowe, czy szkolenia podnoszące kwalifikacje dostępne w województwie mazowieckim (w ramach którego ustalono najwyższe maksymalne wsparcie) mogą być średnio bardziej kosztowne niż te dostępne w reszcie kraju. Po trzecie niżej ustalone limity mogą skutkować skorzystaniem ze wsparcia ostatecznie większej ilości osób.

Generalnie pozytywną ocenę wielkości limitu wsparcia na 1 uczestnika w ramach projektu wzmocniają dwa dodatkowe uwarunkowania. Po pierwsze, jeśli zestawimy limit 5 000 zł dotyczący usługi szkoleniowej z wynikami analizy dostępności usług rozwojowych w BUR, to okaże się, że jest on wystarczający do tego, by skorzystać z tych kategorii usług rozwojowych, których dotyczy ewaluowana interwencja. Po drugie, kwota limitu winna być rozpatrywana także w kontekście poziomu dofinansowania. Przy dofinansowaniu na poziomie 95% i wykorzystaniu całego dostępnego limitu uczestnik projektu zobowiązany jest do wniesienia 250 zł wkładu własnego. Wydaje się, że nie jest to kwota, która mogłaby być traktowana jako ewentualna bariera w korzystaniu ze wsparcia w ramach PSF. W przypadku, gdyby limit ustalony był na wyższym poziomie należałoby się liczyć także z odpowiednim wzrostem kwoty wkładu własnego przy pełnym wykorzystaniu przysługującego uczestnikowi limitu.

Jednocześnie, nawet jeśli mielibyśmy uznać przyjęty limit za zbyt niski i ograniczający możliwość skorzystania z najbardziej specjalistycznych usług rozwojowych (takie sugestie pojawiały się incydentalnie w badaniu jakościowym beneficjentów), to pamiętać należy o trzech dodatkowych uwarunkowaniach. Po pierwsze, uczestnik projektu może zwielokrotnić ów limit poprzez uczestnictwo w więcej niż jednym projekcie. Po drugie, osoba pracująca może dodatkowo korzystać ze wsparcia w ramach Działania 5.15 FESL 2021-2027 (oczywiście jeśli zdecyduje się na to jej pracodawca). Po trzecie, każdy uczestnik może z własnych środków pokryć tę część kosztu usługi rozwojowej, która wykracza poza ustalony limit.

Oczywiście, ustaloną obecnie wysokość limitu należy w sposób ciągły monitorować i ewentualnie zmodyfikować, jeśli będzie takie uzasadnienie (np. w wyniku istotnego wzrostu średnich cen usług rozwojowych). Możliwe jest też rozwiązanie pośrednie, w ramach którego wzrost limitu zostałby zastosowany tylko dla wybranych kategorii usług – szczególnie kosztownych, a istotnych z punktu widzenia kierunkowania wsparcia i regionalnych celów rozwojowych.

Zalecenia dotyczące działań w zakresie zapewnienia adekwatności oferty usług rozwojowych dla nowych grup odbiorców oraz wzbudzenia ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL

Zgodnie z problematyką badania zalecenia pobadawcze powinny dotyczyć w szczególności zapewnienia adekwatności oferty usług rozwojowych dla nowych grup odbiorców oraz wzbudzenia ich zainteresowania aplikowaniem o wsparcie w ramach FESL 2021-2027. Rekomendacje dotyczące tej pierwszej kwestii zostały już sformułowane we wcześniejszych częściach raportu i składają się na następujący katalog zaleceń:

- Utrzymanie wsparcia dodatkowego w zakresie analizy potrzeb rozwojowych uczestnika projektu przy jednoczesnym wprowadzeniu rozwiązań zmniejszających skalę obciążenia dla operatorów.
- Optymalizacja elektronizacji procesu aplikowania o wsparcie przy jednoczesnym wdrożeniu rozwiązań zorientowanych na zmiętygowanie ryzyka ograniczenia dostępności wsparcia wskutek wymogu elektronizacji.
- Wprowadzenie określonych zmian w treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”.
- Uproszczenie – w ramach ewentualnych przyszłych naborów dotyczących interwencji w formule PSF – procesu oceny poprzez rezygnację ze szczegółowej weryfikacji warunków, do spełnienia których Operator jest zobowiązany w oparciu o zapisy „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”.

W tym miejscu katalog ten uzupełniono o dwie rekomendacje. Pierwsza odnosi się do działań o charakterze informacyjno-promocyjnym, które zorientowane byłyby na zwiększenie zainteresowania odbiorców wsparcia poprzez skuteczne dostarczenie im kluczowych informacji na temat PSF.

Nim doprecyzujemy tę rekomendację warto zwrócić uwagę na to, jakie działania informacyjno-promocyjne zaplanowali realizatorzy projektów w działaniach: 6.6 i 10.17. Charakter działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych w projektach w tych działaniach określony został na podstawie zapisów wniosków o dofinansowanie projektów. Trzon działań informacyjno-promocyjnych określony został w „Zasadach wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”.

Obejmuje on przede wszystkim funkcjonowanie stacjonarnych i mobilnych BOK czy wykorzystanie strony internetowej i został odzwierciedlony we wnioskach. Innymi częstymi działaniami informacyjno-promocyjnymi zaplanowanymi przez operatorów są:

- wykorzystanie mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube) poprzez prowadzenie profili dotyczących projektu,
- dystrybucja ulotek i rozmieszczanie plakatów,
- kontakt z lokalnymi urzędami (urzędy miast / gmin, PUP, ośrodki pomocy społecznej),
- udział w różnego rodzaju wydarzeniach – reklama w czasie targów pracy, konferencji czy festynów,
- wykorzystanie własnej sieci kontaktów poprzez współpracę z zaprzyjaźnionymi organizacjami (w tym IOB) oraz kontakt z potencjalnymi odbiorcami, których dane wnioskodawca ma w swoich zasobach,
- newsy / reklamy na lokalnych portalach informacyjnych,
- reklama w prasie, a czasem również w radiu i telewizji.

Zestaw stosowanych w projektach działań informacyjno-promocyjnych jest zazwyczaj podobny i należy uznać go za generalnie trafny względem grupy docelowej. Zdarzają się w projektach ponadstandardowe działania w analizowanym zakresie. Zostały one omówione w części raportu poświęconej adekwatności w ramach przedstawiania działań mogących pozytywnie wpływać na adekwatność wsparcia i obejmują one przede wszystkim: stosowanie teleinformatycznych narzędzi komunikacji z odbiorcami wsparcia umożliwiającymi komunikację dwukierunkową w czasie rzeczywistym; współpraca w zakresie promocji z organizacjami lokalnymi oraz lokalnymi liderami; wykorzystanie nowoczesnych form reklamy internetowej; umożliwienie udziału w doradztwie w formule on-line; branżowe kierowanie działań informacyjno-promocyjnych.

Kluczowym zaleceniem w kontekście działań informacyjno-promocyjnych jest optymalizacja tych działań wobec specyfiki nowych grup docelowych. Należy tutaj podkreślić, że oczywiście wdrażanie PSF w ramach RPO WSL 2014-2020 skutecznie wypromowało ten instrument pomocowy w regionie. W tej perspektywie istotne jest jednak repozycjonowanie tego wsparcia, tak by zaakcentować nowy zakres pomocy i nowych jej odbiorców. W ramach wspomnianej optymalizacji zalecane jest podjęcie następujących rodzajów działań:

- standaryzacja zakresu i treści informacji zamieszczanych w witrynach internetowych operatorów,
- podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących wsparcia w ramach PSF kierowanego do nowych grup docelowych na poziomie

ponadprojektowym, przynajmniej poprzez wyodrębnienie – w miarę możliwości – w witrynach internetowych FESL 2021-2027, UMWSL i WUP aktualizowanej na bieżąco sekcji dotyczącej PSF,

- zamieszczenie w ramach sekcji poświęconych PSF w witrynach internetowych FESL 2021-2027, UMWSL i WUP przynajmniej informacji o: operatorach realizujących projekty w ramach PSF (wraz z ich danymi kontaktowymi); prowadzonych aktualnie naborach kierowanych do potencjalnych uczestników projektów; harmonogramach świadczenia usług mobilnych BOK; ogólnodostępnych instruktażach odnoszących się do najpowszechniejszych metod elektronicznego potwierdzania tożsamości,
- rozważenie włączenia w skład KS przedstawicieli IZ i IP odpowiedzialnych na poziomie operacyjnym za działania informacyjno-promocyjne tych instytucji (IZ – Referat komunikacji i promocji; IP – Zespół ds. Informacji i Promocji),
- posługiwanie się w działaniach informacyjno-promocyjnych adresowanych do potencjalnych odbiorców wsparcia językiem korzyści i akcentowanie w tych działaniach elementów specyficznych dla oferowanego wsparcia: mały wkład własny; system konta przedpłaconego; autonomia uczestnika projektu w wyborze usługi rozwojowej (akcentowanie tego, że udział w projekcie odbywa się z inicjatywy uczestnika i nie należy ulegać ewentualnym naciskom pracodawcy lub firmy szkoleniowej – hasło wiodące działań informacyjno-promocyjnych: „Ty masz wybór”, a także że każdorazowe skorzystanie ze wsparcia w danym projekcie umniejsza dostępny dla uczestnika w ramach tego projektu limit dofinansowania). Niniejszy sposób wdrożenia obejmuje uwzględnienie tego rodzaju elementów w działaniach informacyjno-promocyjnych realizowanych przez IZ/IP oraz sformułowanie zaleceń dla operatorów, by realizowane przez nich działania informacyjno-promocyjne również obejmowały wskazane kwestie,
- promowanie wśród operatorów dobrych praktyk i niestandardowych działań informacyjno-promocyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania nieformalnych sieci kontaktów i lokalnych liderów opinii,
- prowadzenie działań komunikacyjnych wobec usługodawców zorientowanych na komunikowanie ewentualnych niedoborów w ofercie usług rozwojowych adresowanych do nowych grup docelowych (w tym: rozważenie uczestnictwa przedstawicieli usługodawców w posiedzeniach KS),
- prowadzenie kierunkowych działań komunikacyjnych dotyczących typu 2 projektu w Działaniu 6.6, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego realizującymi zadania w obszarze zdrowia.

Druga rekomendacja sformułowana w tej części raportu odnosi się z kolei do funkcjonowania Bazy Usług Rozwojowych. Dla wdrażania PSF w woj. śląskim (jak i we wszystkich innych regionach) sprawność działania i użyteczność BUR jest

kluczowym czynnikiem oddziałującym na dystrybucję realizowanego w tej formule wsparcia. W trakcie prowadzonych analiz pojawiały się wątki problemowe, które dotyczą właśnie funkcjonowania BUR (np. potrzeba usprawnień stosowanego w BUR systemu kategoryzacji usług; słabości systemu kontroli jakości usług dostępnych w BUR; wymagania stawiane usługodawcom, które mogą stanowić barierę wejścia do BUR dla podmiotów o mniejszym potencjale, ale np. realizujących usługi rozwojowe o ograniczonej podaży). W związku z tym sformułowano następujące rekomendacje dotyczące funkcjonowania BUR, których adresatem jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (Administrator BUR):

- uzupełnienie katalogu kategorii / podkategorii usług rozwojowych w BUR o kategorie istotne z punktu widzenia kierunkowania wsparcia w ramach PSF (ze szczególnym uwzględnieniem usług rozwojowych zorientowanych na rozwijanie zielonych kompetencji / umiejętności dotyczących zielonej gospodarki),
- rozważenie zastosowania podejścia, w ramach którego wymagania stawiane podmiotom zainteresowanym uzyskaniem statusu usługodawcy w BUR – określone w dokumencie: „Zasady funkcjonowania Dostawców Usług świadczących usługi rozwojowe współfinansowane ze środków publicznych w Bazie Usług Rozwojowych (BUR)” – są różnicowane w zależności od rodzaju oferowanych usług rozwojowych (z uwzględnieniem dotychczasowej skali podaży tych usług i ewentualnych problemów z ich dostępnością w BUR),
- wprowadzenie narzędzi z zakresu data mining i sztucznej inteligencji do procedur kontrolnych dotyczących jakości usług oferowanych w BUR, m.in. poprzez: identyfikację niestandardowych zapisów w kartach usług; odkrywania zależności pomiędzy wynikami ocen usług rozwojowych a ich charakterystyką w kartach usług; odkrywania zależności pomiędzy wynikami audytów / wizyt monitoringowych a charakterystyką usług w kartach usług,
- usprawnienie funkcjonowania porównywarki cen usług rozwojowych poprzez wprowadzenie bardziej precyzyjnej kategoryzacji usługi lub umożliwienie analizy cen dla puli szkoleń identyfikowanych po definiowanych przez użytkownika słowach kluczowych (analogicznie jak w przypadku wyszukiwania usług rozwojowych za pomocą takich słów).

Wnioski i rekomendacje

Poniżej przedstawiono tabelę wniosków i rekomendacji sformułowanych w oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy. Tabela zawiera informacje dotyczące: wniosku, rekomendacji, szczegółowego sposobu wdrożenia rekomendacji, adresata rekomendacji, terminu wdrożenia rekomendacji (z uwzględnieniem daty dziennej) oraz klasy rekomendacji. Jeśli chodzi o klasy rekomendacji, to są one następujące:

- rekomendacja horyzontalna – rekomendacja której adresatem są instytucje funkcjonujące na poziomie koordynacji całego systemu realizacji polityki spójności,
- rekomendacja programowa – dotycząca aktualnie realizowanego programu lub programu będącego jego kontynuacją,

W ramach klasy rekomendacji programowych wyróżnia się podklasy:

- rekomendacja operacyjna – dotyczy bieżących, drobnych usprawnień procesu wdrażania programu,
- rekomendacja strategiczna – dotyczy kluczowych zmian programu, takich jak cele, priorytety, zakres działań programu, katalog wspieranych typów projektów, grupy docelowe itp.

Tabela 4. Tabela wniosków i rekomendacji

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
1.	Występowanie w zakresie wsparcia elementów wsparcia dodatkowego, w tym: analizy potrzeb rozwojowych, przy antycypowanym relatywnie niskim poziomie celowości tego wsparcia. (s. 89-90)	Utrzymanie wsparcia dodatkowego w zakresie analizy potrzeb rozwojowych uczestnika projektu przy jednoczesnym wprowadzeniu rozwiązań zmniejszających skalę obciążenia dla operatorów. (s. 90)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uspójnienie dokumentacji dot. wdrażania PSF („Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób dorosłych w FESL 2021-2027” oraz SZOP) w taki sposób, by jednoznacznie wynikało z niej, że stosowanie metody Bilansu Kompetencji w ramach diagnozy 	Instytucja Pośrednicząca FESL 2021-2027	31.03.2025	Programowa – Operacyjna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>potrzeb rozwojowych nie było obligatoryjne i by dopuszczono stosowanie przez operatorów innych narzędzi diagnostycznych (tak, jak ma to miejsce w przypadku oceny poziomu kompetencji cyfrowych).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skrócenie minimalnego wymiaru godzinowego diagnozy potrzeb rozwojowych. 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przeprowadzenie na podstawie danych z początkowego okresu wdrażania PSF (dot. odsetka uczestników korzystających z doradztwa w ramach wsparcia dodatkowego) weryfikacji celowości stosowania dotychczasowych wymagań dotyczących liczby doradców, którą musi zapewnić Operator. 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
2.	Ryzyko ograniczenia dostępności wsparcia wskutek wymogu elektronicznego procesu aplikowania o wsparcie (szczególnie w przypadku odbiorców reprezentujących grupy w niekorzystnej sytuacji), przy jednoczesnym niestosowaniu obiegu elektronicznego na etapie składania dokumentacji przez	Optymalizacja elektronicznego procesu aplikowania o wsparcie przy jednoczesnym wdrożeniu rozwiązań zorientowanych na zmitygowanie ryzyka ograniczenia dostępności wsparcia wskutek wymogu elektronicznego. (s. 93)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzupełnienie treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób dorosłych w FESL 2021-2027” (w części odnoszącej się do wsparcia dodatkowego) o zapis, że wsparcie to obejmuje także pomoc dotyczącą uzyskania i stosowania podpisu elektronicznego (pomoc ta powinna obejmować przede 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instytucja Pośrednicząca FESL 2021-2027 ▪ Instytucja Zarządzająca FESL 2021-2027 	31.03.2025	Programowa – Operacyjna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
	osoby wstępnie zakwalifikowane do udziału w projekcie. (s. 93-94)		<p>wszystkim wskazanie możliwości i sposobu uzyskania takiego podpisu, a także asystę przy jego uzyskaniu oraz składaniu takiego podpisu na dokumentacji wymaganej w procesie aplikowania o wsparcie / umowie).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Udostępnienie – w miarę możliwości – na stronach internetowych FESL 2021-2027, 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			UMWSL oraz WUP (w ich sekcjach dotyczących PSF) linków do ogólnodostępnych instruktaży odnoszących się do najpowszechniejszych metod elektronicznego potwierdzania tożsamości oraz zobowiązanie operatorów do udostępnienia tych linków na stronach			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			internetowych swoich projektów.			
3.	Występowanie w treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” zapisów nieuzasadnionych lub niekorzystnych z punktu widzenia sprawności wdrażania interwencji i/lub zapewnienia jej adekwatności wobec	Wprowadzenie określonych zmian w treści „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”. (s. 94-95)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wprowadzenie zapisów uwzględniających specyfikę realizacji usług rozwojowych w formule zdalnej (np. w kwestii monitorowania dofinansowanych usług rozwojowych). ▪ Usunięcie zapisu: „Pracownik świadczący wsparcie związane z obsługą BUR nie może w 	Instytucja Pośrednicząca FESL 2021-2027	31.03.2025	Programowa – Operacyjna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
	nowych grup docelowych. (s. 94-95)		żaden sposób wpływać na decyzję uczestnika projektu dotyczącą wyboru konkretnej usługi / dostawcy usług itp.”.			
4.	Regulowanie poprzez „Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027” kwestii, które na etapie aplikowania o wsparcie przez potencjalnych	Uproszczenie – w ramach ewentualnych przyszłych naborów dotyczących interwencji w formule PSF – procesu oceny poprzez rezygnację ze szczegółowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rezygnacja z tych wymiarów oceny / kryteriów wyboru projektów, które dotyczą kwestii regulowanych przez „Zasady wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instytucja Pośrednicząca FESL 2021-2027 ▪ Instytucja Zarządzająca FESL 2021-2027 	31.12.2026	Programowa – Operacyjna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
	projektodawców stanowiły przedmiot oceny złożonych wniosków o dofinansowanie. (s. 99)	weryfikacji warunków, do spełnienia których Operator jest zobowiązany w oparciu o zapisy „Zasad wdrażania projektów z zakresu Kształcenia Osób Dorosłych w FESL 2021-2027”. (s. 99)	2021-2027” i które są ujednoczone dla wszystkich projektów.			
5.	Położenie nacisku w działaniach informacyjno-promocyjnych na	Optymalizacja działań informacyjno-promocyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standaryzacja zakresu i treści informacji zamieszczanych w witrynach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instytucja Pośrednicząca FESL 2021-2027 	30.09.2025	Programowa – Operacyjna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
	<p>aktywność operatorów, choć realizowaną w sposób określony wymaganiami sformułowanymi w sposób tożsamy dla wszystkich operatorów. (s. 112-113)</p>	<p>kierowanych do nowych grup docelowych. (s. 113-114)</p>	<p>internetowych operatorów.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących wsparcia w ramach PSF kierowanego do nowych grup docelowych na poziomie ponadprojektowym, przynajmniej poprzez wyodrębnienie – w miarę możliwości – w witrynach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instytucja Zarządzająca FESL 2021-2027 		

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>internetowych FESL 2021-2027, UMWSL i WUP aktualizowanej na bieżąco sekcji dotyczącej PSF.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zamieszczenie w ramach sekcji poświęconych PSF w witrynach internetowych FESL 2021-2027, UMWSL i WUP przynajmniej informacji o: operatorach realizujących projekty w ramach PSF (wraz z 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			ich danymi kontaktowymi); prowadzonych aktualnie naborach kierowanych do potencjalnych uczestników projektów; harmonogramach świadczenia usług mobilnych BOK; ogólnodostępnych instruktażach odnoszących się do najpowszechniejszych metod elektronicznego			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>potwierdzania tożsamości.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozważenie włączenia w skład KS przedstawicieli IZ i IP odpowiedzialnych na poziomie operacyjnym za działania informacyjno-promocyjne tych instytucji (IZ – Referat komunikacji i promocji; IP – Zespół ds. Informacji i Promocji). ▪ Posługiwanie się w działaniach 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			informacyjno-promocyjnych adresowanych do potencjalnych odbiorców wsparcia językiem korzyści i akcentowanie w tych działaniach elementów specyficznych dla oferowanego wsparcia: mały wkład własny; system konta przedpłaconego; autonomia uczestnika projektu w wyborze usługi rozwojowej			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>(akcentowanie tego, że udział w projekcie odbywa się z inicjatywy uczestnika i nie należy ulegać ewentualnym naciskom pracodawcy lub firmy szkoleniowej – hasło wiodące działań informacyjno-promocyjnych: „Ty masz wybór”, a także że każdorazowe skorzystanie ze wsparcia w danym projekcie umniejsza dostępny dla</p>			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			uczestnika w ramach tego projektu limit dofinansowania). Niniejszy sposób wdrożenia obejmuje uwzględnienie tego rodzaju elementów w działaniach informacyjno-promocyjnych realizowanych przez IZ/IP oraz sformułowanie zaleceń dla operatorów, by realizowane przez nich działania informacyjno-			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>promocyjne również obejmowały wskazane kwestie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Promowanie wśród operatorów dobrych praktyk i niestandardowych działań informacyjno-promocyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania nieformalnych sieci kontaktów i lokalnych liderów opinii. 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie działań komunikacyjnych wobec usługodawców zorientowanych na komunikowanie ewentualnych niedoborów w ofercie usług rozwojowych adresowanych do nowych grup docelowych (w tym: rozważenie uczestnictwa przedstawicieli usługodawców w posiedzeniach KS). 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie kierunkowych działań komunikacyjnych dotyczących typu 2 projektu w Działaniu 6.6, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego realizującymi zadania w obszarze zdrowia 			
6.	Kluczowe znaczenie BUR jako	Optymalizacja BUR pod kątem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uzupełnienie katalogu kategorii / podkategorii 	PARP (Administrator BUR)	31.12.2025	Horizontalna

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
	obligatoryjnego źródła ofert usług rozwojowych, które mogą podlegać dofinansowaniu w ramach PSF. (s. 108-109; 114-115)	zwiększenia jej użyteczności dla usługodawców, usługobiorców i operatorów. (s. 115)	usług rozwojowych w BUR o kategorie istotne z punktu widzenia kierunkowania wsparcia w ramach PSF (ze szczególnym uwzględnieniem usług rozwojowych zorientowanych na rozwijanie zielonych kompetencji / umiejętności dotyczących zielonej gospodarki).			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozważenie zastosowania podejścia, w ramach którego wymagania stawiane podmiotom zainteresowanym uzyskaniem statusu usługodawcy w BUR – określone w dokumencie: „Zasady funkcjonowania Dostawców Usług świadczących usługi rozwojowe współfinansowane ze środków publicznych w 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>Bazie Usług Rozwojowych (BUR)” – są różnicowane w zależności od rodzaju oferowanych usług rozwojowych (z uwzględnieniem dotychczasowej skali podaży tych usług i ewentualnych problemów z ich dostępnością w BUR).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wprowadzenie narzędzi z zakresu data mining i sztucznej inteligencji do procedur 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			kontrolnych dotyczących jakości usług oferowanych w BUR, m.in. poprzez: identyfikację niestandardowych zapisów w kartach usług; odkrywania zależności pomiędzy wynikami ocen usług rozwojowych a ich charakterystyką w kartach usług; odkrywania zależności pomiędzy wynikami audytów / wizyt			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			<p>monitoringowych a charakterystyką usług w kartach usług.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Usprawnienie funkcjonowania porównywarki cen usług rozwojowych poprzez wprowadzenie bardziej precyzyjnej kategoryzacji usługi lub umożliwienie analizy cen dla puli szkoleń identyfikowanych po definiowanych przez użytkownika słowach kluczowych 			

Lp.	Treść wniosku (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Treść rekomendacji (wraz ze wskazaniem strony w raporcie)	Sposób wdrożenia (szczegółowe wskazanie, jakie działania należy podjąć)	Adresat rekomendacji (instytucja odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji)	Termin wdrożenia rekomendacji (data dzienna)	Klasa rekomendacji
			(analogicznie jak w przypadku wyszukiwania usług rozwojowych za pomocą takich słów).			

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania

Spisy obiektów

Poniżej przedstawiono spisy ilustracji zamieszczonych w niniejszym raporcie, tj. wykresów i tabel.

SPIS TABEL

Tabela 1. Operacjonalizacja i klasyfikacja kategorii umiejętności / obszarów kształcenia.....	27
Tabela 2. Operacjonalizacja i klasyfikacja kategorii umiejętności / obszarów kształcenia objętych analizą w ramach BUR	42
Tabela 3. Liczba dostępnych usług rozwojowych powiązanych z poszczególnymi sekcjami PKD	63
Tabela 4. Tabela wniosków i rekomendacji	117

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności zawodowych	46
Wykres 2. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności cyfrowych.....	48
Wykres 3. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności podstawowych	50
Wykres 4. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu kwalifikacji zawartych w ZRK.....	52
Wykres 5. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki.....	54
Wykres 6. Dostępność i jakość usług rozwojowych służących nabyciu umiejętności przekrojowych.....	56
Wykres 7. Dostępność i jakość usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w RIS	58
Wykres 8. Dostępność i jakość usług rozwojowych w kierunkach niezbędnych z punktu widzenia inteligentnych specjalizacji ujętych w PRT	60
Wykres 9. Dostępność i jakość usług rozwojowych z zakresu ochrony zdrowia.....	61

Aneksy

Do niniejszego raportu załączono w formie odrębnych plików następujące aneksy:

- transkrypcje wywiadów jakościowych,
- infografiki (graficzne ujęcie najważniejszych informacji otrzymanych na podstawie realizacji badania),
- elektroniczna broszura informacyjna (zawierająca syntetyczny opis badania).